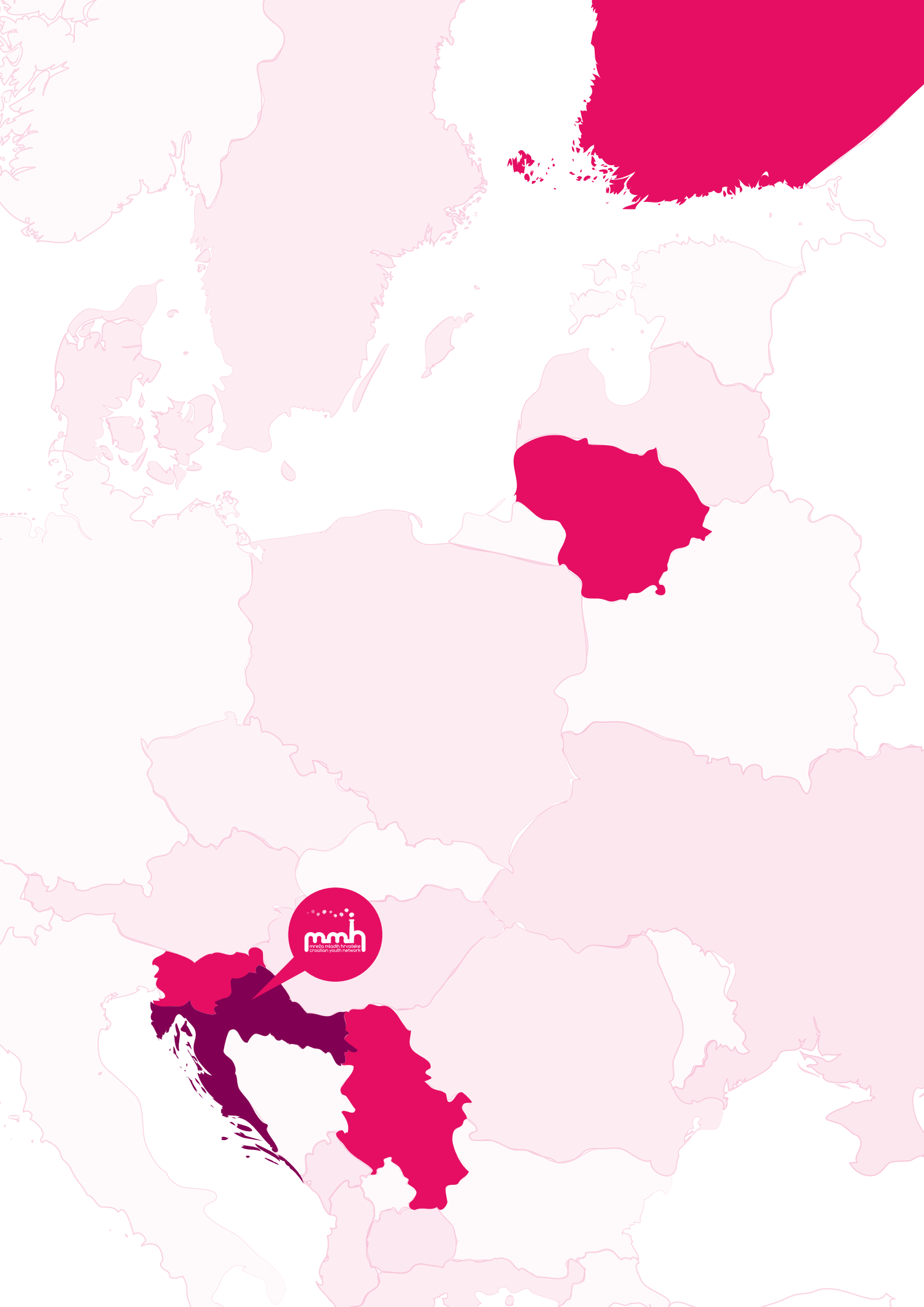

Zakoni o mladima, mladi o zakonima

**analiza
zakonodavnih
rješenja u
četiri
europske
države**

Impresum

Autori: Nikola Buković, Petra Pekica, Marin Živković

Suradnici/e: Marko Boko, Mirela Travar

Redaktura: Mirela Travar

Izdavač: Mreža mladih Hrvatske

Dizajn i Tisak: ACT Printlab, Čakovec

CIP zapis dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 890116.

ISBN 978-953-7805-19-7

Program
Mladi
na djelu

Tiskanje ove publikacije omogućeno je temeljem financijske potpore Agencije za mobilnost i programe EU u sklopu projekta „Zakon je zakon“ Mišljenja izražena u ovoj publikaciji su mišljenja autora i ne izražavaju nužno stajalište Agencije za mobilnost i programe EU.

Ured za udruge
Vlada Republike Hrvatske

Tiskanje ove publikacije omogućeno je temeljem sufinanciranja Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske u sklopu projekta „Zakon je zakon“ Stajališta izražena u ovoj publikaciji ne odražavaju nužno stajalište Ureda Vlade Republike Hrvatske za udruge

Zagreb, 2014.

Sadržaj

Uvod

6

Prikaz istraživačkih rezultata

11

Svrha i cilj istraživanja

8

Metodologija _____ 8

Nedostaci metodologije _____ 9

Osnovne informacije o zemljama obuhvaćenim analizom

10

1. Funkcioniranje nacionalnih vijeća mladih _____ 12

1.1. Pravni status _____ 12

1.2. Financiranje nacionalnog vijeća mladih _____ 13

1.3. Okvir i strategije javnog djelovanja _____ 14

2. Oblici organiziranog djelovanja mladih _____ 18

2.1. Organizacije mladih i za mlade _____ 18

2.2. Pomlaci sindikata i političkih stranaka _____ 19

2.3. Nacionalne organizacije mladih (i za mlade) _____ 19

2.4. Lokalna i regionalna vijeća mladih _____ 20

3. Sustav financiranja organizacija mladih _____ 21

4. Rad s mladima _____ 22

4.1. Usluge u radu s mladima i njihovi pružatelji _____ 22

4.2. Prepoznavanje rada s mladima _____ 23

5. Sudjelovanje (neorganiziranih) mladih u procesima donošenja odluka _____ 25

6. Stanje međusektorske i međuresorne suradnje _____ 26

6.1. Međusektorska savjetodavna tijela _____ 26

6.2. Preduvjeti za međusektorsku i međuresornu suradnju _____ 27

Zaključci **30**

Popis literaturure **31**

Prilozi **32**

Srbija	32
Prilog 1: Zakon o mladima	32
Slovenija	40
Prilog 2: Zakon o vijećima mladih	40
Prilog 3: Zakon o javnom interesu u sektoru mladih	44
Litva	54
Prilog 3: Zakon o okviru politike za mlade	54
Finska	59
Prilog 4: Zakon o mladima	59

Uvod

Od prvog trenutka kada je Ministarstvo socijalne politike i mladih, koje je u Hrvatskoj od 2012. godine nadležno za sektor mladih i provođenje politike za mlade, najavilo mogućnost donošenja zakona koji bi regulirao neka od pitanja u tom sektoru, ta je mogućnost postala jedna od najvažnijih tema za dio organizacija mladih i za mlade u Hrvatskoj, a posebno onih angažiranih u oblikovanju politika za mlade. Najavivši da će donošenjem takvog zakona, Ministarstvo konačno postaviti okvire djelovanja različitih oblika organiziranja mladih i to tako što će urediti odnose između različitih subjekata u sektoru mladih, zabrinuo je dio organizacija. Naime, premda su organizacije mladih i za mlade pozdravile volju nadležnog tijela da pristupi rješavanju nekih od gorućih problema u sektoru, za što su prethodno godinama zagovarale, iskazale su sumnju naspram ideje da se, bez postojeće analitičke podloge i sustavnog promišljanja o alternativnim rješenjima, uređenju sektora pristupi donošenjem zakonskog rješenja. Kako bi bilo moguće razumjeti ovakvu reakciju organizacija mladih, važno je, barem djelomično, poznavati kontekst u kojem je najavljeno započinjanje procesa donošenja takvog zakona.

Posljednjih nekoliko godina zamijećena je volja donositelja odluka da se mladima i oblicima njihovog organiziranja pristupi na drugačiji, uključiviji i proaktivniji način, te su primijećeni određeni pomaci u smislu uspostavljanja različitih mehanizama za uključivanje mladih u procese donošenja odluka te osmišljavanja potpora za djelovanje organiziranih oblika mladih i pružanje usluga u radu s mladima. No, unatoč tome, na sektor mladih u Hrvatskoj prethodno je najviše utjecalo tranzicijsko razdoblje tijekom kojeg su pitanja mladih često bila zanemarivana, uslijed drugih, društveno-političkih pitanja koja su obilježila hrvatsko društvo u prvom desetljeću samostalnosti hrvatske države. Posljedice takve prakse vidljive su i danas: podaci o mladima, njihovim potrebama i različitim trendovima koji se povezuju s različitim generacijama najčešće nedostaju, budući da se istraživanja o mladima provode tek periodički i uglavnom su generirana trenutnim potrebama¹. Osim toga, podaci o mladima koji se prikupljaju (npr. podaci s Eurostata, podaci Hrvatskog zavoda za zapošljavanje te Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje) nedostatan su korišteni u procesima razvoja politika za mlade, uslijed čega se sam sektor razvijao bez jasnog smjera, producirajući tako različite hibridne oblike i modele suradnje, čiji su obrisi danas neprecizni te se u mnogočemu međusobno preklapaju. Tako je često teško definirati što, odnosno koga, podrazumijevamo pod udrugama mladih i za mlade, a ne postoji ni jasno razlikovanje između pojedinih oblika rada s mladima. Naime, zbog nedostatnog financiranja civilnog društva organizacije iz drugih sektora obavljale su pojedine usluge u radu s mladima. Sustav financiranja udruga mladih i za mlade, na razinama na kojima uopće i postoji, također karakteriziraju brojni nedostaci: financijske potpore uglavnom su projektnog tipa što apsolutno ne odgovara potrebama na terenu budući da pojedine udruge mladih i za mlade već niz godina provode kvalitetne, višegodišnje programe namijenjene mladima. Iznosi potpora koji se dodjeljuju često su u velikom raskoraku s iznosima koji su stvarno potrebni za kvalitetnu provedbu nekog projekta ili programa, a kada se neka udruga, a pogotovo one manje i neiskusnije, uopće odvaži aplicirati za ponuđenu potporu, često puta zapinju u moru birokratskih zahtjeva kojima ponekad teško uspijevaju udovoljiti i veće, u tom području iskusnije organizacije. U tom je sustavu nerijetko veoma nejasna uloga i lokalne i regionalne samouprave, zbog čega njen angažman, i to ne isključivo u području financiranja udruga mladih i za mlade, obično ostaje pitanje dobre volje i entuzijazma zainteresiranih pojedinaca. U toj šumi nejasnih uloga, odnosa, prava i obaveza, opravdana je zabrinutost određenog dijela organiziranog sektora mladih da se raspetljavanju tog gordijskog čvora krene prečacom, bez prethodno jasno predstavljene podloge na temelju koje je donesena odluka da se određeni broj ovih problema riješi donošenjem zakonodavnog akta. Iz tog je razloga Mreža mladih Hrvatske samoinicijativno (a uz financijsku potporu Agencije za mobilnost i programe EU) odlučila istražiti na koje su načine ova pitanja riješena u drugim europskim zemljama, uzimajući pritom primjere iz neposredne okoline, kao što su Slovenija i Srbija, ali i nešto dalje, u članicama Europske unije, kao što su Litva i Finska. Namjera istraživača bila je, kroz intervjue s predstavnicima nacionalnih vijeća mladih iz spomenutih zemalja, doznati nešto više o pojedinim zakonskim rješenjima u te četiri zemlje, kako bi se uvidjeli modaliteti mogućih rješenja za hrvatsku situaci-

1 Opsežnija istraživanja o mladima, njihovim potrebama i mogućnostima posljednjih su godina provedena uglavnom u svrhu kreiranja nacionalnih strategija za mlade, od strane predstavnika Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu i Istraživačko-obrazovnog centra za ljudska prava i demokratsko građanstvo Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

ju, ali i skrenula pozornost na moguće pozitivne i negativne posljedice svakoga od odabranih rješenja. Iz tog se razloga nadamo da će analiza koju predstavljamo na narednim stranicama svojim nalazima doprinijeti procesu uređenja sektora mladih u Hrvatskoj, kako bi svi uključeni akteri zajedničkim radom iznašli najbolja rješenja za sektor mladih.

Izrada ove analize ne bi bila moguća bez vremena i volje da se u istraživanje uključe naši suradnici i kolege iz nacionalnih vijeća Srbije, Slovenije, Finske i Litve, stoga im se ovom prilikom zahvaljujemo na značajnom doprinosu ovom procesu. U našem radu logistički su nas podržali i POGON- Zagrebački centar za nezavisnu kulturu i mlade te Zelena akcija, koji su nam nesebično ustupili na korištenje svoj prostor i opremu, stoga se i njima zahvaljujemo na pruženoj podršci u izradi ove publikacije.

Svrha i cilj istraživanja

Svrha ovog istraživanja je bila produbiti razumijevanje praksi uređenja odnosa između sektora mladih i države putem normativnih/zakonskih rješenja.

Povod za provođenje istraživanja bio je proces donošenja Zakona o mladima u Hrvatskoj. Kako su posljedice reguliranja sektora mladih na različite načine bile još uvijek nedovoljno poznate, odlučili smo istražiti kakvo je stanje u drugim europskim državama te kako na različite aspekte zakonske regulacije i njihove posljedice gledaju predstavnici nacionalnih vijeća mladih iz tih zemalja.

Konkretnije, cilj istraživanja bio je produbiti naše razumijevanje u 4 područja zakonske regulacije u zemljama obuhvaćenim ovim istraživanjem:

1. Tko jesu, a tko nisu subjekti sektora mladih unutar određenog zakonskog okvira?
2. Kakav je utjecaj zakona na autonomiju organizacija unutar sektora?
3. Kako je definiran rad s mladima? (Tko, kako i gdje može raditi?)
4. Utjecaj zakona na rad nacionalnog vijeća mladih.

Odluka da se analiziraju zakonska rješenja iz perspektive nacionalnih vijeća mladih je nastala na temelju pretpostavke da su ona imala najviše doticaja sa zakonom te da su najbolje upoznati sa stanjem na terenu unutar sektora mladih u njihovim državama. Ova odluka je rezultat i istraživačkog pragmatizma uslijed činjenice da se istraživanje provodilo s minimalnim resursima. To je onemogućilo proširivanje istraživačkog dizajna na druge korisnike čije bi sudjelovanje bilo vrijedno s aspekta istraživačkih ciljeva, poput predstavnika (ostalih) udruga mladih i za mlade, odgovornih javnih tijela i/ili istraživača koji se bave pitanjima organiziranja mladih u zemljama obuhvaćenim istraživanjem.

Metodologija

Uzevši u obzir svrhu i ciljeve istraživanja, koristili smo metodu polustrukturiranog intervjua za prikupljanja podataka te kvalitativnu analizu sadržaja za obradu intervjua.

Istraživanje je provodio četveročlani tim Mreže mladih Hrvatske.

Prvi korak je bilo opsežno desk istraživanje pri kojem se prolazilo kroz dostupna zakonska rješenja. Analizirali smo sve zakone do kojih smo mogli doći na jezicima razumljivim članovima tima koji je radio na izradi analize, njih 8, te smo na temelju toga izradili individualizirane protokole za polustrukturirane intervjue koje smo provodili s predstavnicima nacionalnih vijeća mladih iz zemalja obuhvaćenih istraživanjem.

Premda je prvotno analiza trebala obuhvatiti osam zemalja, one se na kraju fokusirala na 4 zemlje: Finsku, Srbiju, Litvu i Sloveniju. Dvije zemlje su isključene iz analize jer njihova nacionalna vijeća mladih nisu ostvarivali kriterij kvalitete (za koji smo postavili članstvo u Europskom forumu mladih) dok se s predstavnicima nacionalnih vijeća mladih druge dvije zemlje nije uspio ostvariti kvalitetan kontakt.

2

Svi sudionici su prije intervjua potpisali informirane pristanke.

Drugi korak je bila provedba polustrukturiranih intervjua². Koristili smo tu metodu prvenstveno zbog fleksibilnosti prikupljanja podataka. S jedne strane, intervju ima zadanu strukturu pitanja koja će biti postavljena svim sudionicima istraživanja, a s druge strane dozvoljava kreiranje i postavljanje novih pitanja koja nastaju kao rezultat sadržaja koji sugovornik iznosi (Gillham,

2005.). Na ovaj smo način produbili razumijevanje nastanka i praksu provedbe zakona kao i uloge nacionalnog vijeća u cijelom procesu te smo u istovremeno bili u mogućnosti ukloniti nejasnoće i produbiti dijelove koje su se pokazali relevantniji u svakom pojedinom intervjuu. Svaki intervju je trajao oko sat i pol, a iz istraživačkog tima su bili prisutni provoditelj intervjua i zapisničar. Svaki zapisnik je nedugo nakon provedbe intervjua poslan sudionicima koji je imao prilike korigirati dijelove bilješke koji su po njegovu sudu neadekvatno/netočno preneseni.

Nakon zajedničke izrade inicijalne knjige kodova, analizu podataka je proveo najiskusniji član tima. Proces kodiranja je bio podijeljen u dvije osnovne faze: inicijalno otvoreno kodiranje i (hijerarhijsko) aksijalno kodiranje. Kodirani dijelovi su u procesu analize grupirani u šire koncepte te u zadnjoj fazi, kategorije. Analitički proces je bio dominantno induktivan.

Nedostaci metodologije

Metodologija koju smo odabrali za ovo istraživanje ima i nedostataka. Prvo, primjetno je da je prvotni uzorak zemalja odabran na temelju dostupnih zakona na nama razumljivim jezicima. To je početno smanjilo broj mogućih zemalja za analizu te time ograničilo istraživanje u smislu obuhvata praksi uređenje sektora mladih u većem broju zemalja. Također istraživanje se na kraju provelo na uzorku od 4 zemlje što je relativno mali uzorak, a što treba imati na umu kad se poopćuju rezultati istraživanja. Jedan od nedostataka ovog istraživanja je bilo i to što smo sve intervjuje morali provoditi putem internetskog servisa **Skype**, što je sigurno manjak u odnosu na to da su se mogli intervjui provodili uživo. Prvenstveno se to odnosi na otežanost procjene kako se interpretiraju pitanja i odgovori obaju strana zbog smanjene vidljivosti. Također, teže je prepoznati smetnje u okolini sugovornika koje mogu utjecati na koncentriranost sudionika na intervju. (O'Connor, Madge, 2001.). Konačno, otežan je i proces izgradnje povjerenja između istraživača i sudionika.

Međutim, najveći metodološki nedostatak se možda nalazi u tome da smo čuli samo perspektivu predstavnika nacionalnih vijeća mladih te je nismo imali priliku komparirati s perspektivom ostalih dionika sektora.

Uzevši u obzir sve navedeno, smatramo da rezultati ipak predstavljaju značajno obogaćenje spoznaje bazirano na relativno koherentnom i validnom pregledu stanja u ove 4 zemlje.

Osnovne informacije o zemljama obuhvaćenim analizom

Srbija	
Nacionalno vijeće mladih	Zakonodavna rješenja u sektoru mladih
Krovna organizacija mladih Srbije (KOMS) prepoznata je od strane Europskog foruma mladih (YFJ), krovne organizacije mladih na europskoj razini, kao nacionalno vijeće mladih Srbije (krovna organizacija mladih), premda, sukladno srpskom Zakonu o mladima, trenutno ne ispunjava kriterije za ostvarivanje tog statusa u Srbiji. Osnovana je 2011., a trenutno broji 68 članica (organizacija mladih i za mlade s područja cijele Srbije). Pomlaci sindikata i političkih stranaka nisu članovi KOMS-a premda imaju pravo govora na Skupštini te čine Savjet stranaka i sindikata koji savjetuju Upravni odbor i Sekretarijat KOMS-a, njegova upravljačka i provedbena tijela. Pored njih, postoji i Predsjedništvo KOMS-a, koje čine predsjednik Skupštine i njegov zamjenik. Ministarstvo nadležno za pitanja mladih u Srbiji je Ministarstvo omladine i sporta (MOS).	Zakon o mladima donesen je 2011. godine te predstavlja jedini Zakon kojim je u Srbiji reguliran sektor mladih. Zakon uređuje sljedeća područja/pitanja: politiku za mlade i subjekte zadužene za njenu provedbu, subjekte sektora mladih, tko su mladi, aktivnosti mladih i za mlade, rad s mladima te neformalno obrazovanje mladih. Također definira Nacionalnu strategiju za mlade i pitanja vezana uz njenu provedbu, udrugu mladih i za mlade, krovnu udrugu mladih (krovni savez), propisuje uvjete financiranja od strane Ministarstva, međusektorsku suradnju te podršku i subjekte sektora mladih na lokalnoj (regionalnoj) razini.
Slovenija	
Nacionalno vijeće mladih	Zakonodavna rješenja u sektoru mladih
Mladinski svet Slovenije (MSS) je krovna organizacija mladih Slovenije. Premda osnovana još 1990., sukladno Zakonu o mladinskim svetih iz 2001. Godine, priznata je kao nacionalno vijeće mladih Slovenije. Punopravno članstvo čine nacionalne organizacije mladih dok se manje lokalne organizacije mogu uključiti kao pridružene članice. Članice MSS-a su i politički pomladci i one sindikalne organizacije mladih kojima je zajamčena mogućnost autonomna djelovanja. MSS-ova upravljačka i provedbena tijela su Upravni i Nadzorni odbor te Sekretarijat. Ministarstvo nadležno za pitanja mladih u Sloveniji je ministarstvo odgovorno za obrazovanje i sport (Ministrtvo za šolsvo i šport), odnosno njegov ured za mlade (Ured RS za mladino).	Sektor mladih u Sloveniji definiran je dvama zakonima: Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (donesen 2010.) i Zakon o mladinskih svetih (donesen 2000.). Tim je zakonima definirano sljedeće: sektor mladih, rad s mladima, politika za mlade, organizacije u sektoru mladih (organizacije mladih i za mlade), provedba strukturiranog dijaloga, infrastruktura za mlade, programi za mlade koje provode organizacije mladih i za mlade te nositelji interesa u sektoru mladih (tijela). Također, uređen je i djelokrug rada ministarstva nadležnog za sektor mladih, savjet za mlade slovenske vlade te njegov djelokrug rada, dodjela priznanja za mlade, krovna organizacija mladih Slovenije, nacionalni program za mlade, status nacionalnog i lokalnih vijeća mladih, njihovo financiranje putem javnog natječaja, uloga jedinica lokalne uprave i samouprave u provedbi politike za mlade te centri za mlade.

Finska	
Nacionalno vijeće mladih	Zakonodavna rješenja u sektoru mladih
Organizacija Finnish Youth Cooperation – Alliansi obavlja ulogu nacionalnog vijeća mladih Finske. U svom članstvu ima 122 nacionalne organizacije koje rade s mladima. U svom članstvu ima i vjerske i političke organizacije koje rade s mladima, no da bi ostvarile pravo na članstvo one moraju biti autonomne i zastupati vrijednosti Alliansija. Alliansi ima Upravni odbor koji upravlja organizacijom te Sekretarijat kao provedbeno tijelo. Najviše tijelo koje donosi odluke je Skupština, a Upravni odbor se sastoji od nekoliko pododбора i tematskih radnih skupina.	Zakon koji regulira sektor mladih u Finskoj je Youth Act, usvojen 2010. godine. Tim je zakonom definirano tko su mladi, što je politika za mlade, tko se podrazumijeva pod nacionalnim organizacijama mladih, koje je nacionalno tijelo nadležno za provedbu politike za mlade, donošenje nacionalnog programa za mlade, rad nacionalnog savjeta mladih kao međusektorskog tijela, vijeća za procjenu i subvencije zaduženog za distribuciju financijskih sredstava na lokalnu razinu, različiti oblici rada s mladima te tko osigurava institucionalnu potporu za njegov razvoj. Također, zakon se u nekoliko stavki načelno dotiče i prava svih mladih, stavljajući poseban naglasak na važnost participacije mladih u društveno-političkom životu zajednice.
Litva	
Nacionalno vijeće mladih	Zakonodavna rješenja u sektoru mladih
Lietuvos Jaunimo Organizacija Taryba - LiJOT je litvanska krovna udruga mladih koja obavlja funkciju nacionalnog vijeća mladih, a u svojem članstvu ima 64 članice – nacionalne organizacije mladih i regionalne saveze organizacija mladih. Također, mogućnost članstva u LiJOT-u otvorena je i za političke pomlatke, ukoliko su registrirani kao zasebne pravne osobe. LiJOT je osnovan 1992., a organizacijom upravljaju Predsjednik i Upravni odbor koje izabire Skupština sastavljena od predstavnika članica. Pored upravljačkih, LiJOT također ima i provedbeno tijelo – Sekretarijat.	Sektor mladih u Litvi uređen je zakonom donesenim 2003. godine, čiji originalni naziv na engleskom glasi Law on Youth Policy Framework.
LiJOT, najviše surađuje s ministarstvom zaduženim za socijalnu zaštitu i rad, koje je u Litvi nadležno za pitanja mladih.	Njime su uređena sljedeća pitanja u sektoru mladih: rad nacionalnog međusektorskog tijela za pitanja mladih, rad lokalnih međusektorskih tijela za pitanja mladih, neformalno obrazovanje kao jedna od glavnih funkcija organizacija mladih, nacionalno i regionalna vijeća mladih, definicija i obuhvat politika za mlade te definicija udruga mladih. Ovim zakonom nije regulirano područje rada s mladima. Njegova specifičnost je što sadrži nekoliko općenitih odredbi o pravima svih mladih ljudi, neovisno o tome jesu li dio organiziranog sektora.

Prikaz istraživačkih rezultata

Prikupljeni podaci su analizom grupirani u ukupno šest kategorija koje su opisane u sklopu ovog poglavlja. Pritom treba napomenuti kako između tih 6 kategorija postoji značajna razlika u bogatstvu s njima povezanih nalaza, što objašnjava razlike u obuhvatu pripadnih opisa, kao i činjenicu da su, djelomično i radi sistematizacije prikaza, unutar nekih izdvojene i podkategorije. Ipak, nastojali smo da, neovisno o bogatstvu podataka vezanih uz svaku temu, one budu na podjednakoj razini apstrakcije/konkretnosti, što bi trebalo doprinijeti preglednosti i koherentnosti rezultata.

U prikazu rezultata su također prikazana i dva dodatka koja su vizualno jasno izdvojena od ostatka teksta. Ona su sadržajno vezana uz pripadnu kategoriju, ali u analitičkom smislu ne doprinose posebno njenu opisu. Taj sadržaj je ipak izdvojen uslijed autorske procjene kako ima određenu vrijednost u hrvatskom kontekstu, točnije, da je zanimljiv u svjetlu dvojbi i rasprava koje su se vodile tijekom procesa izrade Zakona o mladima, a s kojima su autori kao aktivni protagonisti dobro upoznati.

Prikaz obuhvaća sljedeće kategorije, čiji će opisi biti izneseni ovim redoslijedom:

1. Funkcioniranje nacionalnih vijeća mladih;
2. Oblici organiziranog djelovanja mladih;
3. Sustav financiranja organizacija mladih;
4. Rad s mladima;
5. Sudjelovanje (neorganiziranih) mladih u procesima donošenja odluka;
6. Stanje međusektorske i međuresorne suradnje.

1. Funkcioniranje nacionalnih vijeća mladih

S obzirom na profil sugovornika (politički predstavnici ili zaposlenici nacionalnih vijeća mladih iz odabranih zemalja) činjenica da prikupljeni podaci pružaju dubok uvid u različite aspekte funkcioniranja nacionalnog vijeća mladih ne predstavlja posebno iznenađenje. S druge strane, pojedini elementi funkcioniranja nacionalnog vijeća mladih, poput politike članstva ili uloge u pružanju rada s mladima, pokazali su se iznimno važnim za razumijevanje drugih analitičkih jedinica. Kako bismo izbjegli preklapanja, u sklopu ove kategorije odlučili smo se usredotočiti na tematski okvir koji je omeđen s tri osnovna pitanja dok su ostali elementi funkcioniranja nacionalnog vijeća mladih horizontalno integrirani u ostale tematske cjeline. Tri ključna pitanja kojima ćemo se voditi u prikazu ove kategorije glase:

1. Kako je uređen pravni status nacionalnih vijeća mladih i na koji način to utječe na njihov rad?
2. Na koji se način nacionalna vijeća mladih financiraju i na koji način pojedini model utječe na njihov rad?
3. Koje javne politike predstavljaju okvir djelovanja nacionalnog vijeća mladih te koje strategije nacionalna vijeća u tom kontekstu primjenjuju?

1.1. Pravni status

U smislu pravnog statusa nacionalnog vijeća mladih, čini se da se zemlje obuhvaćane istraživanjem dijele u dvije osnovne grupe. U prvoj su grupi Finska i Srbija, gdje su nacionalna vijeća mladih osnovana na temelju osnovnog zakona koji regulira rad nevladinih organizacija/udruga (ekvivalent hrvatskom Zakonu o udrugama). U drugoj su grupi Litva i Slovenija, gdje su nacionalna vijeća osnovana po osnovi posebnih zakonskih akata koji reguliraju područje djelovanja mladih³. Ipak, i unutar tih grupa se javljaju relativno značajne razlike, koje ćemo razmotriti u narednim odlomcima.

Službeno, sukladno odredbama Zakona o mladima, Krovna organizacija mladih Srbije (nadalje: KOMS) krovna je samo na osnovu svog imena. Neovisno o članstvu u najvećoj europskoj platformi organizacija mladih i za mlade, Europskom forumu mladih, KOMS u trenutku vođenja ovog intervjua nije udovoljavao kriterijima krovne organizacije mladih sukladno odredbama Zakona o mladima. Ovdje nećemo ulaziti u specifičan sadržaj članka 14. Zakona o mladima (prilog 1), no valja istaknuti očekivanje naše sugovornice iz Srbije da KOMS već ove godine ispuni zakonske zahtjeve te službeno postane krovni savez udruga mladih u Srbiji. Ovdje se čini vrijednim iznijeti dvije specifičnosti srbijanskog slučaja. Prvo, zakonski je moguće imati više od jednog krovnog saveza, dok slična mogućnost ne postoji niti u jednoj od preostalih država obuhvaćanih ovih istraživanjem. Drugo, čini se da je KOMS, neovisno o trenutnom (ne)ispunjavanju zakonski postavljenih kriterija, već prepoznat kao ključan partner države (prije svega, Ministarstva omladine i sporta), ne ponajmanje i zbog činjenice da je osnivanje nacionalne krovne organizacije mladih jedna od mjera nacionalne strategije za mlade. Na taj način se čini

3

To ne znači da se u zakonskim rješenjima prve skupine zemalja (Finska i Srbija) nacionalna vijeća mladih ili krovne organizacije mladih uopće ne spominju, kao primjerice u srbijanskom Zakonu o mladima. Međutim, krovnim savezom udruženja za mlade može postati samo organizacija koja je registrirana kao udruga prema (osnovnom) zakonu koji regulira tu materiju, dok Zakon o mladima specifično regulira pitanja priznavanja statusa i u manjoj mjeri, funkcioniranje organizacije koja taj status dokaže i ostvari.

kako KOMS, iako to još nije *de jure, de facto* obavlja funkciju nacionalnog vijeća mladih u Srbiji. U narednom bi razdoblju bilo iznimno zanimljivo promatrati dinamiku u slučaju da još neka organizacija koja ispunjava uvjete za stjecanje statusa krovne udruge (saveza) mladih odluči iskoristiti ovu zakonsku mogućnost⁴. Kao mogući scenariji, nameću se opcije u kojoj država priznaje svaki od spomenutih saveza kao ravnopravne predstavnike sektora mladih te na taj način prilagodi svoje djelovanje u ovom području ili da alternativno status krovne organizacije, koji je u Zakonu o mladima prvenstveno vezan uz kriterije članstva i teritorijalne disperzije, odvoji od programske suradnje u području politike za mlade, što je u međunarodnoj praksi prvenstveno domena nacionalnih vijeća mladih.

U finskom slučaju se čini da je situacija nešto jednostavnija. Finsko nacionalno vijeće mladih (nadalje: ALLIANSSI) je priznato isključivo podzakonskim aktom resornog Ministarstva obrazovanja i kulture, koje je zaduženo za područje mladih. Prema iskazima naše sugovornice, čini se da ih takav status zadovoljava, što se prije svega može objasniti interesom zadržavanja statusa nevladine organizacije/udruge, koji naša sugovornica nedvosmisleno povezuje s autonomijom organizacijskog djelovanja. Čini se da ALLIANSSI svoj odnos s državom prvenstveno promišlja u okviru programske suradnje u području djelovanja mladih, izražavajući bojazan da bi eksplicitno navođenje u zakonskom tekstu pod znak pitanja moglo staviti njihov (pravni) status nevladine organizacije, koji im je sudeći prema iskazima, iznimno važan.

Da takve bojazni nisu sasvim neopravdane, čini se da pokazuje slovenski slučaj gdje je osnivanje i rad nacionalnog vijeća mladih (Mladinski svet Slovenije, nadalje: MSS) regulirano kroz dva posebna zakonska akta: Zakon o vijećima mladih (prilog 2) te Zakon o javnom interesu u sektoru mladih (prilog 3). Naša slovenska sugovornica ističe kako se taj tip izazova javlja prvenstveno u pitanjima financiranja različitih oblika organiziranog djelovanja mladih, gdje se niti MSS kao nacionalno vijeće mladih, niti lokalna vijeća mladih (osnovana po istom zakonu) od strane značajnog broja ministarstva **ne prepoznaju kao nevladine organizacije**. Smatra kako vijeća mladih predstavljaju specifične, jedinstvene entitete (*sui generis*) koji, premda osnovani po drugim zakonima, pripadaju prvenstveno nevladinom sektoru, kako po načinu rada, tako i po osnovi činjenice da je inicijativa za osnivanje MSS-a došla izvan državnih institucija. Litvanski primjer, sličan slovenskom u vidu prepoznavanja i osnivanja nacionalnog vijeća mladih po osnovi posebnog zakona (Zakon o okviru politike za mlade, prilog 4) specifičan je po tome što u toj zemlji trenutno teče rasprava o pokretanju procesa donošenju **prvog** zakona kojim bi se reguliralo i standardiziralo djelovanje nevladinih organizacija. To je i razlog zbog kojeg se predstavnici litvanskog vijeća mladih (nadalje: LIJOT) nisu susretali sa sličnim problemima dosada: čini se da jasna diferencijacija nevladinih organizacija od onih koje to nisu dosada nije predstavljala dovoljno važno političko pitanje da bi se ta materija uredila posebnim zakonom. U tom smislu, bit će zanimljivo pratiti dinamiku koja bi se mogla stvoriti u slučaju uvođenja ove zakonske inovacije te na koji način će se nova normativna materija odnositi spram postojećeg okvira postavljenog Zakonom o okviru politike za mlade.

Konačno, govoreći o korisnosti zakonske regulacije statusa nacionalnog vijeća mladih, čini se da postoji percepcija kako je to iznimno važno pitanje u onim zemljama (Srbija, Litva, Slovenija) u kojim zakonska rješenja pokrivaju tu materiju. Finski slučaj u tom smislu vidljivo odskače, s obzirom da izgleda kako ALLIANSSI ne samo da ne smatra zakonsko reguliranje svog statusa potrebnim, nego čak i opasnim po pitanje vlastite autonomije.

1.2. Financiranje nacionalnog vijeća mladih

Prikupljeni podaci ukazuju na raznolikost praksi uređenja financiranja nacionalnog vijeća mladih u zemljama pokrivenim istraživanjem, i to do razine da nije bilo moguće detektirati kriterij za smisleno grupiranje. U tom smislu svaki od modela predstavljamo odvojeno, uz nastojanje da se osvrnemo na neke relevantne sličnosti i razlike.

⁴ Naša sugovornica ističe kako trenutno jedina organizacija mladih i za mlade koja ispunjava kriterije za krovnu udruhu mladih jest nacionalni izviđački savez. Međutim, spomenuta organizacija je članica KOMS-a te nema ambicija za ostvarivanjem statusa krovne udruge.

U Srbiji KOMS trenutno ne prima nikakvu posebnu potporu vezanu uz svoj status jer, kao što je objašnjeno prethodno objašnjeno, još uvijek ne zadovoljava kriterije za stjecanje statusa nacionalne krovne organizacije mladih. Naša sugovornica ističe da su glavni izvor financiranja u prvim godinama osnutka bili projekti resornog Ministarstva omladine i sporta te da se taj iznos financiranja u prošloj godini osjetno smanjio. Napominje kako je to stvorilo značajne izazove za svakodnevno funkcioniranje organizacije, napose vezano uz zadržavanje dijela profesionalnog osoblja. Organizacija je na to odgovorila okretanjem prema financiranju iz stranih izvora, koje u prošloj godini predstavlja više od polovice ukupnog proračuna. Nadaju se da će rješavanje pitanja statusa donijeti sa sobom i određenu financijsku stabilnost u vidu institucionalne potpore.

Litavski slučaj je sličan srbijanskom u smislu da su i LiJOT-u, kao i KOMS-u, dostupna jedino sredstava iz kratkoročnih, jednogodišnjih projekata. **Razlika je u tome što je, za razliku od srbijanskog slučaja, rad nacionalnog vijeća mladih prepoznat kao poseban natječajni prioritet koji se osigurava iz zajedničke stavke za provedbu politike za mlade** (za više detalja pogledati dio o sustavu financiranja organizacija mladih). Čini se da je pozicija našeg litavskog sugovornika po ovom pitanju ponešto podijeljena. Dok s jedne strane ističe da im javno financiranje omogućava da pokriju troškove osnovnog funkcioniranja organizacije (2-3 od ukupno 12 zaposlenih, dio troškova telefona i najma), upozorava kako država često pred njih stavlja programske zahtjeve (zasnovane u samom Zakonu o okviru politike za mlade) koje ne prati održiva te adekvatna potpora.

MSS na godišnjoj bazi dobiva direktnu financijsku potporu koja je utemeljena na kombinaciji programskih i institucionalnih aktivnosti (kao što su primjerice godišnja skupština te troškovi uredskog prostora), a čija visina prema riječima naše sugovornice varira u ovisnosti spram očekivanja države. Resorni Ured za mlade dostavlja prijedlog prioriteta na temelju čega MSS izrađuje svoj godišnji program rada. Iako to ne možemo tvrditi sa sigurnošću, daje se naslutiti da postoje svojevrсна neformalna pravila o tome što predstavlja “osnovni paket” godišnjih aktivnosti nacionalnog vijeća mladih, oko kojih se ne pregovara. Naša sugovornica pak ističe kako Ured za mlade obično na godišnjoj bazi želi staviti poseban fokus na pojedina pitanja, oko čega slijede dodatni pregovori koji mogu voditi dodjeli dodatnih namjenskih sredstava (primjer takvog prioriteta u prošloj godini je bila kampanja “Stop govoru mržnje na Internetu!”). Ističe kako ta potpora predstavlja polovicu ukupnog financiranja MSS-a dok ostatak namiću putem projektnih aplikacija koje predaju drugim nacionalnim i međunarodnim (uglavnom europskim) donatorima. Sugovornica izražava zadovoljstvo iznosom osnovnog financiranja.

Konačno, u finskom slučaju imamo primjer direktne dodjele klasične višegodišnje institucionalne potpore udruzi koja je trenutno prepoznata kao nacionalno vijeće mladih (u ovom slučaju, ALLIANSSI), a pokriva više od polovice godišnjeg proračuna, dostatnog za zapošljavanje ukupno 26 profesionalnih djelatnika. Naša sugovornica hvali stabilnost ovog sustava koji se oslanja prvenstveno na financiranje iz lutrijskih izvora, što omogućava dugoročno i kvalitetno bavljenje relativno širokim spektrom tema i aktivnosti od interesa za mlade, pri čemu ova ocjena dobiva svoje utemeljenje kroz opis programskog djelovanja ALLIANSSI-a u sljedećem dijelu.

Konačno, važno je napomenuti kako niti jedan od analiziranih zakonskih tekstova ne regulira pitanje dodjele financijske potpore nacionalnom vijeću mladih eksplicitno, pa čak niti finški Zakon o mladima (prilog 5) koji u članku 10. relativno detaljno razrađuje sustav financiranja organizacija mladih i organizacija koje se bave radom s mladima. Ekskluzivnost financiranja nacionalnog vijeća mladih, ako je prisutna kao u finskom, slovenskom i **do neke mjere litvanskom slučaju**, očito se rješava na razini podzakonskih akata ili natječajnih procedura.

1.3. Okvir i strategije javnog djelovanja

Okvir javnog djelovanja u kontekstu ovog pregleda shvaćamo kao javne politike (ili njihove specifične elemente) koje su u intervjuima mapirane kao relevantne za pojedino nacionalno

vijeće. Ovo je važno prvenstveno jer nam daje sliku o tome kako izgleda svakodnevni organizacijski rad, ali i zato jer možemo donijeti određene zaključke o potencijalnom (u manjoj mjeri realiziranom) obuhvatu društveno-političkog utjecaja nacionalnog vijeća mladih.

Čini se kako je okvir djelovanja u prvom redu snažno determiniran kvalitetom suradnje s resornim tijelom zaduženim za mlade. Sva nacionalna vijeća iz zemalja obuhvaćenih ovim istraživanjem naglašavaju kako ulažu značajne napore u izgradnju kvalitetnih i konstruktivnih odnosa sa svojim resornim tijelima. U dva slučaja (Slovenija i Finska) djelovanje mladih je smješteno u resor koji obuhvaća obrazovanje, s tim da sugovornica iz Slovenije jasno izdvaja Ured za mlade unutar resornog ministarstva kao ključnu kontakt točku za predstavnike nacionalnog vijeća mladih. U litavskom slučaju također postoji Ured za mlade, ali u sklopu Ministarstva socijalne zaštite i rada, dok je jedino u Srbiji područje mladih izdignuto na razinu ministarstva i spojeno s područjem sporta u zajedničko Ministarstvo omladine i sporta. Iako smo ranije spomenuli kako se čini da nacionalna vijeća dijele predanost izgradnji odnosa s resornim javnim tijelima, čini se da nisu u jednakoj mjeri zadovoljna njihovim radom. Sugovornica iz Srbije suradnju s Ministarstvom omladine i sporta oslikava općenito pozitivnim tonovima, ističući snažnu podršku koju su njegovi službenici pružili osnivanju samog KOMS-a, kako u vidu financijske podrške, tako i ustupanja prostora s obzirom da su Ministarstvo i KOMS nedugo nakon njegova osnivanja dijelili zajedničku zgradu. Jasno ističe izazove koje je takav odnos stavio na očuvanje organizacijske autonomije, no napominje kako se suradnja s vremenom razvija u odnos ravnopravnih partnera te kako je KOMS već “u drugoj godini počeo izlaziti u javnost s konstruktivnom kritikom Ministarstva”, što nije utjecalo na kvalitetu suradnje, koja dapače, postaje sve bolja. Sličan stupanj zadovoljstva nalazimo i u finskom slučaju, pri čemu finska sugovornica snažno naglašava predanost države poštivanju autonomije svih nevladinih organizacija pa tako i ALLIANSI-a. Naglašava kako ih resorno Ministarstvo obrazovanja i kulture često konzultira oko svih relevantnih pitanja: tako je i nacrt Zakona o mladima bio poslan na komentiranje predstavnicima ALLIANSI-a, premda je tekst pisalo samo Ministarstvo. Ipak, čini se kako resorno ministarstvo u Finskoj ne predstavlja najbolji primjer suradnje, barem iz rakursa nacionalnog vijeća mladih: sugovornica, uz naglašenu ogradu kako je takav zaključak možda rezultat njezina svakodnevnog rada koji je u većoj mjeri vezan uz Ministarstvo vanjskih poslova, ocjenjuje kako je suradnja s tim ministarstvom bolja jer “više slušaju”, posebno u vezi pitanja koja se tiču UN-a, na kojima intenzivno surađuju. Sugovornik iz LiJOT-a naglašava kako je odnos s predstavnicima Ureda za mlade korektan i participativan te kako su prepoznati kao “ravnopravan partner”. Govoreći o procesu izrade Zakona o okviru politike za mlade, naglašava kako je “sve bilo razvijeno kroz dijalog te kako im ništa nije bilo nametnuto.” Konačno, slovenski slučaj je u ovom dijelu specifičan u smislu da naša slovenska sugovornica ističe relativno nezadovoljstvo suradnjom s resornim Ministarstvom obrazovanja. Naglašava kako Ministarstvo MSS uključuje samo u pitanja koja obično vežu uz sektor mladih, poput rada s mladima te neformalnog obrazovanja, ali ne i u procese vezane uz širi kontekst obrazovanih politika. Takvu praksu suprotstavlja otvorenosti za suradnju koje pokazuje ministarstvo zaduženo za rad, kao i zavod za zapošljavanje, koji djeluje kao izvršno tijelo pri tom ministarstvu. Sugovornica ipak ističe kako se kompleksni i ne uvijek konstruktivni odnosi između MSS-a i resornog tijela jednim dijelom mogu objasniti postojanjem ranijih osobnih konflikata. Valja napomenuti kako se čini da MSS nije jedino nacionalno vijeće koje ima problema u izgradnji partnerskih odnosa ministarstvom zaduženim za obrazovanje, s obzirom da sugovornica iz KOMS-a ističe sličan problem.

Općenito govoreći, čini se da sva nacionalna vijeća mladih obuhvaćena ovim istraživanjem tematski fokus svog rada stavljaju na:

- uža sektorska pitanja, što obuhvaća normativne akte koji reguliraju rad organizacija mladih, sustav njihova financiranja, temeljne strateško-programске dokumente u području politika za mlade te rad s mladima
- partikularne elemente obrazovne politike poput neformalnog obrazovanja (Slovenija) ili informalnog učenja (Litva)
- područja rada i zapošljavanja, s posebnim naglaskom na aktivne politike zapošljavanja, pri čemu valja naglasiti da naši sugovornici uglavnom hvale otvorenost pripadnih resora (barem u usporedbi s drugim resorima).

Većina nacionalnih vijeća mladih izvan ovih “uobičajenih” fokusa nalazi i dodatne specifične niše za utjecaj na sadržaje javnih politika. Čini se kako na tom planu najstrukturiraniji napor nalazimo u Finskoj, gdje bilježimo značajnu suradnju nacionalnog vijeća mladih s ministarstvom zaduženim za vanjske poslove, ali i zaštitu okoliša, gdje je zajednički rad uglavnom vezan uz sudjelovanje mladih u tijelima UN-a, odnosno uz pitanja klimatskih promjena. MSS ističe značajno djelovanje i na europskoj razini, prvenstveno kroz kontakte sa slovenskim članovima Europskog parlamenta. LiJOT već godinama sudjeluje u strukturi upravljanja nacionalne agencije prethodno zadužene za program Mladi na djelu, danas **Erasmus +**⁵. Ovakvo širenje okvira djelovanja izvan “tradicionalnog” polja “namijenjenog” nacionalnim vijećima mladih ukazuje da su i organizacijski razvoj, ali institucionalni okvir politike za mlade ušli u zreliju fazu u kojoj se sudjelovanje mladih nastoji horizontalno integrirati u niz različitih područja javnog života.

Strategije javnog djelovanja u kontekstu ovog rada shvaćamo kao općenite pristupe koje nacionalna vijeća koriste da bi legitimirala vlastitu poziciju, ali i konkretne postupke kojim utječu na sadržaj relevantnih javnih politika. Treba naglasiti kako sljedeći odlomci ne predstavljaju detaljan pregled specifičnih strategija javnog djelovanja, već apstrahiranje nekih zajedničkih, ali i specifičnih obilježja koje nacionalna vijeća mladih obuhvaćena ovom studijom ugrađuju u svoj rad, pri čemu se neka od njih apstrahiraju kroz neke od konkretnih primjera iz prikupljenih podataka.

5 Na razini Agencije postoji Programski odbor koji broji 8 članova koje imenuje Savjet za mlade. Kao i na razini Savjeta, primjenjuje se načelo suupravljanja (na engleskom jeziku: co-management), s obzirom da se četvero članova bira iz redova organizacija mladih (što u konkretnom slučaju znači i iz redova LiJOT-a), a četvero iz redova relevantnih tijela državne uprave.

Očekivano, izgleda kako svi naši sugovornici svoje organizacije razumijevaju u prvom redu kao zagovaračke saveze usmjerene na promoviranje interesa primarno svojih članica, a onda i šire populacije mladih. Takav zaključak je moguće utemeljiti na ranije opisanom zajedničkom okviru javnog djelovanja, gdje uža “sektorska pitanja” vezana uz priznavanje, financiranje i stvaranje uvjeta za rad organizacija mladih predstavlja svojevrstu srž djelovanja za sva nacionalna vijeća uključena u ovaj pregled. Ipak, naponi koje ove organizacije ulažu u politike obrazovanja i zapošljavanja (te u širem smislu socijalne zaštite) daju naslutiti prisutnost promišljanja problema i potreba kompletne populacije mladih, pri čemu valja naglasiti da ALLIANSSI sukladno vlastitim kapacitetima, ali vrlo vjerojatno i stupnju općeg društveno-ekonomskog razvoja, strukturirano djeluje i u nišama (zaštita okoliša, globalno upravljanje) koje nisu “uobičajeni” tematski fokusi nacionalnih vijeća mladih. Valja ipak napomenuti kako je takav pristup javnog djelovanja u slučaju ALLIANSSI-a uvelike usklađen i s **razumijevanjem vlastite organizacijske misije**. Naša finska sugovornica u više navrata iznimno eksplicitno ističe kako su oni “drugačiji od većine ostalih nacionalnih vijeća mladih u Europi jer nastoje zastupati interese svih mladih, a ne samo svojih organizacija članica.” Takav univerzalistički pristup javnom djelovanju može se iščitati i u drugim elementima promišljanja naše finske sugovornice: govoreći o radu s mladima ističe kako ALLIANSSI nastoji raditi “sa svim organizacijama koje rade s mladima” pa i sa “svim denominacijama” koje djeluju u Finskoj. Ipak, dojma smo kako u finskom slučaju nastojanje da se javno djelovanje usidri u takav tip univerzalističkog diskursa ima suptilne, ali opet jasne granice. Čini se da su granice definirane shvaćanjima/konstrukcijama “prava na izbor” i “zajedničkih vrijednosti”. Konkretno, naša sugovornica, govoreći o primjeru dvije politički orijentirane organizacije mladih koje su nedavno istupile iz članstva u ALLIANSSI-u zbog stava kako “ne vide smisao u postojanju nacionalnog vijeća”, naglašava nastojanje vodstva nacionalnog vijeća da se otvore razgovori o mogućnosti njihova ponovnog učlanjenja, ali da je ono prvenstveno uvjetovano “prihvatanjem vrijednosti ALLIANSSI-a”. U tom smislu se čini kako ALLIANSSI legitimaciju za svoje djelovanje gradi prvenstveno na univerzalističkom shvaćanju svoje misije te **otvorenosti prema svim organiziranim** oblicima djelovanja mladih koji prihvataju određene (demokratske) vrijednosti inherentne toj organizaciji, ali i svrhu njena postojanja. Ne iznenađuje da se takav pristup nalazi u stanju prirodne napetosti s (radikalnim) razumijevanjem predstavničke demokracije (kakvo vrlo vjerojatno zastupaju predstavnici “odmetnutih” političkih organizacija) koje bi djelovanje nacionalnog vijeća mladih mogao vidjeti kao “nereprezentativan” te nedovoljno “demokratičan” jer ne “obuhvaća sve mlade”. Određenu sličnost nalazimo i u slovenskom slučaju, gdje sugovornica izražava nezadovoljstvo nedostatnom raznolikošću (u engleskom originalu: **diversity**) organizacija mladih, ali i članstva MSS-a, što po njenom sudu u nekim slučajevima slabi legitimacijsku osnovu za odabir pojedinih strategija javnog djelovanja. Iako ističe da MSS trenutno “predstavlja oko 50 000 mladih u Sloveniji” (što je jedini slučaj u kojem su naši sugovornici na taj način kvantificirali

reprezentaciju nacionalnog vijeća mladih), smatra kako ograničenja koja pred njih postavlja zakonski okvir u smislu nemogućnosti da u članstvo prime bilo koju organizaciju koja nije nacionalna nisu dobra za razvoj same organizacije te njenu prepoznatljivost prema mladima i utjecaj u javnoj sferi. Jasno iznosi stav kako će zagovarački naponi MSS-a u nadolazećem razdoblju biti usmjereni “omekšavanju” kriterija za članstvo što u konkretnom slučaju zahtijeva intervencije u zakonski okvir. Ipak, na sličan način kao i u finskom slučaju, čini se kako je i u Sloveniji diskurs orijentiran “univerzalizmu” i “reprezentativnosti” jasno omeđen onim vezanim uz “izbor” i “vrijednosti”. Govoreći o primjeru organizacije koja je imala pravo kandidature za članstvo u MSS-u, ali nije pokazala interes za time, sugovornica je jasno naglasila autonomiju svake organizacije (mladih) da donosi svoje odluke, dovodeći je u vezu s otvorenosću MSS-a da tu organizaciju primi u članstvo pod uvjetima koji vrijede i za sve druge članice. Litavski i srbijanski sugovornici u svojim iskazima nisu isticali takav tip promišljanja legitimacijske osnove, već se čini kako je on u tim slučajevima u bitno većoj mjeri vezan uz “slovo zakona”. Konkretnije, čini se da se legitimacijska osnova za djelovanje nacionalnih vijeća u tim zemljama prvenstveno veže uz ekskluzivnost zastupanja prava mladih **u skladu s mogućnostima koje nacionalnom vijeću pruža zakonski okvir**, čime procesi njegova razvoja i revizije postaju čak i u većoj mjeri ključni, negoli je to slučaj u Finskoj i Sloveniji. U tom smislu, znakovito je suprotstaviti snažan naglasak koji sugovornici iz Srbije i Litve (pa i Slovenije) stavljaju na ulogu svojih organizacija u izradi zakonskih rješenja koja definiraju njihov status u odnosu na relativnu nezainteresiranost finske sugovornice koja ističe kako je njezina “organizacija oko toga bila konzultirana, ali da je većinu posla napravilo Ministarstvo”. Čini se da zakonodavstvo nosi različite uloge u kontekstu strategije izgradnje legitimacijske osnove djelovanja za različita nacionalna vijeća. Neovisno o tome, u Srbiji i Litvi je univerzalistički diskurs također prisutan i to u dijelu koji se tiče zagovaranja prava šire populacije mladih (jednako kao i u Finskoj te Sloveniji), ali ne i u dijelu promišljanja legitimacijske osnove takvog pristupa.

Konačno, zanimljivo je promotriti na koji način organizacije realiziraju svoje strategije javnog djelovanja, točnije kako konkretno nastoje utjecati na javne politike. Ovdje se čini kako je najplodniji element analize stupanj konflikta s državom (i naročito resornim tijelom) koji su pojedina nacionalna vijeća spremna ugraditi u svoje konkretne zagovaračke postupke. Tu se čini kako MSS jasno odskače kao specifičan primjer u našem malom uzorku. Prije svega treba reći kako se čini da sva nacionalna vijeća svoje djelovanje grade na onome što smatraju konkretnim i konstruktivnim sadržajnim doprinosom razvoju različitih elemenata politike mlade. Primjeri ipak ukazuju da se u tom dijelu pomalo razlikuju u stupnju svoje proaktivnosti. Djelovanje KOMS-a i MSS-a, posebno u kontekstu politika zapošljavanja, ukazuje na prisutnost iznimno proaktivnog pristupa javnom zagovaranju koje uključuje razvoj i nametanje konkretnog sadržaja. S druge pak strane, javno zagovaranje u Litvi i Finskoj ima ipak nešto drugačiji karakter te se u većoj mjeri odvija kroz zajednički institucionaliziran rad države i nacionalnog vijeća mladih, što nipošto ne implicira njegovu kvalitetu i učinkovitost. Ipak, slovenski slučaj u ovom pregledu iskače primjerima odabira radikalnijih postupaka/taktika u javnom djelovanju, koji mogu dovesti do oštrijih polarizacija u odnosima s nositeljima vlasti. Čini se kako MSS više nego druga nacionalna vijeća pozornost polaže na izgradnju savezništava sa širim krugom aktera relevantnih u nekom polju te se ne libi vrlo otvorene javne kritike koju donositelji odluka znaju smatrati “nekorektnom” i “nekonstruktivnom”. Primjer takve taktike jest zaobilazanje službene hijerarhije i usmjeravanje zagovaračkih napora vezano uz pitanja zapošljavanja mladih direktno prema bivšoj premijerki Bratušek, sve u suradnji sa širom platformom studentskih, sindikalnih te organizacija koje se bave radom s mladima. Takav pristup može imati i svoje prednosti i nedostatke: visoki politički dužnosnici doista mogu biti akteri koji određena pitanja mogu progurati “preko reda” nad kojim u normalnim okolnostima kontrolu ima niža razina službenika i dužnosnika. Međutim, s druge strane inherentna karakteristika demokratskih sustava jest promjenjivost dužnosnika i trajnost birokracije, što na dulji rok može stvoriti probleme pri izgradnji stabilnih i konstruktivnih institucionalnih odnosa. U odnosu na slovenski primjer, čini se kako ostala nacionalna vijeća kritiziranju vlasti pristupaju ipak nešto konzervativnije. Tako finska sugovornica, koja nedvosmisleno naglašava predanost finske države autonomiji nevladinog sektora, istovremeno upozorava kako se ALLIANSSI “suzdržava od političkih izjava” te da bi se “našli u problemima ako bi napravili nešto s čime se (resorno) Ministarstvo snažno ne

slaže.” Naša sugovornica iz Srbije snažno naglašava “konstruktivan karakter” kritike koju KOMS upućuje donositeljima odluka, čime indirektno objašnjava razloge uspješnosti njihova zagovaranja. Litavski sugovornik ključ vidi u kompatibilnosti između djelovanja države i nacionalnog vijeća, naglašavajući kako država raspolaže “tvrđim alatima”, koje suprotstavlja “mekim alatima, poput neformalnog učenja kojima nacionalno vijeće mladih doista može **poboljšati**⁶ mlade.”

Dostupni podaci nam ne daju osnovu za donošenje jasnih zaključaka o tome što uvjetuje odabir pojedinih strategija javnog djelovanja u radu pojedinog vijeća mladih, što bi svakako mogao biti predmet nekog budućeg vrijednog istraživanja. Izbor elemenata koji bi se pritom mogli ispitati s ciljem boljeg razumijevanja zagovaračkih dinamika mogao bi obuhvaćati: genezu organizacijskog razvoja, osobni utjecaj vodstva organizacije, analizu ključnih igrača unutar nacionalnog vijeća, relevantnost pitanja mladih u nacionalnom kontekstu te stupanj ovisnosti/autonomije nacionalnog vijeća mladih u odnosu na resorno ministarstvo i državu u širem smislu.

6

Ova riječ je s razlogom markirana jer smo mišljenja da pomalo zlokoban privuk ideji “poboljšavanja” mladih od strane nacionalnog vijeća mladih prvenstveno proizlazi iz doslovnog prijevoda riječi improve koju je naš sugovornik upotrijebio u intervju. Valja naglasiti kako niti voditelji intervjua, a niti jedan od sudionika nije izvorni govornik engleskog jezika na kojem su se provodili svi intervjui, osim onog s predstavnicom srpskog nacionalnog vijeća mladih. Čini nam se kako je naš sugovornik riječ improve upotrijebio omaškom te da je njegova intervencija u većoj mjeri išla u smjeru riječi strengthen ili empower (osnaživati). Ipak, radi što veće objektivnosti ovaj smo iskaz odlučili doslovno prevesti u skladu s originalnom bilješkom koju je sugovornik imao pravo korigirati, uz našu interpretativnu ogradu iznesenu u ovoj referenci.

2. Oblici organiziranog djelovanja mladih

Osim nacionalnog vijeća mladih, naši sugovornici su prepoznali i druge oblike organiziranog djelovanja mladih. Ovaj se dio osvrće na pravno-strateški okvir njihova funkcioniranja, kao i na neke neformalne prakse njihova rada.

2.1. Organizacije mladih i za mlade

Razlikovanje ova dva organizacijska oblika, premda prisutno u normativnoj praksi svih zemalja uključenih u ovaj pregled **nije prepoznato** kao posebno relevantna tema u praksi rada nacionalnih vijeća mladih. Točnije, gotovo svi sugovornici kao temeljnu odrednicu pripadnosti sektoru mladih vide široko definiran okvir “programske usmjerenosti na mlade” dok se upravljanje organizacijom od strane mladih osoba uglavnom nije prepoznavalo kao bitna razlikovna odrednica. Prevladava upotreba termina “organizacije mladih” (na engleskom: **youth organisations**) koji u pravilu obuhvaća i organizacije koje se ciljno i programski orijentiraju prema mladima, ali i one koje vode mladi ljudi. Prikupljeni iskazi ukazuju na to da većina sugovornika percipira preklapanje tih dviju kategorija, stoga ih ne razlikuju čak niti na terminološkoj ravni. Također, čini se kako u široko postavljenu kategoriju organizacija mladih u svim zemljama spadaju organizacijski oblici definirani kao “nevladine organizacije” (na engleskom jeziku: **non governmental organisations**), s tim da pravni okvir uvjetuje moguću diferencijaciju unutar te skupine. Ovo se prvenstveno odnosi na pravno uređenje pomladaka političkih stranka (koji se u pojedinim zemljama, ponovno u ovisnosti spram pravnog statusa, nazivaju i “politički orijentiranim organizacijama mladih” - Finska) te sindikalnih organizacija. Ovdje je osnovno pitanje je li registracija i funkcioniranje ovih organizacija regulirano prvenstveno istim zakonskim rješenjem kao i za ostale organizacije mladih, što ponekad uvjetuje i stupanj njihova sudjelovanja u radu nacionalnog vijeća mladih. Ova tema je detaljnije razrađena u dijelu o pomlacima političkih stranaka i sindikalnih organizacija.

Još jedna relevantna tema općenito vezana uz organizacije mladih (i za mlade) se tiče njihove raznolikosti. Tu se viđenja sudionika ponešto razlikuju. Dok s jedne strane sugovornica iz Slovenije prepoznaje manjak raznolikosti (na engleskom jeziku: **diversity**) kao problem unutar sektora mladih, sugovornik iz Litve, primjerice, ističe kako postoje “različiti tipovi organizacija”, diferencirajući one čiji je rad baziran “na vrijednostima” (na engleskom jeziku: **value based**) i one koje su “fleksibilnije”, poput organizacija usmjerenih na poticanje međunarodne razmjene i mobilnosti mladih. Ovo ukazuje na činjenicu da predstavnici pojedinih nacionalnih vijeća mladih kao relevantan kriterij diferencije organizacija mladih i za mlade prepoznaju njihovu tematsku orijentiranost/određenost.

Konačno, relevantnost tematsko-ciljne orijentiranosti mladima kao osnovnog kriterija pripadnosti sektoru vodi do pitanja utjecaja zakonodavnog okvira na autonomiju organizacija pri definiranju sadržaja temeljnih organizacijskih dokumenata (uglavnom se radi o statutima). Ovdje valja istaknuti slučaj Srbije u kojoj sugovornica ističe određene probleme s kojima su se pojedine članice nacionalnog vijeća mladih susretale prilikom evidentiranja u registar udruga mladih i za mlade ističući kako su morale prilagođavati svoje statute na način koji to zahtijeva/prepoznaje resorno ministarstvo. Sugovornici iz druge dvije države u kojima zakonska rješenja sadržavaju članke koji se referiraju na programski okvir djelovanja organizacija mladih (Litva, Slovenija) ne ističu slične probleme, ukazujući kako su predmetne zakonske odredbe u pravilu postavljene dovoljno široko da omogućuju velikoj većini organizacija da bez dodatnih intervencija dokažu usklađenost svojih statuta sa zakonskim okvirom.

2.2. Pomlaci sindikata i političkih stranaka

Govoreći o ovoj temi, nalazimo raznolikost prakse koja prvenstveno proizlazi iz načina pravnog uređenja i prepoznavanja pomladaka sindikata i političkih stranaka. U Srbiji, pomlaci stranačkih i sindikalnih organizacija nisu prepoznati kao zaseban pravni oblik u odnosu na svoje matične organizacije, niti ih srbijanski Zakon o mladima prepoznaje kao tip organizacije mladih. Na drugom kraju spektra su Litva i Finska, u kojima se ovi organizacijski oblici mogu registrirati kao pravne osobe autonomno od matične organizacije, što se reflektira i u drugačijoj terminologiji – tamo ih se ne naziva stranačkim/sindikalnim **pomlacima** (na engleskom jeziku: *branches/wings*) već **političkim organizacijama mladih** (na engleskom jeziku: *political youth organisations*)⁷. Slovenija predstavlja svojevrsno srednje rješenje na način da je rad ovih oblika organiziranog djelovanja mladih istovremeno uređen s dva pravna akta – osnovnim, koji općenito uređuje rad političkih stranaka i sindikata; te Zakonom o javnom interesu u sektoru mladih, koji kao uvjete za prepoznavanje sindikalnih i stranačkih pomladaka postavlja većinsko upravljanje od strane mladih te unutarnjim aktima jasno definiranu autonomiju u radu u odnosu na matične organizacije.

Praksa pokazuje da zakonski okvir snažno utječe na razinu uključenosti sindikalnih i stranačkih pomladaka u sektor mladih, napose na njihovo članstvo i razinu utjecaja unutar nacionalnog vijeća mladih. Dok u Sloveniji, Finskoj i Litvi ove organizacije mogu postaviti punopravne članice nacionalnog vijeća mladih, takvo što nije moguće u Srbiji gdje su na inicijativu nacionalnog vijeća mladih uključeni kao pridruženi članovi bez prava glasa na skupštini, uz mogućnost sudjelovanja u radu internih savjetodavnih i radnih grupa.

2.3. Nacionalne organizacije mladih (i za mlade)

Ovi oblici organiziranog djelovanja mladih su prepoznati kao relevantne teme u intervjuima s kolegama iz Slovenije, što je velikim dijelom posredovano s dvije važne činjenice. Prvo, slovenski zakonodavni okvir propisuje kriterije za nacionalne organizacije mladih. Drugo, status nacionalnog vijeća mladih direktno je povezan sa statusom nacionalnih organizacija. U slovenskom slučaju, samo nacionalne organizacije mogu biti članicama nacionalnog vijeća mladih. S tim u vezi se u razgovoru o nacionalnim organizacijama mladih nameću dvije važne teme. Prva je vezana uz kriterije vezane uz priznavanje statusa nacionalne organizacije. Sugovornica iz Slovenije upozorava kako neovisno o činjenici što su kriteriji za nacionalne organizacije⁸ u trenutku izrade zakona bili usuglašeni između predlagatelja i MSS-a, promijenjene okolnosti, prvenstveno smanjen interes mladih za uključivanje u organizacije mladih, tijekom vremena utječe na njihovu utemeljenost u realnom stanju na terenu. Sugovornica ističe kako (tek) 13 organizacija u Sloveniji zadovoljava te kriterije, što ograničava manevarski prostor MSS-u u razvijanju adekvatne strategije članstva, kao i odabiru pojedinih zagovaračkih strategija. Članstvo u nacionalnom vijeću nije automatsko po stjecanju statusa nacionalne organizacije, već

7

Ovdje treba naglasiti dvije važne razlike unutar finskog i litvanskog slučaja. Prvo, Litva dosada nije usvojila osnovni zakon koji uređuje rad nevladinog sektora (u Hrvatskoj je to Zakon o udrugama) te litavski Zakon o okviru politike za mlade predstavlja osnovu za registraciju, kao i funkcioniranje svih tipova organiziranog djelovanja mladih pa i onih s političkim predznakom. U Finskoj se te organizacije registriraju i rade na osnovi finskog ekvivalenta Zakonu o udrugama. Drugo, zanimljivo je da u Litvi, za razliku od primjerice Finske, sindikalne organizacije mladih uopće nisu prepoznate kao organizacije mladih (za razliku od političkih). Sugovornik iz Litve je razloge za takvo što našao u njihovoj slabosti i nedostatkom političkog utjecaja u nacionalnom kontekstu.

8

U konkretnom slučaju: 300 članova u dobi do 29 godina, većinsko upravljanje od strane mladih u dobi do 29 godina, programska prisutnost u 6 od 12 regionalnih teritorijalnih jedinica.

je predmet autonomne odluke skupštine njegovih organizacija članica. Neke od nacionalnih organizacija ne prepoznaju vrijednost sudjelovanja u radu MSS-a te samim time ne apliciraju za članstvo (u konkretnom intervju istaknut je primjer nacionalne udruga mladih vatrogasaca). MSS na neke od tih izazova odgovara internom prilagodbom; tako je uvedena kategorija “promatračkih/pridruženih članica” koja obuhvaća organizacije koje trenutno ne zadovoljavaju kriterije za nacionalnu organizaciju mladih (a samim time i punopravno članstvo u MSS-u), a koje su prepoznate kao relevantan faktor u nacionalnom kontekstu. Kroz taj format pridruženog članstva u rad MSS-a uključene su još dvije organizacije.

Druga relevantna tema vezana uz nacionalne organizacije mladih tiče se njihovih kapaciteta kao pružatelja rada s mladima, pri čemu su one istaknute kao važan izvor znanja i logističkih kapaciteta za izvedbu i razvoj kvalitete u radu s mladima.

Konačno, treba napomenuti kako su sugovornici u drugim intervjuima prepoznavali određene organizacije od “nacionalnog značenja”, kao što su u Srbiji primjerice udruga stručnjaka u radu s mladima (NAPOR) te udruga lokalnih ureda/kancelarija za mlade⁹. Ipak, čini se da je logika stvaranja strateških partnerstava u slučajevima kad takve organizacije nisu zakonski prepoznate kao nacionalne vezana prvenstveno uz njihove tematske kapacitete, a manje uz legitimacijsku osnovu djelovanja nacionalnog vijeća mladih.

9
Ovaj oblik usluge u radu s mladima je detaljnije objašnjen u dijelu “Rad s mladima”.

2.4. Lokalna i regionalna vijeća mladih

Savezi organizacija mladih koji se stvaraju na razini lokalnih ili regionalnih teritorijalnih jedinica, prepoznati su kao važne teme u Sloveniji i Litvi. Ovdje je opet teško ne istaknuti snažan utjecaj zakonodavstva s obzirom da su lokalna vijeća mladih u Sloveniji, odnosno regionalna vijeća mladih u Litvi, predmet eksplicitne pravne regulacije. Promatrajući ova dva slučaja, uočavamo određene razlike i sličnosti.

Ako je suditi prema iskazima sugovornika iz Litve i Slovenije, regionalna vijeća mladih igraju značajniju ulogu u litvanskom sektoru mladih, negoli je to slučaj s lokalnim vijećima mladih u Sloveniji. Prva se razlika tiče samog ishodišta njihova pravnog reguliranja. Dok su regionalna vijeća mladih u Litvi postojala i prije formalnog prepoznavanja zakonodavstvom, Zakon o vijećima mladih je početkom 2000-ih predstavljao glavni poticaj za osnivanje lokalnih vijeća mladih. Nadalje, u oba slučaja središnja država preuzima određenu odgovornost za osnaživanje tih lokalnih/regionalnih struktura; prvenstveno kroz financiranje. Ipak, čini se kako je u oba slučaja javno financiranje za taj tip oblika organiziranog djelovanja mladih podložno snažnoj volatilnosti: sugovornica iz Slovenije ističe kako je i natječaj za lokalna vijeća mladih od strane resornog Ureda za mlade, koji niti prije krize nije bio izdašan, posve ukinut, dok litvanski sugovornik ističe osjetno smanjenje ionako ograničenog iznosa. Predstavnici države u oba slučaja projiciraju određena očekivanja kako prema nacionalnim vijećima mladih, tako i prema lokalnoj/regionalnoj razini vlasti. Oba sugovornika navode kako uz zagovaračku potporu kojom zahtijevaju kvalitetniji okvir za razvoj pripadnih lokalnih/regionalnih struktura, odrađuju i značajan broj edukacija usmjerenih osnaživanju tih organizacija. Sugovornica iz Slovenije istovremeno propituje opravdanost takvog očekivanja od strane države, naglašavajući da bi osnaživanje lokalnih vijeća mladih trebao biti sastavni dio posla Ureda za mlade. Također, izražava određeno nezadovoljstvo inzistiranjem države da MSS radi s određenim lokalnim vijećima čiju održivost propituje. Pritom valja napomenuti kako u Sloveniji lokalna vijeća mladih ne mogu biti članovi nacionalnog vijeća mladih, dok u Litvi takva mogućnost postoji za regionalna vijeća, pri čemu neka od njih odlučuju ostati izvan članstva u nacionalnom vijeću. Ovdje je bitno skrenuti pozornost i na prevladavajuću nezainteresiranost lokalnih vlasti da ulažu u lokalna vijeća mladih, kako u financijskom, tako i u logističkom smislu. Sve to vodi prema relativnom izostanku jasne standardizacije u radu (što bi načelno trebao biti jedan od osnovnih zakonskih ciljeva – komentar autora), tako da prema riječima naše slovenske sugovornice od 40 osnovanih lokalnih vijeća mladih više od polovice “ne radi ono što bi trebala” (u skladu sa Zakonom – dodatak

autora.). U Litvi sugovornik ističe problem nedostatne teritorijalne pokrivenosti: regionalna vijeća mladih su osnovana u 36 od 60 regija/lokalnih zajednica¹⁰, no ne ističe postojanje sličnih problema u raskoraku između zakonodavnog okvira i prakse njihova rada.

Dodatak: Neformalne inicijative mladih uglavnom nisu prepoznate kao relevantan oblik organiziranog djelovanja mladih, osim u Sloveniji (i to nakon relativno eksplicitnog upita voditelja intervjua), gdje su spomenute u kontekstu sve slabijeg interesa mladih za članstvo u organizacijama. Sugovornica smatra da bi država na primjeren način i putem financijskih potpora trebala podržavati neformalne inicijative mladih.

3. Sustav financiranja organizacija mladih

Opća ocjena koja se može izvesti na temelju analize kompletnog seta podataka kad govorimo o dostupnosti, adekvatnosti i stabilnosti sustava financiranja mogla bi se svesti na rečenicu: “Ne žalimo se, no moglo bi bolje.” Sudionici su uglavnom financijske okvire za razvoj sektora mladih ocijenili zadovoljavajućim, s tim da svi ističu kako postoji prostora za poboljšanje. Ipak, kad se uđe u dublju analizu podataka, javljaju se jasne razlike između uključenih zemalja. Tako i ovo istraživanje potvrđuje progresivan karakter finskog sustava politika za mlade u brojnim aspektima, tako i u području financiranja. Percepcija naše finske sugovornice jest da je nevladin sektor u Finskoj općenito prepoznat, poštivan te financiran na način koji potiče njegovu autonomiju i razvoj. Iako se pozitivno očitovale o iznosima financiranja, kao i o proceduri njezine dodjele, ističe da je za pojedine organizacije velik problem osigurati “svakodnevno funkcioniranje” izvan okvira projektnog ciklusa. Premda oslanjanje na lutrijska sredstva omogućava Finskoj da svojim organizacijama mladih osim projektnih dodjeljuju i institucionalne potpore, sugovornica upozorava da su one same po sebi obično nedostatne za zapošljavanje profesionalnog osoblja. U tom smislu kao važan kriterij za osiguranje sredstava iz javnih izvora ističe se sposobnost zadržavanja velikog broja individualnih članova, što osim uspjeha na natječajima obično nosi i dodatan izvor prihoda kroz članarine.

U slovenskom slučaju se čini da postoji određena neuravnoteženost između dostupnosti financiranja za različite oblike organiziranog djelovanja mladih i usluge u radu s mladima. Prema navodima naše sugovornice, dobitnici takvog sustava su nacionalno vijeće mladih, nacionalne organizacije, te druge organizacije od posebnog značaja (kao što je primjerice i mreža centara za mlade – MAMA) koje imaju pristup ili izravno dodijeljenim sredstvima, ili ciljanim namjenskim natječajima koji prema svemu sudeći nisu posebno konkurentni. Tu su također i centri za mlade, koji se osim nacionalnih i lokalnih izvora uvelike oslanjaju na europska sredstva kroz Europski socijalni fond te Europski fond za regionalni razvoj. Na drugom kraju spektra se nalaze lokalna vijeća mladih koja su tradicionalno skromno financirana s nacionalne razine, uz obvezu da se oslanjaju na oskudne lokalne izvore.

Zajednički element iskustva iz Litve te Srbije jesu relativno rigorozne procedure resornih tijela pri dodjeli i praćenju realizacije financijskih sredstava, često popraćena s prikupljanjem i dostavljanjem opsežne (i relativno skupe) dokumentacije. Iako u načelu podržavaju transparentno i odgovorno upravljanje javnim sredstvima, sugovornici iz ove dvije zemlje upozoravaju na potrebu da financijski okvir treba biti i poticajan za uključivanje mladih, što ovdje nije uvijek slučaj. Također se stječe dojam da se formalnim procedurama vezanim uz dodjelu sredstava posvećuje više pozornosti od toga u kojoj je mjeri sustav financiranja jamči razvojnu komponentu: u Srbiji je dostupnost sredstava istaknuta kao velik problem, posebno u kontekstu resornog spajanja djelovanja mladih sa sportom (kojem odlazi lavovski dio kolača), dok je sugovornik iz LiJOT-a ovo pitanje ilustrirao plastičnim primjerom: u 2014. svim organizacijama mladih i za mlade u Litvi je iz nacionalnih javnih izvora bilo dostupno oko 230 000 eura. U oba slučaja novac se dijeli isključivo na kratkotrajne projektne potpore.

10

Iako govorimo o regionalnim vijećima mladih u Litvi, treba napomenuti da se naziv pripadne teritorijalne jedinice prevodi na engleski jezik s municipality; što u praksi može označavati i lokalnu, ali i regionalnu razinu vlasti. U konkretnom slučaju, samo 5 “regija” broji preko 100 000 stanovnika, što samo dokazuje u kojoj je mjeri analiza teritorijalno definiranih struktura osjetljiva na nacionalni kontekst.

Kad govorimo o stabilnosti financiranja, ona obuhvaća dvije dimenzije: iznose i natječajna pravila. Dok se s jedne strane čini da Finska, Slovenija i Srbija imaju određenu stabilnost u oba aspekta, sugovornik iz Litve ističe visok stupanj volatilnosti u ovom području. Sredstva za sektor mladih su radikalno rezana od početka financijske krize, što je prema iskazima iz Litve vrlo negativno utjecalo na razvoj organizacija mladih i uključivanje mladih općenito. Isto vrijedi i za natječajne prioritete koji se “stalno mijenjaju”. Ipak, iznimno je znakovito to da takvu nestabilnost, koja je dodatno ilustrirana iskazom kako “organizacije mladih u Litvi ne bi preživjele da nema stranih izvora financiranja poput **Erasmus +** te švicarskih i norveških donatora”, kolega iz LiJOT-a ne vidi kao nužno negativnu pojavu: smatra da potreba da se stalno prilagođavaju djeluje na organizacije mladih evolucijski, u smislu “preživljavanja najsposobnijih”.

Dostupni podaci ne daju osnovu za donošenje validnih zaključaka o tome što uvjetuje stabilnost/volatilnost sustava financiranja. Ova tema svakako zahtjeva dodatno produbljivanje i istraživanje, no mogući faktori koji su mapirani u sklopu ovog procesa su: prepoznavanje mladih kao prioriteta na političkoj razini, učinkovitost pravnog okvira koji regulira sustav financiranja, njegova povezanost sa strateško-programskim okvirom politika za mlade te kvaliteta zagovaračkih napora nacionalnog vijeća mladih.

Konačno, u sklopu ovog istraživanja mapirana su i neka specifična pitanja za koja se čini da imaju značajan utjecaj na praksu funkcioniranja samih sustava financiranja. Tako je primjerice u Srbiji mogućnost financiranja iz javnih izvora uvjetovana **evidencijom u registar** udruga mladih i za mlade. Dapače, tu je odredbu naša sugovornica prepoznala kao najrelevantniji element Zakona o mladima zbog konkretnog utjecaja koji ima na djelovanje organizacija mladih. U Finskoj se kao relevantna tema nametnulo pitanje obveze **poštivanja određenih vrijednosti**, poput multikulturalizma, kao predujeta za ostvarivanje potpore iz javnih izvora, čemu se određene (političke) organizacije mladih otvoreno protive. Konačno, u Sloveniji se pojavljivao problem **adekvatnog integriranja vijeća mladih** (nacionalnog i lokalnih) u natječaje gotovo svih tijela državne uprave, osim resornog koje je sam zakon i predlagalo. Jednostavno rečeno, čini se da su pojedina tijela državne uprave učestalo zaboravljaju spomenuti Zakon o vijećima mladih kao jedno od pravnih ishodišta natječajne procedure, što nacionalnom i lokalnim vijećima mlade stvara brojne probleme u prijavi na takve natječaje. Čini se da slična zabrinutost postoji i u redovima ALLIANSSI-a, čija predstavica s velikom rezervom promatra mogućnost da njezina organizacija bude eksplicitno spomenuta u tekstu izmijenjenog Zakona o mladima, ponajviše zbog mogućeg “gubitka statusa nevladine organizacije”, što osim pitanja autonomije koje je obrađeno u jednom od ranijih dijelova teksta, vuče sa sobom i ono o pristupu određenim nacionalnim i međunarodnim izvorima financiranja.

4. Rad s mladima

Dva najvažnija pitanja vezana uz rad s mladima, a koja proizlaze iz ovog istraživanja, glase:

1. Kakve usluge u radu s mladima postoje u pojedinim zemljama i tko ih pruža?
2. U kojoj je mjeri rad s mladima prepoznat te podržava li država njegov sustavan razvoj?

4.1. Usluge u radu s mladima i njihovi pružatelji

Centri za mlade su kao usluga u radu s mladima prisutni u svakoj od analiziranih zemalja, no na temelju analize stječe se dojam kako se uključene zemlje po tom pitanju relativno jasno grupiraju u dvije odvojene kategorije. Dok u Finskoj i Sloveniji centri za mlade predstavljaju osnovni oblik infrastrukture oko kojeg se gradi kompletan sustav rada s mladima, što uvjetuje i značajna ulaganja iz nacionalnih i europskih izvora, u Srbiji i Litvi centri za mlade nisu jasno

diferencirani od drugih usluga u radu s mladima, kako na ciljnoj ravni, tako niti u razumijevanju svakodnevnih prakse njihova funkcioniranja. Tako sugovornica iz Srbije ističe kako “oni još uvijek ne razlikuju klub i centar”, dok sugovornik iz Litve ističe da se usluge u radu s mladima (među ostalim i centri) razvijaju iznimno brzo, no da je njihova efikasnost, kao i osnovno prepoznavanje od strane javnih tijela iznimno značajan problem za koji se nadaju da bi mogao biti riješen u narednom razdoblju, među ostalim i kroz zakonske izmjene. S druge strane, iskazi naših finskih i slovenskih sugovornika ukazuju na postojanje složene mreže odnosa koji se grade oko centara za mlade na nacionalnoj i lokalnoj razini, kao i na određenu diferencijaciju unutar te kategorije usluga. U finskom slučaju najveći značaj imaju nacionalni centri za mlade, koji nude širok spektar aktivnosti u radu s mladima, u prvom redu treninge i međunarodne razmjene, za koje naša sugovornica ističe da su od strateške važnosti u Finskoj, s obzirom da predstavljaju mogućnost mladim Fincima koji nedovoljno putuju da steknu kontakte u inozemstvu, nauče strane jezike i uče o drugim kulturama. Napominje kako za razliku od nacionalnog vijeća mladih, koje se u Finskoj također bavi radom s mladima prvenstveno kroz zagovaranje i osnaživanje organizacija mladih, nacionalni centri za mlade rade bitno “konkretnije” aktivnosti te da je međusobni odnos između te dvije skupine dionika obilježen komplementarnošću, ne preklapanjem. U slovenskom slučaju centri za mlade su vezani prvenstveno uz lokalno djelovanje, a tu je bitno istaknuti razliku između onih koje osnivaju javna (prije svega lokalna) tijela i privatna tijela (što se u ovom slučaju prvenstveno odnosi na organizacije civilnog društva). Prema iskazima naše slovenske sugovornice to je razlikovanje u praksi značajno u dijelu internog funkcioniranja samih centara, pri čemu se javni centri moraju u većoj mjeri podvrgavati standardnim zahtjevima koji se stavljaju pred subjekte javnog prava. Međutim, govoreći o strateškoj razini stječe se dojam kako nacionalno vijeće, ali niti država, nemaju posebno različita očekivanja od privatnih i javnih centara za mlade; točnije, namjenjuju im istu funkciju aktivacije i osnaživanja mladih na lokalnoj razini. To se također očituje i u distribuciji javnih sredstava, gdje centri za mlade predstavljaju jedinstven natječajni prioritet neovisno o tome jesu li javni i privatni, a sličan se princip, prema svemu sudeći, primjenjuje i kad govorimo o europskim natječajima. Čini se također kako stabilno i poticajno okruženje za razvoj centara za mlade vodi i do širenja njihova djelokruga rada i izvan osnovnog predviđenog okvira djelovanja – u Sloveniji oni u sve većoj mjeri osim nositelja rada s mladima postaju i ključan igrač u zagovaranju i provedbi lokalnih politika za mlade, što naša sugovornica prvenstveno stavlja u kontekst prevladavajuće slabosti lokalnih vijeća mladih.

Klubovi mladih su prepoznati relativno sporadično u iskazima naših srbijanskih, slovenskih i litvanskih sudionika. Ipak, čini se kako naši sugovornici iz zemalja u kojima razvoj i ulaganje u centre za mlade očito predstavlja jedan od strateških prioriteta u radu s mladima postavljaju svojevrsnu neformalnu (a možda i nesvjesnu) hijerarhiju relevantnosti usluga u radu s mladima, gdje centri za mlade zauzimaju višu poziciju od klubova za mlade. S druge strane, primjerice u Srbiji, postoji bitno snažnije prepoznavanje klubova za mlade kao ravnopravnog oblika u radu s mladima, a njihovo spominjanje je vezano i uz kancelarije za mlade, tip usluga u radu s mladima specifičan za srbijanski kontekst. Kancelarije za mlade su usluga u radu s mladima prepoznata u Zakonu o mladima, a čiji osnivač može biti svaka jedinica lokalne samouprave (grad ili općina) u Srbiji. Prema riječima naše sugovornice, u Srbiji trenutno postoje 143 kancelarije za mlade, što predstavlja veliku većinu jedinica lokalne samouprave. Iako se čini da je na toj razini Zakon o mladima stvorio određeni poticaj za stvaranje infrastrukture za razvoj politike za mlade na lokalnoj razini, naša sugovornica skreće pozornost na izostanak jasne standardizacije u njihovom radu, pri čemu se osnovna dvojba tiče njihove uloge. U praksi je nejasno trebaju li one prvenstveno biti usmjerene na stvaranje kvalitetnijih politika za mlade na lokalnoj razini, ili provedbu projekata i pružanje specifičnih usluga u radu s mladima, među ostalim i klubova mladih koje neke od njih osnivaju.

Diskusiju o stvaranju svojevrsne hijerarhije između različitih usluga u radu s mladima sasvim sigurno treba osjetno produbiti, no zasada prikupljeni podaci ukazuju na jasan trend: ono što država prepoznaje unutar svog strateško-pravnog okvira te financijski podržava, postaje bitnije i organizacijama mladih. Iako ovakav zaključak zaslužuje dodatnu rigoroznu provjeru, ako je točan ima vrlo jake implikacije: čini se da, govoreći o radu s mladima, **strateško-prav-**

ni okvir ima veću važnost negoli je to u dijelu koji se tiče oblika organiziranog djelovanja mladih gdje smo mogli detektirati bitno veća odstupanja između smjerova koje je postavljala službena politika za mlade te stanja na terenu. Isto se može reći i za stupanj slaganja od strane predstavnika nacionalnih vijeća mladih. Dosljedno izveden, ovaj zaključak ukazuje da je rad s mladima kao područje **bitno podložniji** normativnom utjecaju od područja organiziranog djelovanja mladih.

Govoreći o izvoditeljima rada s mladima, analiza podataka ukazuje kako ih je moguće grupirati u dvije osnovne kategorije: organizacije i pojedinci. Čini se da i na organizacijskoj razini u pravilu postoji određeni tip hijerarhije u smislu relevantnosti usluga koje pojedine organizacije pružaju, ali i njihova opsega. Također je zanimljivo napomenuti kako su u svim slučajevima organizacije koje su mapirane kao značajni pružatelji usluga u radu s mladima obično i ključni zagovarači njegova razvoja. Nacionalna vijeća Litve, Slovenije i Finske sebe percipiraju kao relevantne pružatelje usluga u radu s mladima, s tim da u pravilu naglašavaju snažan fokus na rad s organiziranim mladima. Konkretno, bitnim dijelom svoje misije vide osnaživanje organizacija mladih i za mlade, neovisno o njihovu tematskom fokusu te u pravilu odrađuju u većoj ili manjoj mjeri specifične edukacije usmjerene toj svrsi. U Srbiji, KOMS ističe relativno jasnu unutarsektorsku podjelu uloga u odnosu na nacionalno udruženje osoba koje rade s mladima (NAPOR), pri čemu ističu kako potonji predstavljaju i ključnog pružatelja rada s mladima, ali i zagovarača njegova razvoja s kojim nastoje graditi strateško partnerstvo. S druge strane, čini se da pravnim okvirom priznati i financijskom potporom osnaženi oblici organiziranog djelovanja mladih vrlo često preuzimaju važnu ulogu u pružanju rada s mladima. Tako su u Sloveniji nacionalne organizacije mladih prepoznate kao važan protagonist u tom polju, a na nešto drugačiji način tu ulogu u Litvi upražnjavaju regionalna vijeća mladih koja često, kroz ustupanje vlastite infrastrukture, pomažu lokalnim organizacijama u rješavanju nedostatka osnovnih uvjeta za obavljanje rada s mladima.

Konačno, važnost osoba koje rade s mladima je prepoznata u više navrata u gotovo svim intervjuima, kao i pitanje priznavanja i certificiranja njihovih vještina, o čemu će biti riječi u sljedećem dijelu. Na ovom mjestu je zanimljivo razmotriti za koga se obično organizacijski vežu osobe koje rade s mladima u pojedinim zemljama. U Finskoj se osim već ranije spomenutih "uobičajenih sumnjivaca" (centri za mlade i velike organizacije poput izviđača) značaj daje i profesionalnim stručnjacima u radu s mladima koji dolaze iz različitih denominacija aktivnih u toj zemlji, pri čemu naša sugovornica snažno naglašava nastojanje nacionalnog vijeća mladih da osigura suradnju sa svakim od njih. Osobe koje rade s mladima su, osim uz organizacije mladih, u Srbiji primjerice prvenstveno vezane uz kancelarije za mlade, dok sugovornik iz Litve u prvi plan stavlja rad koordinatora za mlade. Tu se radi o stručnjacima koji sukladno zakonskim obvezama trebaju imenovati jedinice lokalne samouprave, a koji su plaćeni iz sredstava resornog Ministarstva rada i socijalne sigurnosti. Njihov posao istovremeno obuhvaća osnaživanje jedinica lokalne samouprave za provedbu politika za mlade, ali i njezinih ključnih aktera – prvenstveno udruga mladih (što spada u okvir rada s mladima). Ipak, sugovornik ističe kako je rad koordinatora s mladima u praksi povezan s brojnim problemima na lokalnoj razini, prvenstveno zbog nevoljkosti lokalnih vlasti da ih imenuju, kako zbog nedostatka političke volje, tako i financijskih sredstava potrebnih za osiguranje dodatnih preduvjeta za njihov rad (poput primjerice ureda i troškova prijevoza).

4.2. Prepoznavanje rada s mladima

Prepoznavanje rada s mladima se događa na dvije osnovne razine. Prva se tiče prepoznavanja među samim mladima i interesa da se u njega uključe. Druga razina se tiče prepoznavanja od strane države što vodi do pitanja profesionalizacije i vrednovanja učinaka/ishoda, ali financiranja različitih usluga u radu s mladima te njegovih pružatelja. S obzirom da je sustav financiranja u cjelini detaljno obrađen u posebnoj dijelu analize na način koji obuhvaća i financiranje rada s mladima, ta materija neće biti razmatrana unutar ovdje.

Općenito govoreći, naši sugovornici nisu posebno zadovoljni razinom prepoznatosti rada s mladima unutar populacije mladih. Tako sugovornica iz Slovenije ističe kako rad s mladima najslabije obuhvaća “obične” mlade, pritom naglašavajući da obuhvat nije toliko problematičan u odnosu spram pojedinih ranjivih skupina (poput Roma i osoba s invaliditetom), s obzirom da postoje organizacije koje su specijalizirane da ih uključe u primjeren tip aktivnosti. U tom smislu, širenje obuhvata rada s mladima na veći broj “običnih” mladih ističe kao jedan od bitnih strateških prioriteta MSS-a. U Litvi dolazi do čestog miješanja između rada s mladima i neformalnog učenja, pri čemu naš sugovornik ističe kako je rad s mladima “puno konkretniji” (ili strukturiraniji, opaska autora) u odnosu na neformalno učenje. Također ističe kako rad s mladima zasada u Litvi nema jak utjecaj na osnaživanje socijalnog uključivanja mladih, pri čemu takva ocjena sigurno ukazuje na potrebu promišljanja sadržaja, ali i kvalitete aktivnosti. Zanimljivo je spomenuti kako u istom iskazu sugovornik ističe kako se “neovisno o tome rad s mladima lijepo razvija”, što je, uzmemo li u obzir ciljnu orijentiranost rada s mladima prema socijalnom uključivanju mladih, kontradiktorna izjava. To može biti posljedica ili izostanka jasnog kriterija vrednovanja, ili nerazumijevanja termina “socijalno uključivanje”. Slični, iako manje znakoviti iskazi u dijelu koji se tiče prepoznavanja rada s mladima među mladima su došli iz Finske te Srbije.

Kada govorimo o profesionalizaciji rada s mladima, primjećujemo da u svim zemljama postoje određeni napor da se pitanja kompetencija osoba koje rade s mladima na nekoj razini standardiziraju kroz certificiranje. U Finskoj je stručnjak u radu s mladima prepoznat kao posebna kvalifikacija, s mogućim dodatnim specijalizacijama. U Litvi oko 500 osoba ima certifikat stručnjaka u radu s mladima koji izdaje resorno ministarstvo. **Ipak, čini se da tu nije riječ o formalnoj kvalifikaciji niti da je spomenuto zanimanje uneseno u adekvatan registar.** U Srbiji je udruga stručnjaka u radu s mladima snažno zagovarala unos zanimanja u registar zanimanja, no zasada bez rezultata, prvenstveno zbog zastoja u pripremi nacionalnog kvalifikacijskog okvira.

Dodatak: Općenito su u svim zemljama koje u svojim zakonima definiraju rad s mladima zadovoljni sadržajem definicija ističući kako dobro obuhvaćaju sadržaj te aktivnosti, a Litvanci kod kojih on zasad nije predmet eksplicitnog pravnog reguliranja žele da to postane u sklopu sljedećih izmjena i dopuna. Jedna zanimljiva tema koju nije bilo moguće produbiti u ostatku prikupljenih podataka tiče se iskaza finske sugovornice o utjecaju nezaposlenosti na razvoj rada s mladima. Ona ističe kako se sve više sredstava za rad s mladima na lokalnoj razini dodjeljuje kako bi se mladi, posebno pripadnici NEET skupine, uključe na tržište rada. Premda prepoznaje važnost takvog tipa rada s mladima, izražava određenu zabrinutost zbog mogućeg dugoročnog vezivanja rada s mladima s pitanjima zapošljavanja i zapošljivosti, objašnjavajući kako to s jedne strane favorizira određeni tip aktivnosti i usluga te istovremeno udaljava rad s mladima od njegove šire društvene funkcije.

5. Sudjelovanje (neorganiziranih) mladih u procesima donošenja odluka

Iako se sudjelovanje mladih provlači kao horizontalna tema kroz kompletan set podataka, analiza je ukazala na korist izdvajanja podataka vezanih uz pitanja procesa i metoda koji se tiču šireg uključivanja mladih, točnije, aktivnosti koje osim organiziranih obuhvaćaju i neorganizirane mlade.

Strukturirani dijalog je važna tema i sastavni dio aktivnosti za nacionalna vijeća Slovenije, Finske i Litve, a uglavnom ga vide kao bitan most za uključivanje šireg kruga mladih u procese donošenja odluka. Slovenska sugovornica prepoznaje vrijednost strukturiranog dijaloga i iz aspekta nacionalnog vijeća mladih, koje kroz snažnu ulogu u njegovoj provedbi može povećati vlastitu vidljivost među neorganiziranim mladima, a samim time ih i zainteresirati za snažnije uključivanje i u druge aktivnosti organizacija mladih.

Druga značajna skupina iskaza vezana uz sudjelovanje mladih vezana je prvenstveno uz finski slučaj, što se ponovno dijelom poklapa s okvirom zakonskog rješenja. Točnije, od analiziranih zakonskih tekstova jedino finski Zakon o mladima sveobuhvatno regulira pitanja uključivanja mladih u procese donošenja odluka na način da eksplicitno navodi kako se “mlade ljude mora saslušati oko svih pitanja koja ih se tiču”. Ova odredba je integrirana u članak koji nosi naziv “sudjelovanje mladih” te je kao takav obavezan za sve (javne) adresate, neovisno o razini vlasti. Finska sugovornica ističe vrijednost, ali i ograničenja ovakve zakonske odredbe. Govoreći o vrijednosti zakona, smatra da je upravo njegova orijentacija na poticanje što šire društveno-političke participacije mladih ono što ga čini važnim javnim te političkim pitanjem. Međutim, upozorava kako je ta odredba nedovoljno razrađena te ostavlja previše prostora za neujednačene interpretacije te posljedično, provedbene prakse. Naglašava nastojanje finskog nacionalnog vijeća da se u nadolazećim izmjenama ta odredba sadržajno konkretizira, kako u vidu područja, tako i aktivnosti uključivanja mladih, kako ih se “ne bi samo konzultiralo o tome kakva će se hrana služiti u školama.”

Ovaj primjer pokazuje kako zakonsko rješenje u području djelovanja mladih može imati značajan potencijal za širu društveno-političku aktivaciju ciljne skupine te kako može stvoriti okvir za kontinuirano širenje i jačanje tog okvira kroz djelovanje samih mladih. Čini se kako je u tom smislu **osnovna pretpostavka** ambicija zakonodavca da stvori dokument koji može funkcionirati kao sveobuhvatan, inkluzivan i napose obavezujući instrument.

6. Stanje međusektorske i međuresorne suradnje

Može se reći kako svi sudionici prepoznaju međusektorsku suradnju kao ključan preduvjet da politika za mlade bude učinkovita i relevantna. Ipak, ovdje valja napomenuti kako su terminu **međusektorska suradnja** (na engleskom jeziku: *cross-sectoral cooperation*) koja u ovom kontekstu prvenstveno označava suradnju između tijela državne uprave i organizacija mladih, ponekad pridruživali i međusobnu suradnju različitih javnih tijela (ministarstva) zaduženih za pitanja mladih. Mišljenja smo kako takve procese bitno primjerenije definira pojam **međuresorna suradnja** (na engleskom jeziku: *inter-ministerial cooperation*) te ćemo u pregledu ovih rezultata nastojati te pojmove razlikovati. Ipak, analiza podataka nije opravdala potrebu za razdvajanjem podataka vezanih uz svaki od tih procesa u različite kategorije, s obzirom na činjenicu da su se obično vezivali uz više-manje iste tematske elemente. Ovo ne treba čuditi, s obzirom da su sudjelovanje (organizacija) mladih, ali i horizontalan pristup suradnji između javnih tijela temeljna obilježja politike za mlade na način kako ju prepoznaju i neki od značajnih autora unutar ovog polja (vidi primjerice: Denstad, 2009: 17-19). Uglavnom, iz prikupljenih podataka može se naslutiti da su za međusektorsku te međuresornu suradnju u području politike za mlade bitne više-manje iste stvari te da se jedna rijetko događa bez druge i obrnuto.

6.1. Međusektorska savjetodavna tijela

Svaka od država koje su obuhvaćene ovim pregledom ima međusektorsko tijelo koje uglavnom okuplja predstavnike organizacija mladih, kao i predstavnike relevantnih ministarstava i tijela zaduženih za provedbu nacionalne politike za mlade. Osim što im je zajednički savjetodavni karakter i sektorska vezanost uz vladu (ne resorno ministarstvo), važno je napomenuti kako je postojanje i rad takvog tijela u većoj ili manjoj mjeri definirano u samim zakonima. Zastupljenost kako organizacija mladih, tako i predstavnika nacionalnih vijeća, varira od države do države. U Srbiji trećina članova savjetodavnog tijela, sukladno zakonskoj odredbi, mora dolaziti iz redova udruga mladih i za mlade, no KOMS zasada nema svoje predstavnike s obzirom da

nije ispunio kriterije za priznavanje statusa nacionalne krovne organizacije. Naša sugovornica ipak napominje kako su dvojice članova Savjeta izabranih u ime svojih matičnih organizacija, članovi njihova upravnog odbora. U Sloveniji savjetodavno tijelo broji 20 članova, 10 iz redova sektora mladih, 10 iz redova relevantnih državnih tijela. Nacionalno vijeće mladih Slovenije u takvoj konstelaciji ima pravo na samo jednog predstavnika, no naša sugovornica ističe kako oni neformalno “koordiniraju aktivnostima predstavnika organizacija mladih” dok resorno Ministarstvo obrazovanja predsjedava tijelom. Predstavnicu ALLIANSSI-a također ističe kako su zastupljeni u nacionalnom savjetodavnom tijelu putem jednog predstavnika (tradicionalno, izabiru glavnog tajnika organizacije) te da su tamo “zastupljene i druge organizacije mladih”. Litavski slučaj je sličan slovenskom u smislu pariteta broja članova iz redova organizacija mladih i tijela državne uprave, s jednom relativno važnom razlikom: svi predstavnici organizacija mladih se u ovom slučaju biraju iz redova nacionalnog vijeća mladih. Ravnopravnost se ovdje očituje i u činjenici da se u dvogodišnjem mandatu rada ovog tijela na šestomjesečnoj bazi kao predsjedavajući izmjenjuju predstavnici Vlade i nacionalnog vijeća mladih.

Iako uglavnom naglašavaju kako je odnos između predstavnika mladih te onih iz redova tijela državne i javne uprave ravnopravan i korektan, uglavnom su nešto rezerviraniji kad se dođe na pitanja relevantnosti i utjecajnosti samih savjetodavnih tijela. Čini se kako je u Finskoj rad savjetodavnog tijela prvenstveno vezan uz provedbu “nacionalne politike za mlade” koju donosi svaka Vlada¹¹. Naša sugovornica iz Finske ovdje naglašava kako ovo tijelo prvenstveno služi za koordinaciju aktivnosti koje organizacije mladih u sklopu strateško-programskih dokumenata provode skupa s ministarstvima, naglašavajući važnost sudjelovanja organizacija mladih u fazi provedbe. Čini se da je ovo pitanje međusektorske koordinacije bitno manje naglašeno u praksi rada sličnih savjetodavnih tijela u Sloveniji i Litvi. U oba slučaja predstavnici nacionalnih vijeća ističu kako ova tijela “nisu operativna” (Slovenija) niti “izvršna” (Litva) te da iz njihove perspektive služe prvenstveno kao okvir za otvaranje rasprave o nekim bitnim međusektorskim temama. Izvan tog okvira svakako iskače situacija u kojoj je donedavna premijerka Bratušek u Sloveniji pozvala Savjet za mlade da predloži kandidata za novog državnog tajnika za pitanja mladih. Radi se o čelniku Ureda za mlade, resornog tijela za pitanja mladih koje je prethodno bilo integrirano u ministarstvo zaduženo za obrazovanje, no inicijativom premijerke je izdvojeno kao poseban Vladin ured, što takvoj odluci dodatno davalo na političkom značaju. Na koncu se Savjet nije mogao usuglasiti oko jednog kandidata, već su predložena tri, što prema riječima naše sugovornice nije bilo posebno dobro prihvaćeno u viskom političkim krugovima, s obzirom da se stvorilo očekivanje da se “mladi dogovore između sebe”. Također je bitno napomenuti kako se ovdje ne radi o nikakvoj formalnoj ovlasti samog tijela, već o činjenici da je premijerka iskoristila vlastite ovlasti te ga uključila u donošenje ove odluke, premda formalna obveza da takvo što učini nije postojala.

11
Ovdje se radi o strateško-programskom dokumentu poput Nacionalnog programa za mlade, koji se donosi za mandatno razdoblje.

6.2. Preduvjeti za međusektorsku i međuresornu suradnju

Kad govorimo o preduvjetima za međusektorsku te međuresornu suradnju u području politike za mlade, analiza podataka ukazuje da naši sugovornici prepoznaju tri relevantna faktora koja uvjetuju njihovu uspješnost. **Prvi** se tiče kapaciteta ključnih dionika, kako ministarstava, tako i organizacija mladih. Tako govoreći o procesu izrade Zakona o mladima, sugovornica iz Srbije opisuje proces kao participativan, ali istovremeno smatra problematičnim “način na koji su zagovaračke grupe dale svoje prijedloge”. Konkretno, napominje da su dionici sagledavali problematiku i davali prijedloge “isključivo iz svojih pozicija”, što je rezultiralo izostankom konsenzusa oko bitnih pitanja. To je dovelo do toga da usvojeni tekst više nalikuje “nekoj deklaraciji”, bez sankcija za organizacije mladih, ali niti državna tijela koja ga krše. Ovakav ishod ukazuje na izostanak kapaciteta ključnih dionika da prilikom definiranja početnih postavki zakona razriješe temeljna konceptualna pitanja. U slovenskom slučaju sugovornica kao glavni problem ističe nedostatan razumijevanje problematike mladih od strane bitnih državnih tijela, ali i nedostatak njihove međusobne (međuresorne) suradnje. Ti problemi su došli do izražaja

prvenstveno u području zapošljavanja mladih, gdje su ključna ministarstva dugo ignorirala upozorenja nacionalnog vijeća mladih vezana uz rastuću nezaposlenost mladih. To je čini se došlo na naplatu u procesu provedbe prve ozbiljne međuresorne i međusektorske reforme u području politika za mlade, izradi Plana implementacije Garancije za mlade. Proces izrade dokumenta je od strane organizacija mladih ocijenjen kao nedovoljno participativan, a predložena rješenja uglavnom kao "recikliranje" već postojećih i viđenih mjera, što je dovelo do ozbiljnog sukoba između predstavnika organizacija mladih te odgovornih ministarstava, koji je na kraju morao biti razriješen mirenjem na razini Vlade¹². Iako su neki od njihovih prijedloga na koncu bili integrirani, sugovornica iz Slovenije ističe je dokument u cjelini nedovoljno kvalitetan, upravo zbog nesposobnosti javnih tijela da ga razvijaju, ali i provode na načelima međusektorske suradnje. Ovdje napominjemo kako je proces razvoja Garancije za mlade prepoznat kao važan poligon za razvoj međusektorske suradnje i u drugim državama koje su bile uključene u istraživanje, a ujedno su i članice Europske unije (Litva i Finska).

Kao **drugi bitan faktor** koji utječe na kvalitetu međusektorske i međuresorne suradnje, naši sugovornici prepoznaju utjecaj strateško-programskog i pravnog okvira. Izgleda kako se u većini zemalja obuhvaćenih istraživanjem¹³ iznimna važnost pridaje razvoju robusnih i održivih nacionalnih programskih strategija za mlade, utemeljenih na kvalitetnim podacima i evaluaciji. Srbija tako provodi desetogodišnju strategiju, koja se na trogodišnjoj bazi razrađuje kroz konkretnije akcijske planove, a koristi i usluge Vijeća Europe kako bi kroz evaluaciju unaprijedila njenu provedbu. Slovenija predstavlja drugi kraj spektra, s obzirom da je stvaranje zakonskog okvira prethodilo stvaranju strategije: dapače, noviji Zakon o javnom interesu u sektoru mladih postavlja pred resorno ministarstvo obvezu izrade i provedbe strategije/programa za mlade. Tom "normativnom optimizmu" uvelike se suprotstavlja percepcija naše slovenske sugovornice koja ističe kako iako dokument je donesen, zasada ništa nije napravljeno na njegovoj provedbi.

Ovdje se postavlja logično pitanje koje smo ranije problematizirali u dijelu koji se tiče rada s mladima, ali i oblika organiziranog djelovanja mladih: što naši sugovornici misle o tome kakav je utjecaj zakonske regulacije na razvoj međusektorske i međuresorne suradnje? Nažalost, ne možemo dati nedvosmislen odgovor na ovo pitanje, zato što je jedino kroz slovenski intervju ova tema produbljena na način koji bi nam omogućavao kvalitetno zaključivanje po osnovi kompletnog seta podataka. U konkretnom slovenskom slučaju sugovornica eksplicitno ističe kako smatra da normativno uređivanje nema značajan utjecaj na kvalitetu međusektorske i međuresorne suradnje. Smatra kako bi ona trebala biti "normalan način rada", a da se takvo što ne može propisivati zakonskim tekstom.

Možda se odgovor na ovo pitanje djelomično može naslutiti kroz razmatranje **trećeg bitnog faktora** za kvalitetu međusektorske i međuresorne suradnje, a to je utjecaj vodećih političkih garnitura. Mora se reći kako je ovaj motiv više ili manje eksplicitno bio prisutan u svakom od provedenih intervjua. Ranije iznesenom primjeru angažmana (bivše) slovenske premijerke oko uključivanja Savjeta za mlade u odlučivanje o novom državnom tajniku za mlade suprotstavljen je eksplicitna bojazan naše slovenske sugovornice da se stvari mogu radikalno promijeniti dođe li na vlast netko "tko ne voli MSS". U litavskom slučaju imamo jasno iznesen stav da je kvaliteta suradnje uvelike uvjetovana i "s time tko je na vlasti". U Finskoj je naveden primjer eksplicitnog odbijanja resornog ministarstva da podržava rad nacionalnog vijeća mladih u sklopu Baltičkog foruma, a finska sugovornica čak i vrlo otvoreno ističe govoreći o položaju vlastite organizacije da bi se "našli u problemima ako bi iznijeli stav s kojim se resorno ministarstvo snažno ne slaže." Ovdje se kao iznimka nameće srbijanski primjer, gdje se utjecaj političkih garnitura također percipira kao relevantan faktor razvoju međusektorske suradnje, ali se njihovo djelovanje promatra gotovo isključivo u pozitivnom svjetlu.

Zaključno, čini se da predstavnici nacionalnih vijeća mladih kvalitetu međusektorske i međuresorne suradnje promatraju u većoj mjeri procesno, nego strukturalistički. Iako je moguće da je takav pogled na ovo pitanje uvelike posredovan specifičnom perspektivom nacionalnih vijeća mladih, koja u takvom tipu dinamičnog viđenja nalaze racionalizaciju za svoje djelovanje (i u konačnici, postojanje). Ipak, ukoliko ga držimo do neke razine relevantnim, takav zaključak

12

Sažetak prigovora procesa izrade te sadržaju slovenskog Plana provedbe Garancije za mlade, koji osim slovenskog nacionalnog vijeća mladih potpisuju i sindikalne te studentske organizacije, kao i nacionalna mreža centara za mlade (MAMA) dostupan je sljedećoj poveznici: http://www.mlad.si/files/novice/sj-12_razlogov_zakaj_program_jamstvo_za_mlade_ne_bo_re%C5%A1il_problema_brezposelnosti_mladih%281%29.pdf. Tekst je nažalost dostupan jedino na slovenskom jeziku.

13

Izuzetak ovdje predstavlja Litva, gdje je sugovornik međusektorsku suradnju promišljao prvenstveno u kontekstu rada međuresornog savjetodavnog tijela te specifičnih tema, kao što su Zakon o okviru politike za mlade ili Garancija za mlade. Iako ne možemo sa sigurnošću tvrditi da nacionalna strategija za mlade u Litvi ne postoji, možemo konstatirati kako u okviru intervjua s predstavnikom litvanskog vijeća mladih nije niti jedanput spomenuta, što indicira kako ne zauzima posebno važnu ulogu u svakodnevnom radu njegove organizacije. To je posebno znakovito u kontekstu činjenice da se radi o organizaciji iz kategorije nacionalnih vijeća mladih kojima je takav dokument obično centralan za ispunjavanje vlastite misije.

ima značajne implikacije na promišljanje **učinkovitosti normativističkih nastojanja**, poput zakonskog uređenja ove materije. To znači da takvi pristupi u najboljem slučaju mogu biti (važna) dopuna nekim dinamičnijim strategijama osjetljivim na promjene u okolini dok, u slučaju pesimističnog scenarija, predstavljaju potpuno neadekvatan odgovor na izazove međusektorske i međuresorne suradnje.

Zaključci

Predstavljena analiza zakonodavnih rješenja o mladima u četiri države pridonijela je dubljem razumijevanju zakonodavnih praksi i funkcioniranju sektora mladih u zemljama obuhvaćenim istraživanjem. Iz analize su proizašla dva tipa zaključaka koji se međusobno isprepliću: jedi koji se direktno vežu na istraživačka pitanja te drugi koji su nastali indirektno produbljivanjem određenih tema koje su se nametnule. Struktura zaključaka slijedi istraživačka pitanja, ali su zaključci prošireni na način da adresiraju značajne nalaze koje izlaze izvan neposrednog okvira istraživačkih pitanja.

1. Tko jesu, a tko nisu subjekti sektora mladih unutar određenog zakonskog okvira?
2. Kakav je utjecaj zakona na autonomiju organizacija unutar sektora?
3. Kako je definiran rad s mladima? (Tko, kako i gdje može raditi?)
4. Utjecaj zakona na rad nacionalnog vijeća mladih.

Sektori mladih unutar zakonskih okvira zemalja koje smo istražili su doista raznoliki. Razlike se prepoznaju od razine državnih tijela nadležnih za mlade, preko načina financiranja organizacija mladih i nacionalnih vijeća mladih pa sve do pravnog statusa nacionalnih vijeća mladih. Ono što se prepoznaje kao konstanta jest da su, **neovisno o zakonskom okviru**, nacionalna vijeća mladih prepoznati od strane države kao najrelevantniji sugovornik u sektoru mladih. Čini se kako u svim zemljama obuhvaćenim istraživanjem, utjecaj koji nacionalna vijeća mladih vrše na kreiranje politika proizlaze prvenstveno iz ekspertize samih nacionalnih vijeća mladih, a manje iz pravnog statusa te normativnog uređenja odnosa spram nadležnih tijela. Konkretnije, ALLIANSSI uopće nije prepoznat u zakonu kao nacionalno vijeće mladih dok KOMS još uvijek ne ispunjava kriterije da bude nacionalno vijeće mladih. U isto vrijeme je iz iskaza predstavnika nacionalnih vijeća mladih obuhvaćenih ovom studijom vidljivo da LIJOT i MSS, koji jesu prepoznati kao nacionalna vijeća mladih, ispunjavaju gotovo identične uloge, a njihovi predstavnici sudjeluju u radu korespondirajućih tijela na sličan kao i KOMS i ALLIANSI. Treba napomenuti da predstavnici nacionalnih vijeća mladih opisuju da je njihovo djelovanje usmjereno uglavnom užim sektorskim pitanjima (financiranje, rad s mladima) te pitanjima obrazovanja i zapošljavanja. Značajno je da sugovornici iz Litve, Slovenije i Finske ističu, kao jedan od boljih primjera, primjer međusektorske suradnje u okviru Garancije za mlade gdje su nacionalna vijeća mladih prepoznata kao ključni sugovornici.

Čini se, ipak, kako predstavnici nacionalnih vijeća mladih uglavnom ne vide zakonska rješenja kao posebno relevantan mehanizam poticanja međusektorske i međuresorne suradnje, gdje se kao ključni faktori prepoznaju kapaciteti dionika (nacionalnih vijeća mladih i države) i politička volja. Važno je istaknuti i da prikupljeni podaci ukazuju da u zemljama obuhvaćenim istraživanjem zakon nije jamac da će financiranje biti razvojno, sustavno i prilagođeno potrebama udruga mladih: čini se da je i to prvenstveno pitanje političke volje da se ulaže u razvoj sektora mladih i položaj mladih općenito.

Nalazi ove studije ukazuju kako je u primjerima Slovenije i Litve zakonska regulacija imala značajan utjecaj na osnivanje lokalnih/regionalnih vijeća mladih. U Sloveniji su ona uspostavljena zakonom dok su Litvi zakonom potaknuli dodatno osnivanje lokalnih vijeća mladih. Ipak, izgleda da zakonsko uređivanje osnivanja i funkcioniranja lokalnih/regionalnih vijeća mladih ne jamči kvalitetu i održivost njihova rada, s obzirom da sudionici iz Litve i Slovenije prepoznaju brojne izazove u praksama financiranja tako osnovanih oblika s nacionalne i lokalne razine, kao i njihove afirmacije u odnosu na lokalne vlasti te sam (lokalni) sektor mladih.

Već smo ranije zaključili da podaci iz četiri države ukazuju da **rad s mladima kao područje bitno podložnije normativnom utjecaju od područja organiziranog djelovanja mladih**. Nalazi ukazuju da razvoj rada s mladima, pogotovu u pogledu razvoja infrastrukture, snažno ovisi o zakonskom

rješenju. Podaci pokazuju da predstavnici nacionalnih vijeća mladih smatraju bitnim zakonski okvir rada s mladima, za razliku od onoga koji normira organizirano djelovanje i međusektorsku suradnju, te da prilagođavaju svoj rad i strategiju djelovanja sukladno normativnom okviru.

Utjecaj zakona na autonomiju nacionalnih vijeća mladih možemo sagledati kroz dvije kategorije; kroz financiranje i kroz udruživanje. Sudeći prema nalazima, utjecaj zakonskih rješenja na prakse financiranja u ove četiri zemlje je šarolik. U Sloveniji i Litvi zakonsko rješenje u nekoj mjeri utječe na programsko djelovanje nacionalnih vijeća mladih jer je financiranje nerijetko vezano uz određena očekivanja države oko tema kojima bi se trebali baviti. Upravo zato što su načini financiranja te očekivanja koja iz toga proizlaze drugačiji u svim zemljama, ne možemo poopćiti neki zaključak osim onoga da i programsko usmjeravanje nacionalnih vijeća mladih putem financiranja ne ovisi samo o zakonu nego i o ekonomskoj te društveno-političkoj situaciji. Zanimljivo je da većina nacionalnih vijeća mladih nastoji izgraditi konstruktivne odnose s tijelima s kojima rade, no MSS jedini pokazuje sklonost taktičko-strateškoj upotrebi konflikta u svojim strategijama javnog djelovanja. Zasada nije moguće utvrditi neku povezanost između obrazaca razvoja strategije javnog djelovanja i specifičnih karakteristika pojedinog nacionalnog vijeća mladih.

S druge strane, možemo reći da su zakoni pokazali značajan utjecaj na slobodu udruživanja nacionalnih vijeća mladih. U Sloveniji članovi mogu biti samo nacionalne organizacije, a da bi se dobio status nacionalne organizacije, trebaju se zadovoljiti određeni numerički kriteriji. Budući da je MSS prepoznao organizacije koje su sektorski značajne i koje mogu sadržajno pridonijeti razvoju sektora, a ne zadovoljavaju kriterije, postavlja se pitanje funkcionalnosti takvih kriterija. KOMS s druge strane mora proširivati svoje članstvo kako bi udovoljio kriterijima zakona iako su *de facto* u procesu kreiranja politika i od strane Europskog foruma mladih prepoznati kao krovna organizacija.

Zaključujemo kako zakonski kriteriji za dobivanje statusa krovne organizacije utječu na njezino djelovanje, ali prikupljeni podaci ne sadržavaju primjere u kojima sudionici prepoznaju pozitivan utjecaj na sadržajno djelovanje nacionalnih vijeća mladih. Treba napomenuti i da nacionalna vijeća uglavnom ne smatraju da moraju imati u članstvu sve organizacije mladih (kao što se ponekad pogrešno tumači), već smatraju da moraju biti otvorena za članstvo raznolikim organizacijama mladih, a to je pak uvjetovano izborom same organizacije (ulazak u nacionalno vijeće mladih je njihova odgovornost) i povezano s tim, poštivanjem organizacijskih vrijednosti.

U cjelini, nalazi ukazuju na to da zakonsko normiranje sektorskih pitanja ima određen razvojni potencijal, uz važnu pretpostavku da je njegov sadržaj usklađen s potrebama, ali i mogućnostima ključnih dionika. Ovo često pretpostavlja ekstenzivnu pripremu i izazovne te inkluzivne procese u svim fazama, posebice u provedbenoj, kad je takvo što obično i najteže osigurati. Konačno, ograničen domet ove studije ukazuje na potrebu produbljivanja i dodatne validacije njenih nalaza, kako u vidu proširenja uzorka obuhvaćenih zemalja te kategorija ispitanika, tako i kroz primjenu komplementarnih metodoloških pristupa.

Popis literaturre

1. Finn Yrjar Denstad, 2009, Youth policy manual - How to develop a national youth strategy, Strasburg, Council of Europe Publishing.
2. Bill Gillham, 2005, Research Interviewing: The Range of Techniques, Maidenhead, Engleska, Open University Press.
3. Henrietta O'Connor and Clare Madge (2001) 'Cyber-Mothers: Online Synchronous Interviewing using Conferencing Software' Sociological Research Online, vol. 5, no. 4, www.socresonline.org.uk/5/4/o'connor.html
4. <http://www.alli.fi/english/>
5. <http://www.koms.rs/>
6. <http://www.lijot.lt/en/>
7. <http://www.mss.si/en/index.html>

Prilozi

Srbija:

Prilog 1: Zakon o mladima

ZAKON O MLADIMA ("Sl. glasnik RS", br. 50/2011)

I OSNOVNE ODREDBE

Predmet i cilj zakona

Član 1

Ovim zakonom uređuju se mere i aktivnosti koje preduzimaju Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave, a koje imaju za cilj unapređivanje društvenog položaja mladih i stvaranje uslova za ostvarivanje potreba i interesa mladih u svim oblastima koje su od interesa za mlade.

Cilj zakona je stvaranje uslova za podršku mladima u organizovanju, društvenom delovanju, razvoju i ostvarivanju potencijala na ličnu i društvenu dobrobit.

Omladinska politika i omladinski sektor

Član 2

Omladinska politika obuhvata i podrazumeva sve mere i aktivnosti državnih organa, ustanova, udruženja i drugih subjekata koje su usmerene na poboljšanje i unapređivanje položaja mladih.

Omladinski sektor obuhvata sve oblasti u kojima se obavljaju omladinske aktivnosti, a koje su definisane opštim ciljevima Nacionalne strategije za mlade (u daljem tekstu: Strategija).

Omladinsku politiku u oblastima omladinskog sektora sprovodi ministarstvo nadležno za poslove omladine (u daljem tekstu: Ministarstvo) sprovođenjem Strategije i drugih programskih dokumenata iz oblasti omladinske politike i koordiniranjem aktivnosti na njihovom sprovođenju, uz učešće organa nadležnih za posebne oblasti u omladinskom sektoru i svih drugih subjekata omladinske politike, u skladu sa ovim zakonom.

Značenje pojedinih izraza u ovom zakonu

Član 3

Pojedini izrazi u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

- 1) omladina ili mladi su lica od navršених 15 godina do navršених 30 godina života;
- 2) subjekti omladinske politike su: Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave kao nosioci omladinske politike, ustanove, udruženja koja sprovode omladinske aktivnosti i drugi subjekti koji učestvuju u sprovođenju omladinske politike;
- 3) omladinske aktivnosti predstavljaju različite aktivnosti u oblastima omladinskog sektora koje sprovode mladi ili subjekti omladinske politike i koje su usmerene ka unapređivanju položaja mladih i njihovom osnaživanju za aktivno učešće u društvu na ličnu i društvenu dobrobit;
- 4) omladinski rad predstavlja onaj deo omladinskih aktivnosti koje se organizuju sa mladima i za mlade, zasnivaju na neformalnom obrazovanju, odvijaju u okviru slobodnog vremena mla-

dih i preduzimaju radi unapređivanja uslova za lični i društveni razvoj mladih u skladu s njihovim potrebama i mogućnostima i uz njihovo dobrovoljno učešće;

5) neformalno obrazovanje mladih jeste skup organizovanih i mladima prilagođenih obrazovnih aktivnosti koje nisu predviđene sistemom formalnog obrazovanja, zasnovanih na potrebama i interesovanjima mladih, principima dobrovoljnog i aktivnog učešća mladih u procesu učenja i promociji demokratskih vrednosti, kroz koje mladi stiču kompetencije neophodne za razvoj ličnih potencijala, aktivno učešće u društvu i bolju zapošljivost.

Svi izrazi koji se koriste u ovom zakonu koriste se rodno neutralno.

Načelo podrške mladima

Član 4

Svi, a posebno subjekti omladinske politike, u okviru svojih poslova i delokruga podržavaju društveno osnaživanje mladih na način utvrđen zakonom, Strategijom i drugim instrumentima omladinske politike.

Načelo jednakosti i zabrane diskriminacije

Član 5

Svi mladi su jednaki.

Zabranjeno je svako pravljenje razlike ili nejednako postupanje prema mladima, posredno ili neposredno, po bilo kom osnovu, a naročito po osnovu rase, pola, nacionalne pripadnosti, verskog ubeđenja, jezika, društvenog porekla, imovnog stanja, članstva u političkim, sindikalnim i drugim organizacijama, psihičkog ili fizičkog invaliditeta, zdravstvenog stanja, fizičkog izgleda, seksualne orijentacije, rodnog identiteta i drugog stvarnog, odnosno pretpostavljenog ličnog svojstva.

Načelo jednakih šansi

Član 6

Mladi imaju pravo na jednake šanse i učešće u svim oblastima društvenog života u skladu sa sopstvenim izborom i sposobnostima.

Načelo jačanja svesti o značaju mladih i njihovoj društvenoj ulozi

Član 7

Svi, a posebno subjekti omladinske politike, podstiču i podržavaju jačanje svesti o značaju mladih i društvene uloge mladih kroz realizaciju omladinske politike, društveno osnaživanje u cilju ostvarivanja dobrobiti mladih, promociju i zaštitu njihovih interesa, potreba i mogućnosti za aktivno učešće u društvu.

Načelo aktivnog učešća mladih

Član 8

Svi, a posebno subjekti omladinske politike, obezbeđuju podsticajno okruženje i daju aktivnu podršku u realizaciji omladinskih aktivnosti mladih, preduzimanju inicijative i njihovom smislenom uključivanju u procese donošenja i sprovođenja odluka koje doprinose ličnom i društvenom razvoju, a na osnovu pune obaveštenosti mladih.

Načelo odgovornosti i solidarnosti mladih

Član 9

Mladi treba da aktivno doprinose izgradnji i negovanju društvenih vrednosti i razvoju svoje zajednice, naročito putem različitih oblika volonterskih aktivnosti i da izražavaju međugeneracijsku solidarnost i aktivno rade na stvaranju uslova za jednako i puno učešće u svim aspektima

društvenog života mladih osoba sa invaliditetom, pripadnika nacionalnih manjina i svih drugih lica i društvenih grupa koje mogu biti u riziku od diskriminacije, odnosno diskriminatornog postupanja.

II NACIONALNA STRATEGIJA ZA MLADE

Član 10

Strategija je dokument koji, na predlog Ministarstva, donosi Vlada, kojim se uređuje naročito: aktivno učešće mladih u društvenom životu, obezbeđivanje ostvarivanja prava mladih na jednake šanse, informisanje mladih, podsticanje i vrednovanje tolerancije, demokratije, izuzetnih postignuća mladih, podsticanje i razvijanje formalnog i neformalnog obrazovanja, podsticanje i stimulisanje zapošljavanja i samozapošljavanja mladih i omladinskog preduzetništva, unapređivanje bezbednosti mladih, održivog razvoja i zdrave životne sredine, očuvanje i unapređivanje zdravlja mladih i druge aktivnosti i oblasti od značaja za mlade.

Član 11

Strategija se donosi za period od deset godina.

U pripremi i realizaciji Strategije učestvuju mladi, Ministarstvo, ministarstva nadležna za posebne oblasti u omladinskom sektoru i svi drugi subjekti omladinske politike.

Ministarstvo usmerava i prati sprovođenje Strategije na lokalnom nivou.

Subjekti omladinske politike deluju u skladu s principima Strategije.

Sredstva za realizaciju Strategije

Član 12

Sredstva za realizaciju Strategije obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije, kao i u budžetu autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave i iz drugih izvora, u skladu sa zakonom.

U skladu sa Strategijom, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave utvrđuju akcione planove za sprovođenje Strategije na svojoj teritoriji i u svom budžetu obezbeđuju sredstva za realizaciju tih planova.

Autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave dostavljaju na zahtev Ministarstva, a najmanje jednom godišnje, izveštaj o sprovođenju akcionog plana za sprovođenje Strategije na svojoj teritoriji.

III UDRUŽENJA KOJA SPROVODE OMLADINSKE AKTIVNOSTI

Udruženje mladih i udruženje za mlade

Član 13

Radi obavljanja omladinskih aktivnosti, unapređenja uslova za lični i društveni razvoj mladih prema njihovim potrebama i mogućnostima i uključivanja mladih u društveni život zajednice i njihovog informisanja mogu se osnivati udruženja mladih i udruženja za mlade, u skladu sa zakonom kojim se uređuje osnivanje i pravni položaj udruženja.

Udruženja iz stava 1. ovog člana upisuju se u registar udruženja koji vodi nadležni organ, u skladu sa zakonom.

Udruženje mladih je udruženje koje je upisano u registar i deluje u skladu sa zakonom kojim se uređuje osnivanje i pravni položaj udruženja, a čije članstvo čini najmanje dve trećine mladih i čiji su ciljevi ili oblast ostvarivanja ciljeva usmereni na mlade, u skladu sa ovim zakonom.

Udruženje za mlade je svako drugo udruženje koje je upisano u registar i deluje u skladu sa zakonom kojim se uređuje osnivanje i pravni položaj udruženja, a čiji su ciljevi ili oblast ostvarivanja ciljeva, pored ostalog, usmereni i na mlade, u skladu sa ovim zakonom.

Mladi mogu da se udružuju i u neformalna udruženja čiji su ciljevi ili oblast ostvarivanja ciljeva usmereni na mlade, u skladu sa ovim zakonom, a koja deluju u skladu sa zakonom kojim se uređuje osnivanje i pravni položaj udruženja.

Savezi udruženja mladih i udruženja za mlade

Član 14

Sva registrovana udruženja mladih i udruženja za mlade mogu se, radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva i interesa, udruživati u saveze čiji su ciljevi i oblast ostvarivanja ciljeva usmereni na mlade (u daljem tekstu: savezi).

Na osnivanje, upis u registar i delovanje saveza primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje osnivanje i pravni položaj udruženja.

Status krovnog saveza (u daljem tekstu: krovni savez) stiče onaj savez u koji se udruži najmanje 60 registrovanih udruženja iz člana 13. ovog zakona i saveza iz stava 1. ovog člana, koja imaju sedište na teritoriji najmanje dve trećine upravnih okruga u Republici Srbiji i najmanje dve godine sprovode omladinske aktivnosti u više jedinica lokalne samouprave i koji okuplja najmanje 2000 individualnih, jednom upisanih, članova od kojih je najmanje dve trećine mladih.

Na osnovu evidencije koju vodi, u skladu sa ovim zakonom, Ministarstvo izdaje savezu potvrdu o ispunjenosti uslova iz stava 3. ovog člana.

Krovni savez predstavlja i zastupa interese svojih članova, predlaže kandidate za Savet za mlade i učestvuje u procesu izrade i sprovođenja Strategije i drugih dokumenata iz oblasti omladinske politike.

Vođenje evidencija

Član 15

Ministarstvo vodi jedinstvenu evidenciju udruženja i saveza iz čl. 13. i 14. ovog zakona, na osnovu podataka organa nadležnog za njihovu registraciju i podataka koje dostavljaju udruženja, radi organizovanog i sistematskog praćenja stanja u oblastima omladinskog sektora i praćenja sprovođenja omladinske politike, kao i finansiranja programa i projekata od javnog interesa u oblastima omladinskog sektora, u skladu sa ovim zakonom.

Evidencija iz stava 1. ovog člana sadrži, naročito, sledeće podatke:

- naziv udruženja, sedište i adresu;
- datum osnivanja udruženja;
- oblast ostvarivanja ciljeva;
- ciljeve radi kojih se osniva udruženje;
- lično ime i jedinstveni matični broj građana, odnosno broj putne isprave i državu izdavanja putne isprave zastupnika udruženja;
- članstvo u savezima;
- ukupan broj članova udruženja;
- broj članova uzrasta od 15 do 30 godina.

Sadržinu i način vođenja jedinstvene evidencije iz stava 1. ovog člana bliže uređuje ministar nadležan za poslove omladine (u daljem tekstu: ministar).

IV SAVET, KANCELARIJA I AGENCIJA ZA MLADE

Savet za mlade

Član 16

Vlada, na predlog Ministarstva, u skladu s propisima koji uređuju rad Vlade, obrazuje Savet za mlade kao savetodavno telo koje podstiče i usklađuje aktivnosti u vezi sa razvojem, ostvarivanjem i sprovođenjem omladinske politike i predlaže mere za njeno unapređivanje.

Savet za mlade čine predstavnici organa državne uprave u čijem su delokrugu oblasti od interesa za mlade, pokrajinskog organa uprave nadležnog za pitanja mladih, udruženja i saveza iz čl. 13. i 14. ovog zakona, kancelarija za mlade, zajednički predstavnik nacionalnih saveta nacionalnih manjina i ugledni stručnjaci.

Najmanje jednu trećinu članova Saveta za mlade čine predstavnici mladih iz reda udruženja i saveza iz čl. 13. i 14. ovog zakona.

Pokrajinski savet za mlade i savet za mlade jedinice lokalne samouprave

Član 17

Radi usklađivanja aktivnosti u vezi sa ostvarivanjem omladinske politike na teritoriji autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave može osnovati pokrajinski, gradski i opštinski savet za mlade.

Kancelarija za mlade

Član 18

Radi obezbeđivanja uslova za aktivno uključivanje mladih u život i rad društvene zajednice, osnaživanja mladih, pružanja podrške organizovanju različitih društvenih aktivnosti mladih, učenju i kreativnom ispoljavanju potreba mladih, jedinica lokalne samouprave može, u okviru svojih ovlašćenja, potreba i mogućnosti, osnovati kancelariju za mlade.

Kancelarija za mlade finansira se iz budžeta jedinice lokalne samouprave, kao i iz drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Aktivnosti iz stava 1. ovog člana realizuju se u skladu sa Strategijom i lokalnim akcionim planovima za mlade.

Agencija za mlade

Član 19

Za realizaciju programa za mlade, a u skladu sa programima Evropske unije koji se odnose na mlade, može se obrazovati agencija, u skladu sa posebnim zakonom.

V FINANSIRANJE PROGRAMA I PROJEKATA OD JAVNOG INTERESA U OBLASTIMA OMLADINSKOG SEKTORA

Član 20

U budžetu Republike Srbije obezbeđuju se sredstva za finansiranje programa i projekata od javnog interesa u oblastima omladinskog sektora kojima se:

- 1) obezbeđuju uslovi za razvoj i unapređivanje omladinskih aktivnosti kroz podsticanje mladih da aktivno učestvuju u društvenim tokovima;
- 2) podstiču udruženja mladih, udruženja za mlade i savezi da učestvuju u sprovođenju omladinskih aktivnosti i ostvarivanju ciljeva Strategije;
- 3) mladi informišu o pitanjima od značaja za mlade i izdaju publikacije od značaja za mlade;

- 4) podstiče karijerno vođenje i savetovanje mladih i organizuju obuke, seminari i manifestacije od značaja za zapošljavanje, samozapošljavanje i preduzetništvo mladih;
- 5) podstiče neformalno obrazovanje mladih u oblastima omladinskog sektora i razvija kvalitet neformalnog obrazovanja mladih;
- 6) vrši društveno osnaživanje mladih, naročito kroz podsticanje volonterizma i omladinskog rada i izgradnju kapaciteta udruženja mladih;
- 7) mladi podstiču za aktivno i kvalitetno provođenje slobodnog vremena, negovanje zdravih i bezbednih stilova života, kao i za zadovoljavanje potreba mladih u oblasti kulture;
- 8) podstiče aktivnost mladih u oblastima omladinskog sektora na lokalnom nivou kroz podršku realizaciji lokalnih akcionih planova za mlade i programa i projekata lokalnih kancelarija za mlade;
- 9) sprovode istraživanja o položaju i potrebama mladih u Republici Srbiji;
- 10) realizuje i afirmiše međunarodna saradnja u oblastima omladinskog sektora;
- 11) pruža podrška mladim talentima kroz nagrađivanje, stipendiranje i usavršavanje učenika i studenata.

Za finansiranje podrške mladim talentima kroz nagrađivanje, stipendiranje i usavršavanje učenika i studenata, sredstva u budžetu Republike Srbije obezbeđuju se u okviru budžetskog fonda koji je Vlada osnovala za te namene (u daljem tekstu: Fond za mlade talente), u skladu sa zakonom kojim se uređuje budžetski sistem.

Finansiranje i sufinansiranje programa i projekata od javnog interesa u oblastima omladinskog sektora

Član 21

Finansiranje i sufinansiranje programa i projekata od javnog interesa u oblastima omladinskog sektora iz člana 20. stav 1. tač. 1)-10) ovog zakona ostvaruje se kroz finansiranje ili sufinansiranje programa i projekata koje realizuju nosioci programa i projekata, i to:

- 1) udruženja mladih, udruženja za mlade i savezi;
- 2) lokalne samouprave;
- 3) ustanove, naučnoistraživački instituti i druga pravna lica sa sedištem u Republici Srbiji.

Podrška mladim talentima iz člana 20. stav 1. tačka 11) ovog zakona ostvaruje se kroz finansiranje učenika i studenata u skladu sa uslovima iz ovog zakona.

Nosilac programa i projekata od javnog interesa u oblastima omladinskog sektora koji se finansiraju i sufinansiraju u skladu sa odredbama ovog zakona ne može za finansiranje istih aktivnosti da koristi istovremeno sredstva iz republičkog, pokrajinskog i lokalnog budžeta.

Uslovi za finansiranje, sufinansiranje i sprovođenje programa i projekata

Član 22

Nosioci programa i projekata iz člana 21. stav 1. tač. 1) i 3) ovog zakona moraju da budu registrovani na teritoriji Republike Srbije u skladu sa zakonom.

Nosioci programa i projekata iz člana 21. stav 1. tačka 2) ovog zakona moraju da imaju osnovanu kancelariju za mlade.

Korisnici sredstava Fonda za mlade talente moraju da budu državljani Republike Srbije ili da imaju status izbeglice, da imaju prebivalište u Republici Srbiji, odnosno boravište - za lica koja imaju status izbeglice, kao i da ispunjavaju druge uslove predviđene aktom o osnivanju tog budžetskog fonda.

Finansiranje ili sufinansiranje programa i projekata iz člana 21. ovog zakona vrši se na osnovu javnog konkursa, u skladu sa sredstvima utvrđenim u budžetu Republike Srbije za finansiranje javnog interesa u oblastima omladinskog sektora.

Ministar, u skladu s propisima kojima se uređuje državna uprava, rešenjem obrazuje posebnu radnu grupu - Komisiju za stručni pregled podnetih predloga programa i projekata za finansiranje iz člana 20. stav 1. tač. 1)-10) ovog zakona.

Ministar, na predlog komisije iz stava 5. ovog člana, utvrđuje koji će se programi i projekti od javnog interesa u oblastima omladinskog sektora finansirati ili sufinansirati iz sredstava budžeta Republike Srbije.

Ministarstvo na zvaničnoj internet prezentaciji objavljuje spisak svih učesnika u postupku, odobrenih programa i projekata, sa iznosom odobrenih sredstava, kao i spisak odobrenih stipendija i nagrada iz člana 21. stav 2. ovog zakona.

Član 23

Sa nosiocem programa ili projekta kome se dodele finansijska sredstva, Ministarstvo zaključuje ugovor o realizaciji programa ili projekta od značaja za mlade u oblastima omladinskog sektora iz člana 20. ovog zakona.

Ukoliko se nosilac programa ili projekta ne odazove pozivu za zaključenje ugovora u roku od 15 dana od dana prijema poziva, smatraće se da je odustao od predloga programa ili projekta.

Nosilac odobrenog programa ili projekta dužan je da na zahtev Ministarstva, a najmanje dva puta godišnje, dostavi izveštaj o realizaciji programa ili projekta i utrošku sredstava.

Ministar može obustaviti dalje finansiranje programa ili projekta nosiocu odobrenog programa ili projekta koji ne dostavi izveštaj u predviđenom roku.

Nosilac odobrenog programa ili projekta dužan je da, u slučaju nenamenske upotrebe sredstava, izvrši povraćaj ukupno dodeljenog novčanog iznosa davaocu sredstava.

Nosilac odobrenog programa ili projekta dužan je da čuva evidenciju, odnosno dokumentaciju koja se odnosi na realizovanje tog programa ili projekta, u skladu sa zakonom.

Član 24

Ministar bliže uređuje način odobrenja programa i dodele sredstava, izgled i sadržinu obrasca za konkurisanje i dokumentaciju koja se uz predlog projekta ili programa podnosi, sadržinu i izgled izveštaja o realizaciji programa ili projekta i način praćenja realizacije odobrenih programa i projekata.

Ostvarivanje potreba i interesa mladih u oblastima omladinskog sektora u autonomnoj pokrajini

Član 25

Finansiranje potreba i interesa mladih u autonomnoj pokrajini vrši se u skladu sa interesima i potrebama autonomne pokrajine i njenim ekonomskom mogućnostima, i to za:

- 1) obezbeđivanje uslova za učešće mladih u izradi i sprovođenju pokrajinskog akcionog plana za mlade;
- 2) podsticanje mladih da aktivno učestvuju u društvenim tokovima kroz afirmaciju i podršku omladinskih aktivnosti na teritoriji autonomne pokrajine;
- 3) podsticanje udruženja mladih, udruženja za mlade i saveza da učestvuju u sprovođenju omladinske politike, uključujući izgradnju kapaciteta udruženja mladih, na teritoriji autonomne pokrajine;
- 4) organizaciju obuka, seminara, konferencija i manifestacija iz oblasti omladinske politike koji su od posebnog interesa za autonomnu pokrajinu.

Za ostvarivanje potreba i interesa mladih iz stava 1. ovog člana sredstva se obezbeđuju u budžetu autonomne pokrajine.

Nadležni organ autonomne pokrajine bliže uređuje uslove i način dodele sredstava iz budžeta autonomne pokrajine, odnosno odobrenja projekata za ostvarivanje potreba i interesa mladih

na teritoriji autonomne pokrajine i način javnog objavljivanja podataka o predloženim programima i projektima za finansiranje, odobrenim programima i projektima i realizaciji odobrenih programa i projekata.

Ostvarivanje potreba i interesa mladih u oblastima omladinskog sektora u jedinici lokalne samouprave

Član 26

Finansiranje potreba i interesa mladih u jedinici lokalne samouprave vrši se u skladu sa interesima i potrebama jedinice lokalne samouprave i njenim ekonomskim mogućnostima, i to za:

- 1) podsticanje mladih da aktivno učestvuju u društvenim tokovima kroz afirmaciju i podršku omladinskim aktivnostima, omladinskom radu i neformalnom obrazovanju na teritoriji jedinice lokalne samouprave;
- 2) podsticanje udruženja mladih, udruženja za mlade i saveza da učestvuju u sprovođenju omladinske politike, uključujući izgradnju kapaciteta udruženja mladih, na teritoriji lokalne samouprave;
- 3) osnivanje i rad kancelarije za mlade, klubova za mlade, omladinskih centara i dr.;
- 4) aktivnosti ustanova preko kojih se ostvaruje javni interes u oblastima omladinskog sektora, a koje su osnovane od strane lokalne samouprave;
- 5) obezbeđivanje uslova za učešće mladih u izradi i sprovođenju lokalnog akcionog plana za mlade;
- 6) stvaranje uslova za aktivno i kvalitetno provođenje slobodnog vremena mladih, bavljenje sportom, negovanje zdravih i bezbednih stilova života, sprovođenje volonterskih aktivnosti, organizaciju obuka, seminara i manifestacija od značaja za zapošljavanje i usavršavanje mladih, kao i za potrebe mladih u oblasti kulture;
- 7) podršku aktivnostima i projektima kojima se podstiče održivi razvoj i zaštita životnog okruženja.

Za ostvarivanje potreba i interesa mladih iz stava 1. ovog člana sredstva se obezbeđuju u budžetu jedinice lokalne samouprave.

Nadležni organ jedinice lokalne samouprave bliže uređuje uslove i način dodele sredstava iz budžeta jedinice lokalne samouprave, odnosno odobrenja projekata za zadovoljavanje potreba mladih na teritoriji jedinice lokalne samouprave i način javnog objavljivanja podataka o predloženim programima i projektima za finansiranje, odobrenim programima i projektima i realizaciji odobrenih programa i projekata.

VI NADZOR

Član 27

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo.

VII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 28

Propisi za sprovođenje ovog zakona iz člana 15. stav 3. i člana 24. ovog zakona doneće se u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 29

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u «Službenom glasniku Republike Srbije», a primenjuje istekom roka od šest meseci od dana stupanja na snagu.

Slovenija

Prilog 2: Zakon o vijećima mladih

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

o razglasitvi zakona o mladinskih svetih (ZMS)

Razlašam zakon o mladinskih svetih (ZMS), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji 19. julija 2000.

Št. 001-22-130/00, Ljubljana, dne 27. julija 2000.

Predsednik, Republike Slovenije, Milan Kučan l. r.

Z A K O N O MLADINSKIH SVETIH (ZMS)

UVODNE DOLOČBE

1. člen

Ta zakon ureja položaj, delovanje, dejavnost ter financiranje Mladinskega sveta Slovenije in mladinskih svetov lokalnih skupnosti.

2. člen

V Mladinski svet Slovenije se združujejo društva, zveze društev in mladinske organizacije v političnih strankah, registrirane po določbah zakona, ki ureja politične stranke, različnih družbenih, nazorskih in političnih usmeritev, ki opravljajo javno koristne dejavnosti za otroke in mladino, in ki imajo najmanj 70% članstva in 70% članov vodstva v starosti od 15 do 29 let.

V mladinske svete lokalnih skupnosti se združujejo društva, zveze društev in notranje organizacijske enote mladinskih organizacij v političnih strankah, registrirane po določbah zakona, ki ureja politične stranke, s sedežem v lokalni skupnosti, različnih družbenih, nazorskih in političnih usmeritev, ki opravljajo javno koristne dejavnosti za otroke in mladino, in ki imajo najmanj 70% članstva in 70% članov vodstva v starosti od 15 do 29 let.

Združevanja v Mladinski svet Slovenije in mladinske svete lokalnih skupnosti temelji na načelih svobodnega združevanja, enakopravnosti in vzajemnega spoštovanja avtonomnosti vsake organizacije.

STATUSNA OPREDELITEV MLADINSKIH SVETOV

3. člen

Mladinski svet Slovenije in mladinski svet lokalne skupnosti sta pravni osebi zasebnega prava s pravicami, obveznostmi in odgovornostmi, ki jih določata zakon in temeljni akt.

4. člen

Mladinski svet Slovenije in mladinski sveti lokalnih skupnosti imajo temeljni akt, s katerim uredijo:

- ime in sedež;
- cilje in načela po katerih delujejo;

- način včlanjevanja, pogoje za članstvo, prenehanje članstva društev, zveze društev in mladinskih organizacij v političnih strankah ter prenehanje sveta;
- organe, njihovo sestavo, način volitev in razrešitev njihovih članov ter mandatno dobo in pristojnosti organov;
- način zagotavljanja javnosti dela;
- naloge in dejavnosti, ki jih opravljajo, in zastopanje v pravnem prometu;
- vire materialnih sredstev in način nadzora nad razpolaganjem s sredstvi;
- način sprejemanja sprememb in dopolnitev temeljnega akta;
- druga vprašanja, pomembna za opravljanje dejavnosti in poslovanja v skladu z zakonom ter njenimi cilji in načeli.

Temeljni akt sprejmejo Mladinski svet Slovenije in mladinski sveti lokalnih skupnosti z dvetretjinsko večino svojih članov.

POOBLASTILA IN DEJAVNOST

5. člen

Mladinski svet Slovenije in mladinski svet lokalne skupnosti v skladu s temeljnim aktom:

- izvaja dejavnosti s področja socialne politike otrok in mladine, vzgoje in izobraževanja, prostočasnih dejavnosti, kulture, javnega obveščanja in mednarodnega sodelovanja;
- zagotavlja pogoje za delovanje in razvoj interesnih oblik združevanja mladih;
- omogoča sodelovanje mladih pri sprejemanju zakonskih in drugih predpisov, ki vplivajo na življenje in delo mladih;
- opravlja druge naloge za uveljavljanje interesov mladih, opredeljenih s temeljnim aktom.

6. člen

Vlada, ministrstva in drugi državni organi ter organi lokalnih skupnosti morajo pred določanjem predlogov zakonov in drugih predpisov, ki neposredno vplivajo na življenje in delo mladih, o tem obvestiti Mladinski svet Slovenije oziroma mladinske svete lokalnih skupnosti.

FINANCIRANJE

7. člen

Sredstva za delovanje pridobiva Mladinski svet Slovenije in mladinski svet lokalne skupnosti:

- iz proračuna Republike Slovenije in proračunov lokalnih skupnosti na podlagi predloženega programa,
- s članarino,
- iz naslova premoženjskih pravic,
- z darili in volili,
- s prispevki donatorjev,
- iz lastne dejavnosti,
- iz drugih virov.

8. člen

Mladinski svet Slovenije in mladinski sveti lokalnih skupnosti lahko neposredno opravljajo pridobitno dejavnost pod pogoji, ki jih za opravljanje te dejavnosti določa zakon.

Pridobitna dejavnost mora biti določena v temeljnem aktu in mora biti povezana z nameni in nalogami Mladinskega sveta Slovenije in mladinskih svetov lokalnih skupnosti ter se lahko opravlja v obsegu, potrebnem za njihovo doseganje.

Prihodki iz pridobitnih dejavnosti ne smejo predstavljati pretežnega dela vseh prihodkov Mladinskega sveta Slovenije in mladinskih svetov lokalnih skupnosti.

Presežek prihodkov nad odhodki, ki je dosežen z neposrednim opravljanjem pridobitne dejavnosti, se sme uporabiti le za doseganje namenov in nalog Mladinskega sveta Slovenije in mladinskih svetov lokalnih skupnosti, v skladu s temeljnim aktom.

Vsaka delitev premoženja Mladinskega sveta Slovenije in mladinskih svetov lokalnih skupnosti med njegove člane je nična.

9. člen

Finančno in materialno poslovanje in razpolaganje s pridobljenimi sredstvi poteka pod pogoji in na način, določen s tem zakonom in akti Mladinskega sveta Slovenije in mladinskih svetov lokalnih skupnosti.

Podatki o finančnem in materialnem poslovanju se izkazujejo v skladu s predpisi o računovodstvu.

Nadzor nad zakonitostjo, namembnostjo, gospodarno in učinkovito porabo javnih sredstev, ki jih Mladinski svet Slovenije in mladinski sveti lokalnih skupnosti prejmejo za izvajanje dejavnosti, opravlja računsko sodišče.

REGISTRACIJA IN PRENEHANJE

10. člen

Za registracijo Mladinskega sveta Slovenije in mladinskih svetov lokalnih skupnosti je pristojna upravna enota, na območju katere je sedež sveta (v nadaljevanju: pristojni organ).

O pritožbah zoper odločbe pristojnega organa odloča ministrstvo, pristojno za šolstvo in šport.

O zahtevi za registracijo, odločitvi pristojnega organa in spremembah temeljnega akta ali za stopnika se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja društva.

11. člen

Register Mladinskega sveta Slovenije in mladinskih svetov lokalnih skupnosti vodi in upravlja ministrstvo, pristojno za šolstvo in šport.

Podatki, vpisani v register Mladinskega sveta Slovenije in mladinskih svetov lokalnih skupnosti, so javni.

12. člen

Mladinski svet Slovenije in mladinski sveti lokalnih skupnosti lahko prenehajo po volji članov.

13. člen

Mladinski svet Slovenije in mladinski sveti lokalnih skupnosti lahko sprejmejo sklep o prenehanju.

O sklepu iz prejšnjega odstavka mora zastopnik Mladinskega sveta Slovenije in mladinskih svetov lokalnih skupnosti v 30 dneh obvestiti pristojni organ.

Sklepu mora biti priloženo poročilo o razpolaganju s sredstvi, iz katerega je razviden obseg sredstev, način poravnave obveznosti, višina javnih sredstev in njihova vrnitev proračunu ter prenos premoženja na državo ali lokalno skupnost.

O ravnanju pristojnih organov v primeru prenehanja Mladinskega sveta Slovenije in mladinskih svetov lokalnih skupnosti po volji članov in prenosu premoženja se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja društva.

KAZENSKE DOLOČBE

14. člen

S kaznijo od 250.000 do 500.000 tolarjev se za prekršek kaznuje svet, ki:

1. prekoračuje področje dejavnosti, določene s temeljnim aktom (4. člen);
2. opravlja dejavnost, ki ni v skladu z nameni in nalogami sveta (drugi odstavek 8. člena);
3. ne porabi ustvarjenega presežka prihodkov nad odhodki za izvajanje osnovne dejavnosti sveta (četrti odstavek 8. člena);
4. neresnično izkazuje podatke o finančno-materialnem poslovanju (drugi odstavek 9. člena);
5. spremeni temeljni akt ali zastopnika društva in ne vloži zahteve za spremembo registracije (tretji odstavek 10. člena).

Z denarno kaznijo od 50.000 do 100.000 tolarjev se kaznuje za prekršek iz prejšnjega odstavka tudi zastopnik sveta.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

15. člen

Mladinski svet Slovenije, ki je bil ustanovljen 25. aprila 1990 in od 21. aprila 1995 vpisan v poslovnem registru Slovenije pod identifikacijsko matično številko 5623545, se preoblikuje v Mladinski svet Slovenije iz prvega odstavka 3. člena tega zakona. Akt o preoblikovanju sprejme zbor Mladinskega sveta Slovenije najkasneje v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

V aktu o preoblikovanju se opredelijo spremembe, ki so nujne za izvedbo preoblikovanja in so v skladu z določbami tega zakona. V aktu se določi tudi prenos premoženja in prehod zaposlenih ter rok za izvolitev novih organov Mladinskega sveta Slovenije.

Do izvolitve novih organov vodita Mladinski svet Slovenije dosedanji predsednik in izvršni odbor.

Mladinski svet Slovenije iz prvega odstavka 3. člena tega zakona obstaja od vpisa preoblikovanja v register.

16. člen

Zakon začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 022-01/90-6/4

Ljubljana, dne 19. julija 2000.

Predsednik

Državnega zbora

Republike Slovenije

Janez Podobnik, dr. med. l. r.

Prilog 3: Zakon o javnem interesu u sektoru mladih

Razglašam Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (ZJIMS), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji 18. maja 2010.

Št. 003-02-5/2010-3

Ljubljana, dne 26. maja 2010

dr. Danilo Türk l.r.

Predsednik

Republike Slovenije

ZAKON O JAVNEM INTERESU V MLADINSKEM SEKTORJU (ZJIMS)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina zakona)

S tem zakonom se opredeljuje mladinski sektor in določata javni interes v mladinskem sektorju ter način uresničevanja javnega interesa v mladinskem sektorju.

2. člen

(načela)

Izvajanje tega zakona temelji na načelih demokratičnosti, pluralnosti, integralnosti, medgeneracijske solidarnosti, enakopravnosti, nediskriminacije in pravičnosti, večkulturnosti, medkulturnega dialoga, prostovoljstva, spodbujanja zdravega življenjskega sloga, spoštovanja življenja in okolja ter sodelovanja nevladnih organizacij pri upravljanju z javnimi zadevami.

3. člen

(opredelitev izrazov)

Posamezni izrazi, ki so uporabljeni v tem zakonu, imajo naslednji pomen:

- »mladi« so mladostniki in mlade odrasle osebe obeh spolov, stari od 15. do dopolnjenega 29. leta;
- »mladinski sektor« so področja, kjer poteka proces oblikovanja in uresničevanja mladinskih politik in mladinsko delo in so opredeljena v 4. členu tega zakona;
- »mladinsko delo« je organizirana in ciljno usmerjena oblika delovanja mladih in za mlade, v okviru katere mladi na podlagi lastnih prizadevanj prispevajo k lastnemu vključevanju v družbo, krepijo svoje kompetence ter prispevajo k razvoju skupnosti. Izvajanje različnih oblik mladinskega dela temelji na prostovoljnem sodelovanju mladih ne glede na njihove interesne, kulturne, nazorske ali politične usmeritve;
- »mladinska politika« je usklajen nabor ukrepov različnih sektorskih javnih politik z namenom spodbujanja in lajšanja integracije mladih v ekonomsko, kulturno in politično življenje skupnosti in ustreznih podpornih mehanizmov za razvoj mladinskega dela ter delovanja mladinskih organizacij, ki poteka v sodelovanju z avtonomnimi in demokratičnimi reprezentativnimi predstavniki mladinskih organizacij ter strokovnimi in drugimi organizacijami;
- »organizacija v mladinskem sektorju« je subjekt, ki deluje v mladinskem sektorju, in je organizirana kot mladinska organizacija ali organizacija za mlade ali mladinski svet;
- »mladinska organizacija« je avtonomno demokratično prostovoljno samostojno združenje mladih, ki s svojim delovanjem omogoča mladim pridobivanje načrtnih učnih izkušenj, oblikovanje in izražanje njihovih stališč ter izvajanje dejavnosti v skladu z njihovo interesno, kulturno,

nazorsko ali politično usmeritvijo ter je organizirana kot samostojna pravna oseba, in sicer kot društvo ali zveza društev ali kot sestavni del druge pravne osebe, in sicer društva, zveze društev, sindikata ali politične stranke, s tem, da ji je v temeljnem aktu te pravne osebe zagotovljena avtonomija delovanja v mladinskem sektorju;

- »organizacija za mlade« je pravna oseba, ki izvaja programe za mlade, vendar ni mladinska organizacija, in je organizirana kot zavod, ustanova ali zadruga;
- »strukturirani dialog« je odprt, pregleden, dolgoročen, nenehen in sistematičen dialog med mladimi in nosilci oblasti na državni in lokalni ravni v mladinskem sektorju;
- »mladinska infrastruktura« je fizični prostor (zemljišče ali stavba oziroma del stavbe), namenjen predvsem mladim, za izvajanje mladinskega dela;
- »mladinski program« je skupek dejavnosti, ki ga izvaja mladinska organizacija, in poteka med vrstniki nepretrgoma skozi večji del leta ter vključuje večje število izvajalcev in aktivnih udeležencev;
- »program za mlade« je program ukrepov v mladinskem sektorju, ki ga izvajajo organizacije za mlade, z namenom zagotavljanja boljših pogojev za življenje, delovanje in organiziranost mladih, ter poteka nepretrgano skozi večji del leta in vključuje večje število aktivnih udeležencev.

II. URESNIČEVANJE JAVNEGA INTERESA V MLADINSKEM SEKTORJU

4. člen

(področja mladinskega sektorja)

Področja mladinskega sektorja se nanašajo na:

- avtonomijo mladih,
- neformalno učenje in usposabljanje ter večanje kompetenc mladih,
- dostop mladih do trga delovne sile in razvoj podjetnosti mladih,
- skrb za mlade z manj priložnostmi v družbi,
- prostovoljstvo, solidarnost in medgeneracijsko sodelovanje mladih,
- mobilnost mladih in mednarodno povezovanje,
- zdrav način življenja in preprečevanje različnih oblik odvisnosti mladih,
- dostop mladih do kulturnih dobrin in spodbujanje ustvarjalnosti ter inovativnosti mladih in
- sodelovanje mladih pri upravljanju javnih zadev v družbi.

5. člen

(javni interes v mladinskem sektorju)

Javni interes na področju mladinskega sektorja se uresničuje z zagotavljanjem:

- normativnih in drugih pogojev za razvoj področij mladinskega dela in vključevanja mladinskega vidika v strategije, politike ter ukrepe, ki vplivajo na mlade in
- finančne podpore mladinskim programom in programom za mlade, vključno s podporo mladinski infrastrukturi.

1. Nosilci in subjekti javnega interesa

6. člen

(nosilci javnega interesa)

(1) Nosilci javnega interesa v mladinskem sektorju so država in samoupravne lokalne skupnosti ter na območjih, kjer avtohtono živijo pripadniki italijanske in madžarske narodne skupnosti, njihove samoupravne narodne skupnosti.

(2) Organ, pristojen za uresničevanje javnega interesa v mladinskem sektorju na državni ravni, je upravni organ, pristojen za mladino. Pri uresničevanju javnega interesa v mladinskem sektorju sodelujejo tudi drugi upravni organi, pristojni za posamezna področja mladinskega sektorja.

(3) Za sodelovanje pri oblikovanju in izvajanju mladinske politike Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) imenuje posvetovalno telo za mladino.

(4) Za uresničevanje javnega interesa v mladinskem sektorju na lokalni ravni so pristojni organi samoupravne lokalne skupnosti.

7. člen

(pristojnosti upravnega organa, pristojnega za mladino)

Upravni organ, pristojen za mladino:

- pripravlja predpise in ukrepe na področju mladinskega sektorja;
- zagotavlja finančno podporo mladinskim programom in programom za mlade (v nadaljnjem besedilu: programi v mladinskem sektorju);
- skrbi za in izvaja nadzor nad uresničevanjem predpisov in ukrepov v mladinskem sektorju;
- spremlja položaj mladih in učinke ukrepov v mladinskem sektorju;
- sodeluje s pristojnimi organi in drugimi subjekti v mladinskem sektorju;
- sodeluje pri predstavljanju države v organih Evropske unije in Sveta Evrope ter na mednarodni ravni v zadevah, ki se nanašajo na mladino, in
- opravlja druge naloge v skladu z zakonom.

8. člen

(Svet Vlade Republike Slovenije za mladino)

(1) Vlada imenuje Svet Vlade Republike Slovenije za mladino kot posvetovalno telo, ki ji nudi pomoč pri odločanju o zadevah s področja mladih in mladinskega sektorja.

(2) Svet Vlade Republike Slovenije za mladino opravlja naslednje naloge:

- spremlja, ugotavlja in ocenjuje položaj mladih v družbi;
- spremlja in ocenjuje upoštevanje predlogov mladih na družbene spremembe;
- predlaga ukrepe v mladinskem sektorju in spremlja uresničevanje interesov mladine v drugih politikah na državni ravni;
- obravnava predloge zakonov in drugih predpisov ter ukrepov vlade, ki se nanašajo na področje mladinskega dela, mladinskih politik in življenja mladih nasploh ter daje mnenje k predlogom zakonov;
- razpravlja o aktualnih vprašanjih mladih in daje mnenje pristojnim institucijam o teh vprašanjih;
- daje pobude in predloge za urejanje posameznih vprašanj na področju mladine;
- daje predloge in priporočila glede financiranja dejavnosti mladih;
- obravnava trende programskih in finančnih načrtov mladinskih organizacij ter drugih organizacij, ki sodelujejo v mladinskem sektorju;
- daje vladi ter pristojnim ministrstvom predloge, pobude in priporočila za uresničevanje zaveze po krepitvi mladinske razsežnosti v posameznih sektorskih javnih politikah;
- spodbuja sodelovanje mladih v različnih posvetovalnih in soodločevalskih telesih na državni in lokalni ravni.

(3) Svet Vlade Republike Slovenije za mladino sestavlja enako število predstavnikov in predstavnic Vlade in organizacij v mladinskem sektorju.

(4) Vlada imenuje člane Sveta Vlade Republike Slovenije za mladino izmed predstavnikov in predstavnic organizacij v mladinskem sektorju, ki jih te same predlagajo.

(5) Mandat članov Sveta Vlade Republike Slovenije za mladino je štiri leta. Svet Vlade Republike Slovenije za mladino vodi predsednik oziroma predsednica, ki ga oziroma jo imenuje vlada izmed ministrov oziroma ministric.

(6) Podrobnejšo sestavo in način dela ter druga vprašanja v zvezi z delovanjem Sveta Vlade Republike Slovenije za mladino določi vlada.

9. člen

(subjekti javnega interesa)

(1) Subjekti javnega interesa v mladinskem sektorju so mladinske organizacije in organizacije za mlade, ki se organizirajo in delujejo v skladu z zakonom, na podlagi katerega so ustanovljene.

(2) Subjekti javnega interesa v mladinskem sektorju so tudi mladinski svet na državni ravni in mladinski sveti na lokalni ravni. V mladinski svet na državni ravni se združujejo nacionalne mladinske organizacije, v mladinske svete lokalnih skupnosti pa se združujejo mladinske organizacije na lokalni ravni. Status, pogoje združevanja in delovanje mladinskih svetov ureja poseben zakon.

(3) Država in samoupravne lokalne skupnosti pri uresničevanju javnega interesa v mladinskem sektorju sodelujejo med seboj in z organizacijami v mladinskem sektorju.

10. člen

(priznanja)

(1) Za izjemne dosežke v mladinskem sektorju minister oziroma ministrica, pristojen oziroma pristojna za mladino (v nadaljnjem besedilu: minister), podeljuje državna priznanja.

(2) Ministrstvo, pristojno za mladino (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), vodi evidenco podeljenih priznanj iz prejšnjega odstavka, ki je namenjena vpisu in javni objavi podatkov o pravno pomembnih dejstvih v zvezi s podeljevanjem priznanj. Evidenca je javna.

(3) V evidenci se obdelujejo osebni podatki fizične osebe, ki je prejela priznanje: osebno ime, EMŠO ali datum rojstva in spol, državljanstvo in naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča. Ne glede na določbo prejšnjega odstavka, je javen le podatek o osebnem imenu.

(4) Ministrstvo lahko osebne podatke iz prejšnjega odstavka obdeluje samo za vodenje evidence in izvajanje nalog v zvezi s podelitvijo priznanja in za statistične namene.

(5) Merila in način podeljevanja priznanj ter način vodenja evidence priznanj podrobneje določi minister.

2. Status organizacij v javnem interesu v mladinskem sektorju

11. člen

(pogoji za pridobitev statusa organizacije v javnem interesu)

(1) Za pridobitev statusa organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju morajo organizacije v mladinskem sektorju izpolnjevati naslednje pogoje:

- da redno izvajajo mladinske programe oziroma programe za mlade (v nadaljnjem besedilu: programe v mladinskem sektorju) na področjih iz 4. člena tega zakona;
- da izkazujejo pomembnejše dosežke pri razvoju in povezovanju mladinskega dela in
- da razpolagajo z ustreznimi materialnimi in človeškimi zmogljivostmi za delovanje.

(2) Poleg pogojev iz prejšnjega odstavka morajo organizacije v mladinskem sektorju za pridobitev statusa iz prejšnjega odstavka izpolnjevati tudi posebne pogoje glede na njihovo statusno pravno obliko, in sicer:

1. mladinska organizacija, ki je društvo oziroma zveza društev, ustanovljena v skladu z zakonom, ki ureja društva:

- izpolnjuje splošne pogoje za pridobitev statusa v javnem interesu v skladu z zakonom o društvih;
- ima najmanj 90 odstotkov članstva v starosti do 29 let in 70 odstotkov članov vodstva v starosti od 15. do dopolnjenega 29. leta;

2. mladinska organizacija, ki je organizirana kot sestavni del druge pravne osebe, in sicer društva, zveze društev, politične stranke ali sindikata:

- da ji je v temeljnem aktu zagotovljena avtonomija delovanja v mladinskem sektorju;
- ima najmanj 90 odstotkov članstva v starosti do 29 let in 70 odstotkov članov vodstva v starosti od 15. do dopolnjenega 29. leta;
- deluje v mladinskem sektorju neprekinjeno vsaj dve leti pred vložitvijo vloge za pridobitev statusa in
- da je zadnji dve leti pretežno izvajala programe iz prve alineje prvega odstavka tega člena;

3. druga pravna oseba zasebnega prava, in sicer zasebni zavod, ustanova ali zadruga:

- deluje v mladinskem sektorju neprekinjeno vsaj dve leti pred vložitvijo vloge za pridobitev statusa in
- je sredstva zadnji dve leti pretežno uporabljala za programe iz prve alineje prvega odstavka tega člena.

(3) Subjekti iz 1. točke prejšnjega odstavka si pridobijo status društva v javnem interesu v mladinskem sektorju, subjekti iz 2. točke prejšnjega odstavka si pridobijo status mladinske organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju, subjekti iz 3. točke prejšnjega odstavka pa si pridobijo status organizacije za mlade v javnem interesu v mladinskem sektorju.

12. člen

(status nacionalne mladinske organizacije)

(1) Mladinska organizacija, ki ima status organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju v skladu s prvim odstavkom in 1. oziroma 2. točko drugega odstavka prejšnjega člena, pridobi status nacionalne mladinske organizacije, če ima najmanj 300 članic oziroma članov in je organizirana tako, da ima v statutu oziroma drugem internem aktu opredeljene notranje teritorialno organizirane enote, ki delujejo v večini statističnih teritorialnih enot v Republiki Sloveniji, določenih na ravni NUTS 3 v skladu s predpisi Evropske unije o skupni klasifikaciji teritorialnih enot.

(2) Mladinska organizacija iz prejšnjega odstavka, katere člani so pripadniki italijanske ali madžarske narodne skupnosti oziroma romske skupnosti, si pridobi status nacionalne mladinske organizacije, ne glede na pogoje glede članstva in teritorialne organiziranosti iz prejšnjega odstavka.

(3) Za podelitev statusa nacionalne mladinske organizacije se uporabljajo določbe 13. in 14. člena tega zakona.

13. člen

(postopek podelitve statusa organizacije v javnem interesu)

(1) O podelitvi statusa organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju odloča ministrstvo.

(2) Za subjekte iz 2. in 3. točke drugega odstavka 11. člena tega zakona se glede podelitve, delovanja in odvzema statusa organizacije v javnem interesu smiselno uporablja zakon, ki ureja društva, če ta zakon ne določa drugače.

(3) Način izkazovanja in ugotavljanja izpolnjevanja pogojev ter podrobnejša merila za pridobitev statusa organizacije v javnem interesu določi minister.

14. člen

(evidenca organizacij v javnem interesu v mladinskem sektorju)

- (1) Ministrstvo vodi evidenco organizacij v mladinskem sektorju, ki jim je na podlagi 11. člena tega zakona podeljen status organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju.
- (2) Evidenca je namenjena vpisu in javni objavi podatkov o pravno pomembnih dejstvih o organizaciji v javnem interesu v mladinskem sektorju in pravni varnosti drugih oseb, varnosti pravnega prometa ter preglednosti delovanja teh organizacij. Evidenca je javna.
- (3) V evidenci se obdelujejo naslednji osebni podatki zakonitega zastopnika oziroma zastopnice organizacije v mladinskem sektorju: osebno ime, EMŠO ali datum rojstva in spol, državljanstvo in naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča. Ne glede na določbo prejšnjega odstavka, je javen le podatek o osebnem imenu zakonitega zastopnika oziroma zastopnice organizacije v mladinskem sektorju.
- (4) Ministrstvo lahko osebne podatke iz prejšnjega odstavka obdeluje samo za vodenje evidence in izvajanje nalog v zvezi s podelitvijo statusa organizacije v javnem interesu ter za statistične namene.
- (5) Za vodenje evidence organizacij v javnem interesu v mladinskem sektorju se smiselno uporabljajo predpisi, ki urejajo društva, če s tem zakonom in na njegovi podlagi izdanim podzakonskim predpisom ni urejeno drugače.

15. člen

(delovanje mladinskih svetov v javnem interesu)

Mladinski svet na državni ravni in mladinski sveti na lokalni ravni si pridobijo status organizacije, ki deluje v javnem interesu v mladinskem sektorju z registracijo v skladu z zakonom iz drugega odstavka 9. člena tega zakona.

3. Način uresničevanja javnega interesa

16. člen

(Nacionalni program za mladino)

- (1) Nacionalni program za mladino je temeljni programski dokument, ki v skladu s tem zakonom opredeljuje prednostne naloge in ukrepe, ki so v javnem interesu v mladinskem sektorju.
- (2) Nacionalni program za mladino vsebuje: programe, finančni načrt s prikazom stroškov in virov, nosilce, pričakovane razvojne učinke in kazalnike merjenja učinkov, obdobje in roke uresničevanja tega programa. Pri oblikovanju nacionalnega programa se upoštevajo dolgoročne usmeritve, ki presegajo obdobje njegove veljavnosti.
- (3) Nacionalni program za mladino sprejme Državni zbor Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: državni zbor) na predlog vlade za obdobje devetih let. Predlog Nacionalnega programa za mladino pripravi ministrstvo v sodelovanju z organizacijami v mladinskem sektorju.
- (4) Na podlagi Nacionalnega programa za mladino vlada sprejme izvedbene načrte v skladu s sprejetim državnim proračunom.
- (5) Za uresničevanje Nacionalnega programa za mladino so odgovorna pristojna ministrstva.
- (6) Vlada predloži vsaka tri leta državnemu zboru delno poročilo o izvajanju Nacionalnega programa za mladino z ovrednotenimi rezultati, po izteku obdobja veljavnosti Nacionalnega programa za mladino pa zaključno poročilo. Državni zbor poročilo obravnava in se do njega opredeli.

4. Sofinanciranje programov v mladinskem sektorju

17. člen

(predmet sofinanciranja)

Programi v mladinskem sektorju se sofinancirajo na podlagi Nacionalnega programa za mladino.

18. člen

(način sofinanciranja)

(1) Sofinanciranje programov v mladinskem sektorju po tem zakonu se izvaja na podlagi javnega razpisa in javnega poziva.

(2) Javni razpis se uporabi takrat, ko je smotno vnaprej določiti le merila za ocenjevanje in vrednotenje predlogov programov v mladinskem sektorju.

(3) Javni poziv se uporabi za programe v mladinskem sektorju, ki jih izvajajo:

- organizacije v mladinskem sektorju, ki imajo status organizacij v javnem interesu v mladinskem sektorju,
- mladinski sveti in
- javni zavodi, ki delujejo v mladinskem sektorju.

(4) Finančna sredstva se dodelijo za tiste programe, ki so v postopku izbire iz drugega oziroma tretjega odstavka tega člena ocenjeni oziroma ovrednoteni višje.

19. člen

(besedilo javnega razpisa)

(1) Besedilo javnega razpisa vsebuje:

- jasno navedbo, da gre za javni razpis za izbiro programov v mladinskem sektorju in da se sofinancirajo tisti, ki so ovrednoteni višje;
- področja programov v mladinskem sektorju, ki so predmet javnega razpisa;
- merila, po katerih se vrednotijo prijavljeni programi v mladinskem sektorju;
- pogoje, ki jih morajo izpolnjevati prijavitelji;
- okvirno vrednost razpoložljivih sredstev, namenjenih za predmet javnega razpisa;
- obdobje, v katerem morajo biti porabljena dodeljena sredstva;
- prijavni rok in način pošiljanja prijave;
- dokazila o izpolnjevanju pogojev;
- navedbo uslužbencev, pristojnih za dajanje informacij v zvezi z javnim razpisom in
- informacijo o morebitni razpisni dokumentaciji, ki je na razpolago.

(2) Poleg podatkov iz prejšnjega odstavka se lahko objavijo tudi drugi podatki, glede na predmet javnega razpisa. Vsebina podrobnejše dokumentacije se posebej določi v besedilu javnega razpisa.

20. člen

(besedilo javnega poziva)

(1) Besedilo objave javnega poziva vsebuje:

- jasno navedbo, da gre za javni poziv k prijavi predlogov programov v mladinskem sektorju subjektov iz tretjega odstavka 18. člena tega zakona in da se sofinancirajo tisti, ki so ocenjeni oziroma ovrednoteni višje;
- vrsto programov v mladinskem sektorju, ki so predmet javnega poziva;

- merila, ki jih mora izpolnjevati program v mladinskem sektorju za sofinanciranje;
- pogoje, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci;
- okvirno vrednost razpoložljivih sredstev, namenjenih za predmet javnega poziva;
- obdobje, v katerem morajo biti porabljena dodeljena sredstva;
- prijavni rok in način pošiljanja prijave;
- dokazila o izpolnjevanju pogojev;
- navedbo uslužbencev, pristojnih za dajanje informacij v zvezi z javnim pozivom in
- informacijo o morebitni razpisni dokumentaciji, ki je na razpolago.

(2) Poleg podatkov iz prejšnjega odstavka se lahko objavijo tudi drugi podatki glede na predmet javnega poziva. Vsebina podrobnejše dokumentacije se posebej določi v besedilu javnega poziva.

21. člen

(postopek)

(1) Javni poziv in javni razpis izvajajo upravni organ iz 7. člena tega zakona in ministrstva, pristojna za področja, določena v Nacionalnem programu za mladino (v nadaljnjem besedilu: pristojni organ).

(2) O začetku postopka za izbiro programov v mladinskem sektorju, s katerim se določijo vrsta postopka, datum objave in besedilo razpisa, odloči pooblaščen oseba pristojnega organa.

(3) Prijavni rok na javni razpis in javni poziv trajata vsaj en mesec.

(4) Za izvedbo javnega razpisa in javnega poziva pooblaščen oseba pristojnega organa imenuje razpisno komisijo.

(5) Postopek javnega razpisa in javnega poziva se izvaja v skladu s tem zakonom in podzakonskim predpisom, s katerim minister podrobneje uredi postopek in pogoje za izbiro sofinanciranja programov v mladinskem sektorju. Za sofinanciranje programov v mladinskem sektorju, ki jih izvajajo druga pristojna ministrstva, se uporabljajo določbe tega zakona, če z drugim zakonom ni urejeno drugače.

(6) Ne glede na prejšnji odstavek, se za sofinanciranje programov v mladinskem sektorju iz sredstev kohezijske politike Evropske skupnosti, uporabljajo predpisi, ki se nanašajo na izvajanje postopkov pri porabi sredstev evropske kohezijske politike.

(7) V postopku izbire upravičencev za sofinanciranje programov na podlagi tega zakona se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, če s tem zakonom ni posebej določeno.

22. člen

(obravnava prijav)

(1) Po poteku prijavnega roka, razpisna komisija pregleda prispele prijave ter ugotovi njihovo pravočasnost, popolnost in upravičenost prijavitelja.

(2) Prijava, ki je bila vložena po izteku prijavnega roka ali je ni vložila upravičena oseba, se zavrže.

(3) Prijavitelj nepopolne prijave, ki je bila vložena v prijavnem roku, se povabi, da svojo prijavo dopolni v osmih dneh po prejemu tega povabila. Če prijava ni dopolnjena v predpisanem roku, se zavrže kot nepopolna.

23. člen

(vrednotenje prijav)

- (1) Pravočasne in popolne prijave se razvrstijo glede na vsebine ter se ovrednotijo v skladu s pogoji in merili, določenimi v javnem razpisu oziroma pozivu.
- (2) Na podlagi ovrednotenja se sestavi zbirni seznam prijaviteljev, uvrščenih glede na doseženo število točk. Izid vrednotenja se evidentira na ocenjevalnem listu, ki je sestavni del zapisnika, v katerem se pojasnijo ugotovitve glede doseganja meril za vsako posamezno prijavo.
- (3) Po zaključenem vrednotenju razpisna komisija pripravi predlog o izbiri upravičencev in deležu sredstev za sofinanciranje posameznega izbranega programa.
- (4) Prijavitelji imajo pravico vpogleda v razpisno dokumentacijo, ki se nanaša na postopek vrednotenja in izbire prijaviteljev.

24. člen

(sklep o izbiri upravičencev)

Na podlagi predloga iz tretjega odstavka prejšnjega člena pooblaščen oseba pristojnega organa sprejme sklep o izbiri.

25. člen

(odločba)

- (1) Na podlagi sklepa o izbiri pristojni organ izda vsakemu prijavitelju odločbo, v kateri se določi upravičenost do pridobitve finančnih sredstev in njihov obseg glede na izbrani program.
- (2) V upravnem sporu odpravljena ali razveljavljena odločba iz prejšnjega odstavka ne vpliva na že sklenjene pogodbe z drugimi upravičenci.

26. člen

(pogodba)

- (1) Ko odločba iz prejšnjega člena postane izvršljiva, se z upravičencem sklene pogodba o sofinanciranju izbranega programa v mladinskem sektorju.
 - (2) S pogodbo se uredijo vsa medsebojna razmerja v zvezi z zagotavljanjem državnih sredstev za sofinanciranje predmeta pogodbe, zlasti pa:
 - cilji, ki bodo realizirani v obdobju veljavnosti pogodbe,
 - merila, po katerih se bo spremljalo njihovo uresničevanje,
 - roki, v katerih morajo biti cilji doseženi,
 - obseg, roki in način izvrševanja pogodbenih obveznosti,
 - način nadzora nad namensko porabo sredstev in
 - druga vprašanja o predmetu pogodbe.
5. Uresničevanje javnega interesa na lokalni ravni

27. člen

(pristojnosti samoupravnih lokalnih skupnosti)

- (1) Samoupravna lokalna skupnost izvaja mladinsko politiko na lokalni ravni skladno z lastnimi interesi, potrebami, zmožnostmi in okoliščinami, kot so število in struktura prebivalcev, ekonomska moč ter prostorske in kadrovske zmožljivosti v mladinskem sektorju.
- (2) Samoupravna lokalna skupnost lahko uresničuje mladinsko politiko na lokalni ravni, tako da:

- sprejme lokalni program za mladino,
- ustanovi delovno ali posvetovalno telo za mladinska vprašanja,
- finančno podpira programe v mladinskem sektorju in
- izvaja druge ukrepe v mladinskem sektorju v skladu z zakonom.

(3) Za sofinanciranje programov v mladinskem sektorju na lokalni ravni se smiselno uporabljajo določbe tega zakona.

28. člen

(dejavnost mladinskega centra)

(1) Mladinski center je organizirano funkcionalno središče za mlade, ki ga zagotavlja lokalna skupnost ali druga pravna oseba javnega ali zasebnega prava oziroma fizična oseba, v katerem se izvajajo programi v mladinskem sektorju in mladinsko delo na lokalni ravni.

(2) Mladinski centri:

- skrbijo za pogoje delovanja, druženja in drugih dejavnosti mladih posameznikov, ne glede na to, ali so člani mladinskih organizacij ali ne, in mladinskih organizacij lokalnih skupnosti;
- skrbijo za mladinsko infrastrukturo;
- zagotavljajo ustrezne prostorske pogoje in opremo za izvajanje mladinskega dela ter zagotavljajo ustrezno usposobljenost kadrov za podporo mladinskemu delu;
- nudijo pogoje za razvoj ustvarjalnih in kritičnih mladih posameznikov;
- razvijajo in izvajajo programe na področju informiranja in svetovanja ter neformalnega učenja;
- sodelujejo pri izvajanju mobilnosti mladih, prostovoljnem mladinskem delu, aktivnem državljanstvu, raziskovalnem delu mladih in pri povezovanju na mednarodni ravni in
- dajejo podporo drugim programom v mladinskem sektorju v lokalnem okolju.

III. NADZORSTVO

29. člen

(nadzor nad izvajanjem zakona)

Nadzor nad izvajanjem določb tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov izvaja ministrstvo.

IV. PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

30. člen

(nadaljevanje mandata posvetovalnega organa)

Naloge posvetovalnega telesa iz 8. člena tega zakona opravlja Svet Vlade Republike Slovenije za mladino, ki ima mandat ob uveljavitvi tega zakona, do prenehanja njegovega tekočega mandata.

31. člen

(rok za sprejem podzakonskega predpisa)

Podzakonski predpis iz petega odstavka 10. člena, tretjega odstavka 13. člena in petega odstavka 21. člena tega zakona izda minister v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

32. člen

(rok za predložitev nacionalnega programa za mladino)

Vlada predloži Nacionalni program za mladino v sprejem državnemu zboru v 18 mesecih po uveljavitvi tega zakona.

33. člen

(uporaba zakona)

Ne glede na določbe tega zakona, se javni razpisi in javni pozivi, ki so se začeli izvajati pred uveljavitvijo tega zakona, zaključijo po predpisih, po katerih so se začeli.

34. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 600-01/10-7/47

Ljubljana, dne 18. maja 2010

EPA 950-V

Državni zbor

Republike Slovenije

dr. Pavel Gantar l.r. , Predsednik

Litva

Prilog 3: Zakon o okviru politike za mlade

REPUBLIC OF LITHUANIA

LAW ON YOUTH POLICY FRAMEWORK

4 December 2003 No. IX-1871, Vilnius

CHAPTER ONE GENERAL PROVISIONS

Article 1.

(Purpose of the Law)

This Law shall establish principles of the implementation of youth policy, fields of the implementation of youth policy, organisation and management of the implementation of youth policy.

Article 2.

(Main definitions used in this Law)

1. **“Young person”** means a person between the ages of 14 and 29.
2. **“Youth initiative”** means youth activity designed to meet youth needs.
3. **“Youth organisation”** means a public organisation or association, registered in the manner

prescribed by laws and other legal acts, in which young people or public youth organisations comprise not less than 2/3 of its members.

4. **“Youth policy”** means purposeful activity intended to resolve youth problems and to seek to create favourable conditions for the formation of the personality of a young person and his integration into public life, as well as activity which has the purpose of achieving understanding and tolerance towards young people.

5. **“Youth project”** means purposeful activity of a group of young people or a youth organisation, which is determined by time limits of preparation and implementation, purposes, sources of financing, authors and persons responsible for the implementation of a project.

6. **“National youth council”** means a youth organisation the principal purpose of which is to unite youth organisations of Lithuania and to represent them.

7. **“Regional youth council”** means a youth organisation the principal purpose of which is to unite youth organisations functioning in a territorial administrative unit of the Republic of Lithuania, and to represent them.

8. **“Organisation working with youth”** means a public legal person one of the purposes of which is youth-oriented activity which meets their needs.

Article 3.

(Principles of the implementation of youth policy)

Main principles of the implementation of youth policy shall be as follows:

- 1) parity – state and municipal institutions and agencies as well as youth organisations are represented equally;
- 2) subsidiarity – youth-related decisions must be made at a level in which they are most effective;
- 3) interdepartmental co-ordination – when solving youth-related issues, state and municipal institutions and agencies communicate and co-operate with each other;
- 4) participation – youth-related issues are solved with the participation of young people and by co-ordinating them with youth or youth organisations;
- 5) informing – state and municipal institutions and agencies, as well as youth organisations inform young people on the matters relevant to him in an acceptable and accessible form;
- 6) independence – young people themselves choose a field of activities, set its purposes, take an active part in it and are responsible for the fulfilment of the said purposes;
- 7) voluntariness – young people participate in a chosen field of activities of their own will and without pressure;
- 8) self-governance – in their activity young people set down ways, forms, responsibility and evaluation of the implementation of the purposes of this activity;
- 9) communication and co-operation – youth organisations of Lithuania communicate and co-operate with youth organisations of Lithuania and other countries, state and municipal institutions and agencies, other natural and legal persons.

Article 4.

(Fields of the implementation of youth policy)

Youth policy shall be implemented in the following fields, under the conditions laid down in international agreements of the Republic of Lithuania, laws and other legal acts:

- 1) civic responsibility and performance of conscription;
- 2) education, teaching, science, studies and training;

- 3) non-formal education;
- 4) work and employment;
- 5) provision with housing;
- 6) leisure, rest, creative work and culture;
- 7) social and health care;
- 8) fitness activities, physical education and sport;
- 9) narcotic addiction and other forms of dependence;
- 10) crime prevention;
- 11) in other fields laid down by laws and other legal acts.

Article 5.

(General provisions of youth rights)

Under the conditions set down by the Constitution of the Republic of Lithuania, international agreements of the Republic of Lithuania, laws and other legal acts, the parents of a young person or his other statutory representatives, state and municipal institutions and agencies, public organisations, other natural and legal persons must comply with the following provisions:

- 1) to create conditions for a young person to enjoy all youth rights and freedoms, laid down in the Constitution of the Republic of Lithuania, international agreements of the Republic of Lithuania, laws and other legal acts;
- 2) to ensure that each young person would have the equal rights with other young persons and would not be discriminated against for reasons of his or his parents', or his other statutory representatives' gender, age, nationality, race, language, religion, convictions, social, monetary and family position, state of health or any other circumstances;
- 3) to create conditions for a young person to have proper social environment;
- 4) to create conditions for every young person to obtain all-round education and to realise himself, as well as to choose such a form of participation in society which is most appropriate for him.

CHAPTER TWO

ORGANISATION AND MANAGEMENT OF YOUTH POLICY

Article 6.

(State and municipal institutions and agencies which implement youth policy)

State and municipal institutions and agencies which implement youth policy shall be the following:

- 1) the Government, ministries, government agencies and institutions;
- 2) the State Council for Youth Affairs under the Government of the Republic of Lithuania;
- 3) municipal institutions.

Article 7.

(State Council for Youth Affairs under the Government of the Republic of Lithuania)

1. The State Council for Youth Affairs under the Government of the Republic of Lithuania shall be an institution accountable to the Government, which carries out the functions assigned by laws and other legal acts.

2. Activities of the State Council for Youth Affairs shall be governed by the Constitution of the Republic of Lithuania, international agreements of the Republic of Lithuania, laws, the Regulations of the State Council for Youth Affairs, and other legal acts.

3. The State Council for Youth Affairs shall be set up on the principle of parity from representatives of state institutions and representatives of youth organisations. The National Youth Council shall delegate representatives of youth organisations to the State Council for Youth Affairs.

4. The Regulations and composition of the State Council for Youth Affairs shall be approved by the Government.

5. The State Council for Youth Affairs shall be a legal person. It shall have a bank account and a seal with the state emblem and its name.

6. The State Council for Youth Affairs shall account for its activities to the Government in accordance with the procedure established by the Regulations of the State Council for Youth Affairs.

7. Decisions of the State Council for Youth Affairs shall be implemented by its secretariat. The secretariat shall consist of public servants and employees working under employment contracts.

Article 8.

(Youth policy making and its implementation in municipalities)

1. Municipal institutions shall frame and implement a municipal youth policy.

2. A municipal co-ordinator for youth affairs shall assist the municipal institutions in the performance of such function. He shall be a public servant.

3. A permanent municipal council for youth affairs (for the duration of the term of office) or an ad hoc municipal council for youth affairs (for the examination of specific matters) may be set up by a decision of a municipal council. A municipal council shall approve regulations of a municipal council for youth affairs. A municipal council for youth affairs shall be set up on the principle of parity from representatives of municipal institutions and agencies as well as youth organisations. A regional youth council shall delegate representatives of youth organisations to a municipal council for youth affairs.

CHAPTER THREE YOUTH ORGANISATIONS

Article 9.

(Functions of a youth organisation)

Functions of a youth organisation shall be as follows:

- 1) to attend to and satisfy common needs and interests of young people or needs and interests of individual youth groups;
- 2) to foster civic responsibility and respect for the family;
- 3) to carry out informal education of young people;
- 4) to organise employment, sport, tourism, cultural and professional activities of young people;
- 5) to promote international co-operation of young people;
- 6) to foster voluntary youth work;
- 7) to carry out other activities which are in compliance with the Constitution of the Republic of Lithuania, international agreements of the Republic of Lithuania, laws, and other legal acts.

Article 10.

(National and regional youth councils)

1. National and regional youth councils shall co-ordinate unification of youth organisations in the fields of co-operation, information exchange, strengthening of potentials of organisations, formation of a positive attitude towards public activity.

2. Aims of activities of national and regional youth organisations shall be as follows:

- 1) to encourage young people's positive initiatives;
- 2) to promote co-operation and mutual understanding in the field of youth;
- 3) to foster youth activities useful for society and the state;
- 4) to initiate and encourage active participation of young people in public and civil life;
- 5) to represent youth interests in state and municipal institutions and agencies, relations with other legal and natural persons.

CHAPTER FOUR YOUTH AND EDUCATION

Article 11.

(Youth informal education)

1. The purpose of youth informal education shall be to educate an intelligent person, capable of responsible and creative resolution of his problems and active participation in public life, as well as to develop social competencies of young people.
2. Youth informal education shall be carried out by youth organisations, other legal and natural persons.
3. Youth informal education programmes and projects must conform to the principles of the implementation of youth policy.

Article 12.

(Self-governance in establishments of formal education)

Establishments of formal education, operating in accordance with the procedure established by law, must provide conditions for the operation of pupils' and students' self-governance institutions, and ensure a possibility for them to take part in the making of decisions related to formal education.

CHAPTER FIVE FINAL PROVISIONS

Article 13.

(Control and Supervision of the Implementation of the Law)

An institution authorised by the Government shall exercise control and supervision of this Law.

Article 14.

(Recommendations to the Government)

To recommend that the Government should pass legal acts necessary for the implementation of this Law.

Article 15.

(Seimas Resolution repealed)

Upon the entry into force of this Law, the following Seimas Resolutions shall be repealed:

- 1) Resolution No. I-1413 of the Seimas of the Republic of Lithuania of 27 June 1996 concerning the National Concept of Youth Policy;
- 2) Resolution No. VIII-338 of the Seimas of the Republic of Lithuania of 26 June 1997 amending the Annex to the Seimas Resolution concerning the National Concept of Youth Policy.

I promulgate this Law passed by the Seimas of the Republic of Lithuania.

PRESIDENT OF THE REPUBLIC
ROLANDAS PAKSAS

Finska

Prilog 4: Zakon o mladima

Unofficial translation

Finnish legislation valid only in Finnish and Swedish

**Youth Act
(72/2006)**

CHAPTER 1. GENERAL PROVISIONS

Section 1.

(Purpose)

1. The purpose of this Act is to support young people's growth and independence, to promote young people's active citizenship and empowerment and to improve young people's growth and living conditions.
2. The implementation of the purpose is based on communality, solidarity, equity and equality, multiculturalism and internationalism, healthy life styles, and respect of life and the environment.

Section 2.

(Definitions)

1. For the purposes of this Act:
 - (1) **young people** means those under 29 years of age;
 - (2) **active citizenship** means young people's goal-oriented activity in civil society;
 - (3) **social empowerment** means measures targeted at young people and geared to improve life management skills and to prevent exclusion;
 - (4) **youth work** means the promotion of active citizenship in young people's leisure time, the empowerment of young people, support to their growth and independence, and interaction between generations;
 - (5) **youth policy** means improving young people's growth and living conditions;
 - (5a) **multi-professional cooperation** means local-level cooperation between authorities in different sectors (Amendment 693/2010);
 - (6) **national youth organisation** means a registered association which implements the purpose of this act and whose operations extend to the whole country;
 - (7) **national youth work service organisation** means a registered association whose primary purpose is to produce services geared to general improvement of youth work;
 - (8) **organisation doing youth work** means a registered association or other organisation whose operations at least partly consist of youth work and the extent of whose youth work is comparable to the activities of a national youth organisation.

CHAPTER 2. NATIONAL YOUTH WORK AND YOUTH POLICY

Section 3.

(Development and cooperation (Amendment 1453/2009))

1. The Ministry of Education shall bear the responsibility for the overall development of youth work and youth policy.

2. The provincial state offices shall be the regional authorities in matters relating to youth work and youth policy. The Ministry of Education shall adopt the performance targets for youth services in each province together with the provincial state office.
3. The Ministry of Education shall be responsible for coordinating youth policy at the national level and the provincial state offices at the regional level.

Section 4.

(Youth policy development programme)

1. The Government shall adopt a youth policy development programme every four years. The development programme shall contain the national objectives for youth policy and provide guidelines for youth policy programme work at the provincial and local levels. The development programme shall be revised according to need.
2. The development programme shall be prepared by the Ministry of Education together with the other ministries concerned. During the preparation, they must hear the major stakeholders in youth work and youth policy.
3. Further provisions concerning the development programme shall be enacted by Government Decree.

Section 5.

(Advisory Council for Youth Affairs)

1. There shall be an Advisory Council for Youth Affairs appointed by the Government to act as an expert body on youth work and youth policy. The Council is attached to the Ministry of Education. The Council may have subcommittees for the preparation of matters.
2. The remit of the Council shall be
 - (1) to issue a statement to the Ministry of Education concerning matters to be included in the development programme and to review annually the implementation of the youth policy development programme;
 - (2) make proposals for programmes and measures concerning youth;
 - (3) produce up-to-date information about young people and their living conditions.
3. Further provisions concerning the Council shall be enacted by Government Decree.

Section 6.

(Evaluation and subsidy committee)

1. In matters relating to national youth organisations and national youth work organisations, the Ministry of Education shall be assisted by an evaluation and subsidy committee appointed by the Government. The committee may appoint subcommittees from amongst its members for the preparation of matters.
2. The remit of the committee shall be
 - (1) To make a proposal annually to the Ministry of Education for the allocation of state subsidies to national youth organisations and national youth work service organisations;
 - (2) To issue a statement annually to the Ministry of Education concerning the eligibility of national youth organisations and national youth work service organisations for subsidies on the basis of applications;
 - (3) To issue a statement annually on the allocation of subsidies to organisations doing youth work;
 - (4) To evaluate the activities of the subsidised organisations at the request of the Ministry of Education.
3. Further provisions on the committee shall be enacted by Government Decree.

CHAPTER 3. LOCAL YOUTH WORK AND YOUTH POLICY

Section 7.

(Development and implementation of youth work and youth policy)

1. Youth work and youth policy are part of the local authority's responsibilities. The implementation of youth work shall be the responsibility of local authorities, youth associations and other organisations doing youth work. Youth services may also be produced regionally by local authorities in cooperation.
2. The local youth work and youth policy shall comprise educational guidance of young people; facilities and hobby opportunities; information and advisory services; support to youth associations and other youth groups; sportive, cultural, international and multicultural youth activities; young people's environmental education; and, where needed, youth workshop services and outreach youth work or other forms of activity suited to the local circumstances and needs. (Amendment 693/2010)
3. Youth work and youth policy shall be implemented as cross-sectoral cooperation and as cooperation with young people, youth associations and other organisations doing youth work. (Amendment 693/2010)

Section 7 a.

(Cross-sectoral cooperation (Amendment 693/2010))

1. For the planning of cross-sectoral cooperation between local authorities and for the development of implementation, the local authority shall have a youth guidance and service network with representation from the local educational, social and health care, and youth administrations and from the labour and police administrations. In addition, the network may include representatives of the defence administration and other 4 authorities. The network shall work in interaction with organisations providing youth services. Local authorities may also set up a joint network. The network shall not address matters concerning individual young persons.
2. With the purpose of improving the inter-operability and impact of services geared to young people, the guidance and service network shall:
 - (1) compile information about young people's growth and living conditions and, based on this, assess young people's situation in support of local decision-making and planning;
 - (2) promote the coordination and impact of services geared to young people with the aim of providing sufficient accessible services of high quality;
 - (3) plan and enhance joint procedures in guiding young people to services and, where necessary, for transferring young people from one service to another;
 - (4) promote the flow of information relating to the provision of youth services by planning common procedures for different authorities.

Section 7 b.

(Outreach youth work (Amendment 693/2010))

1. The purpose of outreach youth services is to reach a young person in need of support and help him or her to find services that will promote his or her growth and independence and his or her access to education and to the labour market. Outreach youth work is primarily based on information provided by the young person and on his or her own estimate of the need for support.
2. In arranging outreach youth work, the local authority shall designate a local postholder or a person employed by the local authority as the official responsible for implementing outreach youth work. The outreach youth worker must have necessary education and experience of working with young people. Outreach youth work may be provided by one local authority or by several local authorities in collaboration. The local authority may also arrange outreach youth work by commissioning services from an organisation providing youth services, in which case the local authority shall be responsible for the compliance of these services with this Act.

Section 7 c.

(Supply of information for outreach youth work (Amendment 693/2010))

1. The supply of information for outreach youth work shall be conditional on the consent of the young person concerned, unless otherwise provided in this Act or elsewhere.
2. Notwithstanding statutes on the confidentiality of data, identification and contact information on a young person shall be delivered to the local authority of his or her home municipality as follows:
 - (1) an education provider must deliver information about a school-leaver who has not sought or gained entry to post-compulsory education;
 - (2) an education provider must deliver information about a person under 25 years of age who discontinues studies in vocational or general upper secondary education;
 - (3) the Defence Forces and the Non-military Service Training Centre must deliver information about a person under 25 years of age who has 5 exemption from military or non-military service owing to non-fitness for service or who discontinues the service.
3. An education or training provider, the Defence Forces and the Non-military Service Training Centre may decline to disclose information on a person referred to in subsection (2) if they judge, based on the information available and in consideration of the young person's situation and need for support as a whole, that the young person is not in need of services referred to in Section 7 b and other support.
4. Other authorities besides those referred to in this Section may disclose identification and contact information, notwithstanding the confidentiality provisions, to the home municipality of a young person for the purpose of outreach youth work, if a local authority judges, based on the information they have received as an authority and in consideration of the young person's situation and need for support as a whole, that the young person urgently needs assistance in order to have the benefit of services and other support.
5. The authority disclosing information referred to in this Section shall inform the young person and the parent or carer of a minor in an appropriate way in advance that information concerning the young person may be delivered for the purposes of outreach youth work in situations referred to in subsections (2) and (4).
6. Information referred to in this Section shall not be disclosed concerning a young person in regard of whom a notification must be made to the organ responsible for the local social welfare system under Section 25 of the Child Welfare Act (Amendment 417/2007).

Section 7 d.

(Processing of information delivered for outreach youth work (Amendment 693/2010))

1. Identification and contact information to be disclosed for outreach youth work may be delivered electronically. In addition to what is provided concerning the processing of personal data in the Personal Data Act (523/1999), information obtained for outreach youth work may be combined or otherwise processed with the purpose of indentifying young people in need of support and for the performance of duties relating to outreach youth work. In the processing of a matter relating to an individual young person, a record shall be made of the authority delivering the identification and contact information on the young person, the further measures determined and what data have been provided to whom. The handling of the data shall be the responsibility of the local authority as the record keeper.
2. In conjunction with outreach youth work, data on a young person may be forwarded to another authority only with the consent of the young person or, if he or she is a minor, the parent or carer. The data must be immediately disposed of when they are no longer needed for the performance of the task.
3. A person performing duties relating to outreach youth work may not disclose to outsiders what he or she has learned in the performance of duties under this Act about a young person's personal situation, health and financial standing or about the benefits and other forms of support he or she has received.⁶

Section 8.

(Young people's participation)

1. Young people must be given opportunities to take part in the handling of matters concerning local and regional youth work and youth policy. Further, young people shall be heard in matters concerning them.

CHAPTER 4 GOVERNMENT FUNDING

Section 9.

(Government transfer to local authorities)

1. Government transfers shall be made to the local authority for operational costs incurring under this Act as provided in the Act on the Financing of Education and Culture (635/1998). The statutory state aid must be used for activities referred to in Section 7.

Section 10.

(State subsidies for youth organisations and youth work organisations)

1. An appropriation may be annually included in the state budget to be allocated as general subsidies to national youth organisations and national youth work service organisations. The national youth organisations may allocate subsidy they receive to their registered district organisations for their operations. Further, national youth organisations may allocate special subsidies to their local associations for a specified purpose. General subsidy shall not be allocated to a youth organisation whose main mission is to promote studies in a single field of education, study or corresponding. Nor shall general subsidy be allocated to a youth organisation primarily promoting trade unionism.
2. Organisations whose activities or subsidies are governed by separate statutes or whose state subsidy comes from an earmarked appropriation in the state budget shall not be entitled to general subsidy under this Act.
3. The subsidies to national youth organisations and their district organisations shall be allocated on the basis of performance. The performance criteria shall be the quality, extent, and cost-effectiveness of operations. The allocation of the subsidy shall also take account of the social relevance of the activities and the need for subsidy.
4. Costs incurring from business activities shall not be counted as acceptable expenditure.
5. The Ministry of Education shall approve the organisations entitled to subsidy under this Section.
6. Further provisions concerning the performance criteria, acceptable expenditure, the procedure for approving the eligible organisations and other grounds for subsidy may be enacted by Government Decree.⁷

Section 11.

(State subsidies to organisations doing youth work)

1. An appropriation for general subsidies to organisations doing youth work may be annually included in the state budget. The allocation of the subsidies shall come under Section 10 (2) and (3).
2. Further provisions concerning the subsidy criteria may be enacted by Government Decree.

Section 12.

(State subsidies to national youth centres)

1. An appropriation for subsidies to be allocated for the operation and construction of national youth centres may be annually included in the state budget. The subsidies for operation shall primarily be based on performance, determined as the degree to which the centre is used by young people and the operational idea of the centre. For centres initiating their activities, the subsidy may, however, be granted on the basis of an estimate.

2. The centres must implement the purpose of and the principles underpinning this Act and work on a non-profit basis. Possible proceeds of the centres shall be used to develop the centres and their services. The Ministry of Education shall approve the centres entitled to subsidies under this Act based on applications.

3. Further provisions concerning the criteria for approving the centres and the organisation of the operations and finances of the centres may be enacted by Government Decree.

Section 13.

(Other state subsidies (Amendment 693/2010))

1. An appropriation may be included in the state budget for the development of youth policy research, for international youth cooperation, for the construction, renovation and equipment of youth facilities, for youth workshop activities, for outreach youth work and for the development of youth work.

CHAPTER 5 MISCELLANEOUS PROVISIONS

Section 14.

(Competent state subsidy authority (Amendment 1453/2009))

1. The competent state subsidy authority in matters referred to in this Act shall be the Ministry of Education.

2. The Ministry of Education may transfer budgetary subsidy appropriations to be allocated by the provincial state offices.

Section 15.

(Financing of statutory state aid and discretionary subsidies)

1. The government transfers and state subsidies referred to in this Act shall primarily be allocated from the proceeds of national lottery and pools.

Section 16.

(Application of the Act on Discretionary Government Transfers)

1. The state subsidy referred to in Sections 10-13 shall otherwise come under the provisions of Sections 10-13 of the Act on Discretionary Government Transfers (688/2001).

CHAPTER 6 COMING INTO FORCE AND TRANSITIONAL PROVISIONS

Section 17.

(Coming into force)

1. This Act shall come into force on March 1st 2006. However, Sections 10 and 11 shall come into force on January 1st 2007.

2. This Act repeals the Youth Work Act of 24 February 1995 (235/1995) with subsequent amendments. However, Section 8 of the repealed Act shall be applied until the end of 2006.

3. Measures needed to implement this Act may be taken before the coming into force of this Act.

Section 18.

(Transitional provisions)

1. The Advisory Council for Youth Affairs and the Youth Organisation Subsidy Committee appointed before this Act comes into force shall continue to operate until the end of their terms.

2. The youth organisations and youth work service organisations approved for subsidies before this Act comes into force shall maintain their entitlements until the end of 2006, unless the Ministry of Education amends or repeals its decision before that.

3. The national youth centres approved for subsidies before this Act comes into force shall maintain their entitlements at the entry into force of this Act.

